

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

26 november 1999

ONTWERP VAN DECREET

**houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2000**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door mevrouw Lisette Croes
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Julien Demeulenaere, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

mevrouw Lisette Croes, de heer Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Paul Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

*Zie :***15** (1999-2000)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen

– Nrs. 2 tot 4 : Amendementen

– Nr. 5-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

– Nr. 5-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

*Zie ook :***13** (1999-2000)

– Nr. 1 : Toelichtingen

16 (1999-2000)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
DEEL I : ALGEMEEN BUITENLANDS EN EUROPEES BELEID	6
1. TOELICHTING DOOR DE HEER PATRICK DEWAELE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN	6
1.1 Algemene inleiding	6
1.2 Herschikking van de begrotingskredieten	6
1.3 Grondslagen van het buitenlandbeleid – aangekondigde beleidsnota	7
1.4 Verdere invulling van de bestaande verdragen	7
1.5 Buurlandenpolitiek	7
1.6 Selectiviteit bij het sluiten van verdragen	8
1.7 Centraal- en Oost-Europa	8
1.8 Vlaanderen als regio in Europa – de komende IGC	8
1.9 Multilaterale samenwerking	9
1.10 Internationale communicatie	9
1.11 Punctuele elementen	9
A. Buitenlands netwerk	9
B. Subsidies	9
C. Studies	10
D. Humanitaire bijstand	10
E. Interreg III	10
F. Keizer Kareljaar	10
2. ALGEMENE BESPREKING	10
2.1 Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties	10
2.2 Nieuw beheersconcept voor het Vlaams buitenlands beleid	11
2.3 Internationale communicatie	13
2.4 Politiek Vlaams buitenlands beleid	14
2.5 Federale recuperatiepogingen ?	15
2.6 Omvang van de financiële beleidsruimte	16
2.7 Vlaanderen als regio in Europa	17
2.8 Vlaanderen – Europa 2002	20
2.9 Contacten met Wallonië	20
2.10 Betrekkingen met Nederland	20
A. Grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen	21
B. Vlaams-Nederlands Huis in Brussel	21
C. BVN-satellietzender	21

2.11	Betrekkingen met Zuid-Afrika	21
2.12	Betrekkingen met Centraal- en Oost-Europa	22
2.13	Multilaterale organisaties	23
2.14	Plaats van het verdragsinstrument binnen het Vlaams buitenlands beleid	24
2.15	Rol van het parlement bij de totstandkoming van verdragen	24
2.16	Humanitaire acties	25
2.17	De bijzondere vertegenwoordiger	25
3.	INDICATIEVE STEMMING	25
3.1	Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	26
3.2	Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I	26
	DEEL II : ONTWIKKELINGSSAMENWERKING	26
1.	TOELICHTING DOOR DE HEER BERT ANCIAUX, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, JEUGD, STEDELIJK BELEID, HUISVESTING EN BRUSSELSE AANGELEGENHEDEN	26
2.	ALGEMENE BESPREKING	28
2.1	Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties	28
2.2	Uitgangspunten voor een Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid	29
2.3	Zuid-Afrika	30
2.4	VVOB	31
2.5	Directer optreden	32
2.6	Nieuwe initiatieven	33
	A. Zuidelijk Afrika	33
	B. Noordelijk Afrika	34
	C. Studies	34
2.7	Noodhulp	34
3.	INDICATIEVE STEMMING	34
3.1	Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	34
3.2	Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I	35
	DEEL III : BUITENLANDSE HANDEL	35
1.	TOELICHTING DOOR DE HEER JOHAN SAUWENS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN SPORT	35
1.1	Algemene beleidssituering	35
1.2	Dotatie aan Export Vlaanderen (ba. 41.01)	36
1.3	Financiële tegemoetkomingen (ba. 41.02 : bijzondere dotatie aan Export Vlaanderen)	37
1.4	Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen (ba. 51.01)	38

1.5	Kwaliteit uit Vlaanderen	38
1.6	Fonds Vlaanderen-Azië (programma 51.9 : extern economisch beleid – partim)	39
1.7	Overige exportinstrumenten	39
2.	ALGEMENE BESPREKING	39
2.1	Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties	39
2.2	De dioxine-crisis	40
2.3	De bijzondere vertegenwoordiger	41
2.4	Aandacht voor KMO's	45
2.5	Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen	45
2.6	Export Vlaanderen	45
A.	Statuut en kaderuitbreiding	45
B.	Handelssecretarissen	46
C.	Exportdagen	46
D.	Actieprogramma van Export Vlaanderen	47
E.	Informatisering	47
F.	Tarifiëring	48
G.	Exportbegeleiding	48
H.	De leiding van Export Vlaanderen	49
I.	Buitenlandse posten : concentratie- of spreidingsstrategie ?	49
2.7	Vlaams kwaliteitsimago	49
2.8	Coördinatie, afstemming en samenwerking – intern en extern	50
2.9	Costa	51
3.	INDICATIEVE STEMMING	52
3.1	Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen	52
3.2	Indicatieve stemming over de begrotingstabel	52
A.	Afdeling I	52
B.	Afdeling V	52
C.	Bijlagen	52
	BIJLAGEN	53
	Bijlage 1 : Standpunt van de Vlaamse regering inzake de Intergouvernementele Conferentie 2000 ...	55
	Bijlage 2 : De Vlaamse exportcijfers in comparatief perspectief	63
	Bijlage 3 : Evolutie van de dotatie aan Export Vlaanderen (1997-2000)	65
	Bijlage 4 : Synthesebegroting Export Vlaanderen (vergelijking 1999 – 2000)	67
	Bijlage 5 : Evolutie van de gesubsidieerde exportinitiatieven (beurzen én andere) voor bedrijven (1993-1998)	69

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden heeft op datum van donderdag 18 november 1999 de aan haar toegewezen elementen en bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000 besproken en goedgekeurd.

Overeenkomstig de bevoegdheidsverdeling binnen de Vlaamse regering bestond de bespreking uit drie onderdelen. Het luik "algemeen buitenlands beleid en Europees beleid" werd toegelicht door minister-president Patrick Dewael, het luik "ontwikkelingssamenwerking" werd toegelicht door minister Bert Anciaux en het luik "buitenlandse handel" tenslotte, werd toegelicht door minister Johan Sauwens. Voor de drie besprekingen werd telkens dezelfde verslaggever aangeduid. Elk van de genoemde deelbesprekingen maakte tevens het voorwerp uit van een afzonderlijke stemming. De bespreking werd afgesloten met een stemming over het geheel van de aan de commissie toegewezen begrotingselementen.

DEEL I : ALGEMEEN BUITENLANDS EN EUROPEES BELEID

1. TOELICHTING DOOR DE HEER PATRICK DEWAELE, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, BUITENLANDS BELEID EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

1.1. Algemene inleiding

Voorafgaandelijk aan de eigenlijke toelichting wenst de minister-president een tweetal opmerkingen te formuleren. Zo wijst hij er vooreerst op dat – conform de terzake vigerende reglementsbepalingen die voorzien dat een nieuw aantredende regering voldoende tijd moet krijgen voor de uitwerking van haar basisbeleidsdocumenten – er momenteel nog geen beleidsbrief, noch beleidsnota neerligt. Hij verzekert de commissieleden echter dat de opmaak van deze beleidsbrieven en beleidsnota's volop aan de gang is. Het parlementair debat naar aanleiding van de indiening van deze documenten (in de loop van januari 2000) zal dan ook het moment bij uitstek zijn om op een aantal zaken nog eens nader in te gaan. Tweedens laat hij ook opmerken dat hij naast zijn functie van minister-president van de Vlaamse regering, binnen de

Vlaamse regering als minister ook bevoegd is voor buitenlands beleid en Europese aangelegenheden. Dit betekent meer bepaald dat hij specifiek de verantwoordelijkheid draagt voor de coördinatie van het algemeen buitenlands beleid. Daarnaast zijn de ministers Sauwens en Anciaux respectievelijk bevoegd voor buitenlandse handel en ontwikkelingsamenwerking. De respectieve onderdelen van de Vlaamse begroting die op die bevoegdheden betrekking hebben zullen dan ook door de functioneel bevoegde ministers worden toegelicht. De minister-president van zijn kant, zal – overeenkomstig deze bevoegdheidsverdeling – toelichting geven bij de begroting voorzien voor de realisatie van het algemeen buitenlands beleid. Deze is terug te vinden in het programma 12.1 van de algemene uitgavenbegroting, evenals in de basisallocaties 12.01 en 30.01 van het programma 59.1 van de administratie Economie inzake uitgaven in het raam van de samenwerking met Centraal- en Oost-Europa.

1.2. Herschikking van de begrotingskredieten

De beleidskredieten 2000 in het programma 12.1 bedragen in totaal 578,1 miljoen frank (NGK + GVK). De kredieten van de aangepaste begroting 1999 bedroegen 1.283,1 miljoen frank. Op het eerste zicht zou men dus kunnen spreken van een gevoelige vermindering van de internationale kredieten. De minister-president wijst hierbij evenwel op de hieromtrent binnen de Vlaamse regering bestaande afspraken. Hij citeert uit het regeerakkoord : "Alle middelen voor internationaal cultuurbeleid, momenteel verspreid over verschillende administraties (in casu de administratie Buitenlands Beleid), moeten gegroepeerd worden bij Cultuur om een coherent internationaal cultuur- en evenementenbeleid te kunnen voeren". Dezelfde redenering werd gevolgd met betrekking tot de sportsector, waarbij een beperkte overdracht van kredieten (vanuit basisallocatie 12.33 : uitgaven voor activiteiten ter ondersteuning van het Vlaams imago in binnen- en buitenland) is gebeurd naar de Vlaamse minister bevoegd voor Sport. Het gaat om kredieten die betrekking hebben op belangrijke sportmanifestaties met internationale weerslag. Tot slot vallen een aantal basisallocaties onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking.

Op deze wijze wordt de mogelijkheid geboden aan de ministers Sauwens en Anciaux om in hun bevoegdheidsdomeinen Cultuur, Sport en Ontwikkelingssamenwerking hun internationaal beleid te ontwikkelen. Dit alles vanzelfsprekend in volle on-

derlinge coördinatie. Coördinatie waarvoor de minister-president, zoals hoger gezegd, zal instaan. De overheveling van de kredieten komt niet alleen de helderheid van het beleid en de transparantie van de begroting ten goede, maar hierdoor wordt ook komaf gemaakt met het systeem van dubbele financiering.

Derhalve is de begroting inzake algemeen buitenlands beleid tot zijn ware proporties teruggebracht. De minister-president wenst hierbij evenwel te benadrukken dat er van een reductie van de kredieten voor het algemeen buitenlands beleid geen sprake is. Als minister bevoegd voor het algemeen buitenlands beleid wil en zal hij zijn verantwoordelijkheden nemen. Deze begroting biedt nu reeds ruimte om in het eerste volledige jaar van deze regeerperiode waar te maken wat in het regeerakkoord vermeld staat. Tegelijkertijd wil hij er uiteraard op wijzen dat de doelstellingen inzake buitenlands beleid zich over een ganse legislatuur uitstrekken en dat men niet kan of mag verwachten dat alles het eerste jaar verwezenlijkt wordt.

1.3. Grondslagen van het buitenlandbeleid – aangekondigde beleidsnota

De minister-president brengt daarbij nogmaals in herinnering dat de doelstellingen van het Vlaams buitenlands beleid voor de komende legislatuur uitvoerig zullen worden geëxpliciteerd in de beleidsnota "Buitenlands beleid", waaraan op dit moment wordt gewerkt. Deze nota zal als basisdocument dienen voor de jaarlijkse beleidsbrieven evenals voor de komende begrotingen tijdens deze legislatuur. Het is echter niet mogelijk om nu reeds hierover verder uit te weiden.

De begroting 2000 werd opgesteld in samenwerking met de administratie en steunt structureel op het strategisch plan "Vlaanderen internationaal", waarbij deze begroting refereert aan twee strategische doelstellingen ervan :

- Vlaanderen politiek meer stem geven in de wereld, in het bijzonder in Europa en de Europese Unie ;
- Vlaanderen met zijn eigen taal en cultuur een volwaardige positie bezorgen.

Aan de hand van de bespreking van de begroting wenst de minister-president enerzijds een aantal instrumenten van het Vlaams buitenlands beleid te

bespreken en anderzijds ook een aantal nieuwe aandachtspunten naar voor te schuiven.

1.4. Verdere invulling van de bestaande verdragen

Sedert de meest recente staatshervorming van 1993 beschikt Vlaanderen over verdragsrechtelijke bevoegdheid. Door het sluiten van verdragen met andere staten krijgt Vlaanderen onmiskenbaar erkenning op internationaal vlak. Tijdens de vorige legislatuur heeft de Vlaamse regering daartoe een eerste aanzet gegeven. Dit slaat dan voornamelijk op de bilaterale samenwerking met Nederland, Zuid-Afrika, Chili en verschillende Centraal- en Oost-Europese landen. Via de werkprogramma's wordt invulling gegeven aan deze akkoorden. Hiervoor wordt beroep gedaan op de basisallocaties 12.23 (63 miljoen), 30.04 (58 miljoen) en 41.01 (9,4 miljoen). Deze laatste basisallocatie voorziet specifiek in een dotatie aan de Gemengde Commissie Vlaanderen-Nederland. In uitvoering van artikel 7 van het verdrag van 17 januari 1995 inzake de samenwerking op het gebied van cultuur, onderwijs, wetenschap en welzijn tussen Vlaanderen en Nederland werd op 2 april 1998 de Gemengde Commissie Vlaanderen-Nederland geïnstalleerd. Deze Commissie ontvangt jaarlijks vanuit Vlaanderen en Nederland een werkingssubsidie waarbij beide partners elk de helft betalen. Vlaanderen staat ook in voor de huisvesting (huur van het pand). De lichte verhoging van de kredieten heeft te maken met een stijging van de werkingskosten.

1.5. Buurlandenpolitiek

Het regeerakkoord vermeldt dat ook ten aanzien van de andere buurlanden Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië een specifiek internationaal beleid wordt gevolgd. Terzake kan de minister-president meedelen dat hij reeds een eerste aanzet heeft gegeven voor de samenwerking met Frankrijk. Enkele weken geleden heeft hij immers een onderhoud gehad met de Franse ambassadeur omtrent de wenselijkheid van het afsluiten van een cultureel akkoord met Frankrijk. Hij heeft aan zijn administratie de opdracht gegeven om de besprekingen te hervatten, zodat de ondertekening op korte termijn moet mogelijk zijn. Dit akkoord is ongetwijfeld een belangrijke stap vooruit voor Vlaanderen wat betreft de erkenning op internationaal vlak. Ook voor Frankrijk is dit een belangrijke symbolische zaak : Frankrijk erkent op deze wijze de bevoegdheden van een deelstaat om internatio-

nale verdragen te sluiten, wat een primeur is binnen het Frans buitenlands beleid.

1.6. Selectiviteit bij het sluiten van verdragen

Evenwel wenst de minister-president heel duidelijk te stellen dat het sluiten van verdragen geen doel op zich mag zijn. Zonder afbreuk te doen aan eerder genomen engagementen is het de bedoeling om dit instrument in de toekomst op een selectieve en op een onderbouwde manier te gebruiken. Het is naar zijn mening niet nodig met elk land dat vraagt een verdrag te sluiten ook over te gaan tot het sluiten van een formeel verdrag. Door het opstellen van bijvoorbeeld een gezamenlijke politieke verklaring kan Vlaanderen eveneens politieke erkenning genieten en kan er op sectorale wijze of via een regionale concentratie binnen de partnerstaat worden samengewerkt.

1.7. Centraal- en Oost-Europa

Meer bepaald naar Centraal- en Oost-Europa is het de bedoeling om de bilaterale samenwerking te evalueren en bij te sturen. Tien jaar na de val van de Berlijnse muur is de situatie op het terrein grondig gewijzigd. Het is de taak van de nieuwe Vlaamse regering om, rekening houdende met de gewijzigde socio-economische en politieke context in Oost- en Centraal-Europa een nieuw beleid uit te tekenen. De beleidsnota zal hiertoe reeds de eerste aanzetten bevatten.

Tenslotte wenst de minister-president aan te stippen dat de samenwerking ook verloopt via andere kanalen, met name andere begrotingsprogramma's en specifieke subsidieregelingen, waaronder het samenwerkingsprogramma met Centraal- en Oost-Europa van de administratie Economie (programma 51.9, ba. 30.01). Op deze basisallocatie is een bedrag voorzien van 252,6 miljoen frank. Gelet op de nauwe verwevenheid met de bilaterale samenwerking is het eveneens de bedoeling om deze vorm van samenwerking te evalueren en bij te sturen. De werkzaamheden van de administraties Buitenlands Beleid en Economie zullen dienaangaande beter op elkaar worden afgestemd.

1.8. Vlaanderen als regio in Europa – de komende IGC

Hogervermelde strategische doelstelling beoogt Vlaanderen politiek meer stem te geven in Europa en in het bijzonder in de Europese Unie.

Vlaanderen schat het belang van de komende Intergouvernementele Conferentie hoog in. Het wil namelijk een aantal punten op de IGC-agenda brengen. Men moet immers beseffen dat het de laatste kans is om in de Unie een volwaardige plaats te voorzien voor de constitutionele deelstaten. Door het eerdere optreden van Vlaanderen verwachten verschillende Europese regio's van ons nu ook opnieuw een initiatief terzake. Daarom staat Vlaanderen niet afkerig tegenover de finalisering van de IGC onder Belgisch Voorzitterschap.

Het Vlaams regeerakkoord vermeldt de IGC als een van de centrale prioriteiten van het Vlaams buitenlands beleid : "De nieuwe institutionele IGC wordt tijdig en grondig voorbereid. Daarbij streeft Vlaanderen, onder meer door middel van een actieve bilaterale en multilaterale diplomatie ten aanzien van andere Europese deelstaten, verder naar de erkenning van de constitutionele deelstaten van Europa. Vlaanderen streeft ernaar de deelstaten, voor wat hun bevoegdheden betreft, een rechtstreekse vertegenwoordiging in de instellingen van de Europese Unie te geven door middel van het invoeren van het gedeeld stemmen in de ministerraad voor exclusieve gemeenschaps- en gewestmateries. Daarnaast speelt Vlaanderen ook een actieve rol in de samenwerking tussen de constitutionele regio's in Europa. Vlaanderen streeft binnen de Europese constructie ook naar een duidelijke bevoegdheidsverdeling en naleving van het subsidiariteitsbeginsel binnen de Europese Unie".

Op woensdag 10 november 1999 heeft de Vlaamse regering haar standpunt bepaald met betrekking tot de IGC (cf. Bijlage 1).

Als centraal uitgangspunt beoogt de Vlaamse regering prioritair de erkenning van constitutionele deelstaten in het Europese besluitvormingsproces en een beter en efficiënter bestuur voor de burgers van de Europese Unie.

Verder beoogt de Vlaamse regering :

- een betere en verdere erkenning van de constitutionele deelstaten van Europa ;
- de naleving en de versterking van het subsidiariteitsprincipe ;
- de handhaving van het huidige taalregime van de EU-instellingen en de uitbreiding naar de EU-agentschappen ;
- de vrijwaring van de Europese culturele verscheidenheid ;

- een rechtstreekse toegang tot het Hof van Justitie voor deelstaten met wetgevende en uitvoerende bevoegdheden ;
- een duidelijke bevoegdheidsverdeling tussen de diverse bestuursniveaus ;
- de erkenning van het Comité van de Regio's als een volwaardige instelling van de Unie.

Tenslotte vraagt de Vlaamse regering de mogelijkheid om de weging van de Belgische stem in de Raad, voor wat betreft exclusieve gemeenschaps- en of gewestmateries op te splitsen om aldus een eventueel stemgedrag van de deelstaten mogelijk te maken.

De Vlaamse regering zal dit standpunt actief uitdragen naar zowel het Belgische federale niveau, als naar andere gelijkgezinde deelstaten in de Europese Unie.

Daar waar de minister-president verwezen heeft naar het belang van de constitutionele regio's in Europa, benadrukt hij dat hij hieraan dan ook een bijzondere aandacht wenst te schenken. Zijn uitgangspunt is dat regionalisme een meerwaarde oplevert indien het als een belangrijk instrument wordt gehanteerd om een beter bestuur te creëren of een bestuur dichter bij de burger te brengen. Vlaanderen kan hierin een voortrekkersrol spelen en samen met andere sterke regio's – door hun krachten te bundelen – doorwegen op het Europese besluitvormingsproces. Waarbij de minister-president verklaart er trouwens van overtuigd te zijn dat deze samenwerking ook op andere terreinen – sociaal-economisch en cultureel tot wederzijds voordeel zal strekken.

1.9. Multilaterale samenwerking

Met de multilaterale organisaties wordt gestreefd naar een versterkte samenwerking, waarbij voorrang wordt gegeven aan de voor Vlaanderen prioritaire organisaties zoals de Unesco (de VN-organisatie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en de IAO (Internationale Arbeidsorganisatie). Hiertoe wordt beroep gedaan op de volgende basisallocaties : ba. 12.37 (10,4 miljoen) en ba. 35.04 (35,1 miljoen). Voor bijdragen aan internationale instellingen is een bedrag voorzien van 5 miljoen frank (ba. 12.63).

Het is de bedoeling om deze samenwerking verder uit te diepen via een gestructureerde samenwer-

king. Anderzijds zal onderzoek gedaan worden omtrent de opportuniteit om de samenwerking met de multilaterale organisaties uit te breiden o.m. naar de internationale economische en financiële organisaties.

1.10. Internationale communicatie

Specifieke aandacht gaat naar de communicatie. Het regeerakkoord vermeldt hieromtrent 'dat voor het Vlaams internationaal voorlichtings- en promotiebeleid overgegaan wordt tot een optimalisering van de communicatiestrategie en -praktijk'.

In 2000 zal dan ook met het oog op een betere en meer doelmatige bekendmaking van Vlaanderen een geëigende globale communicatiestrategie worden ontwikkeld. Aandacht zal besteed worden aan de wijze waarop en via welke dragers de boodschap haar doel bereikt ; een selectie zal gemaakt worden van prioritaire landen en regio's ; gestreefd moet worden naar een bundeling van de inspanningen en naar een gezamenlijk en geïntegreerd optreden met de Vlaamse Openbare Instellingen actief in het buitenland. In de begroting 2000 is een bedrag van 85,6 miljoen voorzien voor dit aspect (ba. 12.32).

1.11. Punctuele elementen

Tenslotte vraagt de minister-president nog aandacht voor volgende aspecten :

A. Buitenlands netwerk

Een aantal basisallocaties hebben betrekking op de werking van het Vlaams netwerk in het buitenland. Het gaat onder meer om de basisallocaties 12.26 (14,4 miljoen) voor de activiteiten van de Vlaamse gemeenschapsattachés en de 12.60 (24,2 miljoen) voor de huur en werkingskosten van de Vlaamse huizen en vertegenwoordigingen in het buitenland.

B. Subsidies

In het begin van de toelichting werd gesteld dat de begroting voor het algemeen buitenlands beleid tot zijn ware proporties is teruggebracht. Het is dan ook de bedoeling om de subsidies te hanteren als een selectief beleidsinstrument waarbij duidelijk moet aangetoond worden dat het uitkeren van dergelijke overheidstoelagen aan begunstigden een

reële meerwaarde oplevert voor het Vlaams buitenlands beleid. In dit verband wenst de minister-president trouwens te benadrukken dat het regeerakkoord duidelijk voorziet in de reglementering en objectivering van het instrument subsidies. De subsidieartikelen slaan op de basisallocaties 12.33 (17 miljoen) en 30.02 (25,7 miljoen).

C. Studies

Nogmaals verwijzend naar het regeerakkoord dat stelt dat 'de beleidsvoorbereiding en evaluatie een wezenlijke kerntaak is van het ministerie' voorziet de begroting 2000 op de basisallocatie 12.40 een bedrag van 20 miljoen frank waaruit kan geput worden door de administratie voor studies betreffende beleidsvoorbereiding en evaluatie in het kader van het buitenlands beleid.

D. Humanitaire bijstand

Vlaanderen wenst ook solidair te zijn met minderbedeelde landen en regio's. Een van de instrumenten die hier een rol kunnen spelen betreft de humanitaire bijstand in gevallen van natuurlijke en menselijke catastrofes. Hiervoor is een bedrag voorzien van 75 miljoen op de basisallocatie 33.03.

E. Interreg III

Volgend jaar gaat het Europese programma Interreg III van start voor een looptijd van vijf jaar. Vlaanderen en Nederland zijn volwaardige partners, samen met de betrokken provincies in Vlaanderen en Nederland. Hiervoor werd een bedrag gereserveerd van 20 miljoen op de ba. 30.06.

F. Keizer Kareljaar

Tenslotte wenst de minister-president nog te stellen dat met betrekking tot internationale promotionele doelstellingen hij het engagement van de vorige Vlaamse regering verder zal honoreren en zodoende op zijn begroting (ba. 12.39 en 33.05) respectievelijk een bedrag van 5 miljoen en 75 miljoen heeft voorzien voor onder meer de projecten in het raam van het Keizer Kareljaar.

Ter afsluiting van deze beknopte toelichting van de begroting algemeen buitenlands beleid vraagt de minister-president tenslotte de goedkeuring van de voorliggende begroting.

2. ALGEMENE BESPREKING

2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties

De heer Jacques Laverge constateert tot zijn tevredenheid naast een hoge mate aan continuïteit, ook een aantal nieuwe accenten in het buitenlands beleid.

De heer Patrick Hostekint verklaart in het algemeen zeer positief te staan ten aanzien van de voorliggende begroting en ten aanzien van de door de minister-president naar voor gebrachte beleidsintenties. Ook hij constateert dat er enerzijds continuïteit is met de voorgaande periode, terwijl er anderzijds ook een aantal andere accenten worden gelegd. Over het algemeen heeft hij de indruk dat deze begroting een iets bescheidener indruk maakt. Zijns inziens past zulks overigens ook bij Vlaanderen. Uiteindelijk zijn we immers maar een kleine regio in een grote wereld. Het is niet omdat Vlaanderen verdragsrecht heeft dat het echt veel betekent in de wereld. De Vlaamse ambities moeten dienovereenkomstig dan ook beperkt zijn, in de zin dat de schaarse middelen voor buitenlands beleid zeer selectief moeten worden ingezet.

De heer Freddy Sarens betreurt dat het ontbreken van een beleidsbrief bij de begroting ertoe genoopt heeft de beleidsintenties bijeen te puzzelen uit de regeringsverklaring en uit de afzonderlijke begrotingsposten. In de mate dat hij daarin geslaagd is, constateert ook hij echter zowel continuïteit als belangrijke wijzigingen ten aanzien van de vorige legislatuur. Het feit dat er een horizontaal programma externe betrekkingen werd opgemaakt vindt hij een goede zaak, aangezien daarmee in wezen meteen ook het – ruime – actieterrein van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden duidelijk wordt aangegeven.

De heer Miel Verrijken verklaart het ten gronde oneens te zijn met de stelling van de heer Hostekint als zou Vlaanderen al bij al maar een klein en onbetekenend elementje zijn in het geheel van de wereldsamenleving. Vlaanderen heeft integendeel heel veel om trots op te zijn. Bekeken per capita is het zelfs de grootste exporteur ter wereld, en één van de rijkste regio's ter wereld. Een prestatie die er niet minder op wordt als men in aanmerking neemt dat dit alles gerealiseerd werd buiten en tegen de Belgische staat in.

De heer Paul Van Grembergen beaamt dat veel nog zal moeten worden geconcretiseerd in de beloofde beleidsnota, en dat veel nog zal moeten blij-

ken uit de realiteiten op het terrein. Zijn fractie wenst zich echter ten volle in te schrijven in het buitenlandbeleid van de nieuwe regering, aangezien deze duidelijk de ambitie heeft om een echte buitenlandse politiek te voeren. De voorliggende begroting zal dan ook zeker gesteund worden.

De heer Luc Van den Brande van zijn kant, verklaart dat hij met belangstelling de beleidsnota afwacht, om daaruit te vernemen welke grote keuzes deze Vlaamse regering maakt, en op basis van welke strategische analyses deze keuzes gebeuren.

In zijn repliek bevestigt de minister-president nogmaals dat er op heel korte termijn een omstandige beleidsnota ter bespreking zal worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Hierin zullen een aantal beleidselementen en -aangelegenheden veel omstandiger kunnen worden uiteengezet. Dit beleidsdocument zal ongetwijfeld aanleiding geven tot een nuttig en boeiend debat. Voor een aantal meer specifieke of punctuele aangelegenheden houdt de minister-president zich overigens gaarne ter beschikking van de commissie, om deze zaken uit te spitten in meer thematische debatten.

2.2. Nieuw beheersconcept voor het Vlaams buitenlands beleid

De heer Frans Ramon constateert uit een grondige lezing van de begroting dat heel wat verschillende administraties in eigen middelen voorzien voor hun internationaal optreden. Er zal met zorg moeten gewaakt worden over de gecoördineerde inzet van deze middelen. Ook meent hij ergens gelezen te hebben dat de efficiëntie van de exportbevordering zou moeten verhoogd worden door het terzake bestaande instrumentarium beter af te stemmen op een gecoördineerde werking. Hij vraagt zich af of zulks zich reeds ergens vertaalt in de begroting, en of de minister-president ook zal instaan voor die coördinatie.

De heer Patrick Hostekint juicht toe dat er in de nieuwe constellatie een duidelijke bevoegdheidsverdeling is, met ministers die specifiek bevoegd zijn voor duidelijk van het algemeen buitenlandbeleid te onderscheiden terreinen als ontwikkelings-samenwerking (minister Anciaux) en buitenlandse handel (minister Sauwens). Dit maakt dat een en ander veel transparanter wordt. De coördinerende taak van de minister-president zorgt er anderzijds voor dat alles voldoende vlot blijft verlopen tussen de verschillende ministers en departementen.

De heer Freddy Sarens stelt vast dat de verdeling van de Vlaamse buitenlandbevoegdheid over niet minder dan zes ministers in feite haaks staat op het door de minister-president aangehaald strategisch plan "Vlaanderen Internationaal". Daarenboven miskent deze bevoegdheidsverdeling een vroeger door het Vlaams Parlement aangenomen resolutie waarin gevraagd wordt om het Vlaams buitenlands beleid – om redenen van efficiëntie en herkenbaarheid – toe te vertrouwen aan een enkele persoon. Het ontbreken van een "enig aanspreekpunt" en een gezicht voor het Vlaams buitenlands beleid zal zeker niet ten goede komen aan de herkenbaarheid van Vlaanderen in de wereld, laat staan aan de efficiëntie van zijn internationaal optreden.

De huidige bevoegdheidsverdeling komt volgens de heer Freddy Sarens de transparantie absoluut niet ten goede. Men kan niet naast het feit kijken dat het buitenlands beleid er versnipperd bijligt. De huidige constellatie laat trouwens nauwelijks nog een globale aanpak toe. Het is immers onvermijdelijk dat elke minister, elk kabinet en elke administratie er in mindere of meerdere mate een eigen timing en eigen prioriteiten op zal nahouden. Hierdoor zal Vlaanderen niet of nauwelijks nog als globaal concept naar buiten kunnen gebracht worden.

Ook de heer Miel Verrijken acht het risico op versnippering van het Vlaams buitenlands beleid zeer reëel te zijn.

Voor de heer Paul Van Grembergen mag uit het feit dat de totaliteit van het buitenlandbeleid in de vorige legislatuur geconcentreerd zat bij de minister-president, terwijl men nu wil werken met een minister-president met een coördinerende functie vis à vis diverse functioneel bevoegde ministers, niét per definitie en bij voorbaat afgeleid worden dat het Vlaamse buitenlandbeleid minder coherent zou worden. Het verleden leert immers dat zelfs wanneer er maar één departement bevoegd is, zulks niet noodzakelijkerwijze aanleiding geeft tot de grootst mogelijke coherentie. Als er maar – zoals nu – een globaal concept bestaat over wat het Vlaams buitenlands beleid precies moet zijn, kunnen verschillende deelbevoegdheden gerust door verschillende ministers worden ingevuld. Ook op federaal niveau heeft men vroeger met een dergelijk model gewerkt. A priori heeft de heer Van Grembergen dan ook geen enkele vooringenomenheid tegenover het huidige beheersmodel.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wijst erop dat de keuze voor een verdeling van de buitenlandbevoegdheid over verschillende ministers, in wezen

meteen ook een keuze voor co-financiering vanuit de verschillende functioneel bevoegde departementen inhoudt. Ook bij die departementen moet derhalve voldoende budgettaire ruimte voorzien worden voor een adequaat buitenlands optreden. Voor wat specifiek de Vlaamse buitenlandse economische politiek betreft, is het daarenboven ook nog wachten op de beleidsnota om te weten hoe het noodzakelijke centrale aanspreekpunt zal ingevuld worden.

Afsluitend concludeert de heer Luc Van den Brande dat de opdeling van bevoegdheden over verschillende ministers vooral problematisch kan zijn in de mate dat ze afbreuk zou doen aan het globaal politiek buitenlandconcept dat Vlaanderen voorstaat. Hij is terzake wat pessimistisch gestemd daar waar hij moet vaststellen dat in de toelichtingen bij de diverse functionele begrotingen maar hoogst zelden gerefereerd wordt aan het algemeen buitenlands beleid van Vlaanderen. Zijns inziens is dit een lacune die de diverse functioneel bevoegde ministers al bij de indiening van hun beleidsnota's moeten rechtzetten.

Dat er binnen een zo ruim domein als het buitenlands beleid verschillende titulaire ministers zijn voor de verschillende deelgebieden (in casu op Vlaams niveau – en overigens ook op federaal niveau – voor ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel), hoeft naar de mening van de minister-president op zich zeker niet strijdig te zijn met de optie dat men een globaal en coherent politiek buitenlandbeleid gaat proberen te voeren. Dat er binnen de Vlaamse regeringsploeg nu meer ministers zijn die verantwoordelijkheid dragen inzake het buitenland, doet zijns inziens dus niets af van de optie om het Vlaams politiek buitenlands beleid verder te ontwikkelen. De hoger reeds genoemde beleidsnota die in de loop van de maand januari zal worden neergelegd bij het parlement zal deze visie ten volle onderbouwen en expliciteren. Er zal trouwens ook maar één enkel geïntegreerd beleidsdocument "Buitenlands beleid" zijn, dat zowel door de minister-president als door de ministers Sauwens en Anciaux zal worden gedragen. Zowel het algemeen buitenlands beleid, als de buitenlandse handel als de ontwikkelingssamenwerking zullen dus het voorwerp uitmaken van één enkele politieke beleidsverklaring.

Anderzijds laat de minister-president ook nog opmerken dat zijn ervaring uit een vorig leven hem leert dat sommige bevoegdheden nu eenmaal per definitie niet stoppen aan de grens. Zo kan, bijvoorbeeld, een cultureel beleid, en bij afleiding daarvan ook de bevoegdheid van de minister van

cultuur, niet stoppen aan de grens. Als voormalig Vlaams minister van Cultuur heeft de minister-president er steeds voor geijverd om via de toenmalige administratie ICS (Internationale Culturele Samenwerking) – later overigens gewoon de administratie IS (Internationale Samenwerking) geworden – zijn cultuurbevoegdheid ook in de betrekkingen met andere landen te kunnen uitoefenen.

Het een sluit zijns inziens overigens ook het ander niet uit. Het coördineren in hoofde van één enkele minister van de globaliteit van het buitenlands beleid, sluit met andere woorden niet uit dat de functioneel bevoegde ministers ten volle betrokken kunnen worden bij de inhoudelijke invulling daarvan. Hij wijst er daarbij op dat het overigens ook in het recente verleden al zo was dat de verschillende functioneel bevoegde Vlaamse ministers elk voor wat hun bevoegdheid betreft optraden op het Europese forum (meer bepaald op de Europese ministerraden) en het internationale forum. En dit zonder dat men toen het verwijt uitte dat zulks afbreuk deed aan de globaliteit van het politiek Vlaams buitenlands beleid. Het kan dus niet zijn dat omwille van het loutere gegeven dat er ergens een internationale dimensie aan zit, de normaal bevoegde minister – d.w.z. de functioneel bevoegde minister – plotsklaps zijn bevoegdheid zou verliezen.

De optie om echt alles wat een grensoverschrijdend aspect heeft te centraliseren – optie die overigens ook niet per definitie vrij van gebreken is – bij één enkele persoon is vanzelfsprekend ook een optie, maar het is niet de optie waarvoor deze Vlaamse regering gekozen heeft. Overigens is de minister-president ten gronde de mening toegedaan dat de centraliseringsoptie in de praktijk niet voldoende werkbaar is. Zo is onder andere het risico op dubbele subsidiëring (het zogenaamde "dubbel loket") onder een dergelijk systeem verre van denkbeeldig.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wenst op de uitlatingen van de minister-president te repliceren, teneinde – zonder de polemiek te zoeken – een en ander toch wat te nuanceren. De aangehaalde kwestie van de dubbele subsidiëring werd reeds vroeger onderkend als een probleem. Om daaraan te remediëren werd dan ook een soort "kruispuntbank" opgericht, waarbij elke vraag tot het bekomen van een subsidie voor een culturele actie met een internationale dimensie eerst getoetst werd in zowel de internationale politieke beleidssector, als in de internationale culturele beleidssector. De kwestie van de dubbele subsidiëring werd dus reeds vroeger op een erg pragmatische manier uit

de wereld geholpen via samenwerking tussen de ministers die respectievelijk bevoegd waren voor cultuur en voor buitenlands beleid. Dit kan dan ook geen argument meer zijn om het buitenlandbeleid te gaan opsplitsen over meerdere ministers.

De minister-president wenst daarop nogmaals met klem tegen te spreken dat de bevoegdheidsverdeling zoals die nu werd uitgetekend geen samenhangend buitenlandbeleid zou toelaten. Onder verwijzing naar de deelname van de diverse functioneel bevoegde ministers aan de Europese ministerraden, aan de bijeenkomsten van de Nederlandse Taalunie (NTU) e.d.m., wijst hij er terzake nogmaals op dat die bevoegdheidsversnippering in het verleden de facto ook al bestond. Ook in het verleden was er dus zeker geen volledige centralisatie in hoofde van één enkele persoon. Daarnaast laat de minister-president overigens ook nog opmerken dat de huidige bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid enerzijds en de gemeenschappen en de gewesten anderzijds, geen statisch gegeven is. Het expressis verbis aanduiden van een minister die binnen de Vlaamse regering bevoegd is voor ontwikkelingssamenwerking, is in dat licht meteen ook een duidelijk signaal naar het federale niveau dat Vlaanderen de ambities heeft om op dat vlak een politiek te ontwikkelen en een beleid te gaan voeren.

Afsluitend benadrukt de minister-president tenslotte nogmaals dat er binnen de Vlaamse regering klaar en duidelijk is afgesproken dat het verdelen van de bevoegdheden geen afbreuk mag doen aan de coherentie van het Vlaams buitenlands beleid. Hij erkent daarbij ruiterlijk dat men zulks nu misschien nog maar moeilijk eenduidig kan afleiden uit de voorliggende begrotingsdocumenten, die – ten gevolge van de specifieke omstandigheid van het aantreden van een nieuwe regering – zonder begeleidende beleidsbrief moesten worden voorgelegd. Hij maakt zich echter sterk dat de zaken in de op stapel staande beleidsnota erg scherp en duidelijk zullen worden gesteld. Hij meent dan ook dat de regering – zoals de zaken nu staan – minstens het voordeel van de twijfel moet krijgen.

Voor wat tenslotte de vraag betreft naar de afstemming van het extern economisch instrumentarium, verwijst de minister-president naar de heer Johan Sauwens, die als minister in deze bevoegd is.

2.3. Internationale communicatie

De heer Frans Ramon stelt vast dat in het licht van de ambitieuze doelstellingen inzake internationale

communicatie de daartoe voorziene budgettaire middelen fors toenemen. Nochtans dacht hij dat een gezamenlijk en geïntegreerd communicatie-optreden – samen met de Vlaamse openbare instellingen – precies tot een besparing had kunnen leiden.

Ook de heer Freddy Sarens constateert dat de middelen die zullen worden ingezet ten behoeve van de internationale communicatiestrategie van Vlaanderen aanzienlijk toenemen. Hij meent dat de stijging van de middelen zeker niet mag leiden tot een minder oordeelkundig gebruik ervan. Anderzijds heeft hij de stellige indruk dat deze middelenverhoging voor communicatie minstens ten dele een poging is om het gebrek aan coherentie dat voortvloeit uit de bevoegdheidsverdeling over zoveel ministers te compenseren of te verdoezelen. Binnen die internationale communicatiestrategie lijkt men overigens – voor zover men zulks uit de begroting kan afleiden – ook te vergeten om Brussel te promoten als hoofdstad van Vlaanderen.

De heer Miel Verrijken verklaart het systeem van de geïntegreerde Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland zeer genegen te zijn. Als een soort clandestiene ambassades kunnen ze immers ten eerste bijdragen tot de promotie en uitstraling van Vlaanderen in het buitenland. Het recent geopende Vlaams Huis in Den Haag is hiervan een goed voorbeeld. Hij pleit er dan ook voor om de herlocatie van de Belgische ambassade in Berlijn voor te zijn, en ook in die stad een dergelijk Vlaams Huis op te richten. Zijns inziens moeten die Vlaamse huizen vooral de culturele kaart trekken bij de promotie van Vlaanderen. Bij gebreke aan voldoende dergelijke Vlaamse Huizen pleit hij voor het uitdokteren van een sterke Vlaamse tentoonstellingspolitiek inzake 20ste-eeuwse Vlaamse kunst. Ook kunnen samenwerkingsprojecten worden opgezet met gerenommeerde buitenlandse musea. Terzake betreurt hij het overigens dat Vlaanderen zich voor wat betreft het Hermitage-museum in Sint-Petersburg de kaas van het brood heeft laten snoepen door de Nederlanders. Die zijn er immers in geslaagd om op permanente basis werken van Rembrandt uit de Hermitage te laten overbrengen naar een Hermitage-bijhuis in Amsterdam. Als internationaal zeer bekende stad moet zulks volgens hem ook in Brussel een succes worden. Meer bepaald moet de Vlaamse regering bij de Russische regering stappen ondernemen om Vlaamse kunst uit de Hermitage op permanente basis naar een Hermitage-bijhuis in Brussel te krijgen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen acht het concept van de geïntegreerde Vlaamse vertegenwoordigin-

gen in het buitenland de meest aangewezen piste te zijn. Hij wijst er daarbij echter op dat de Vlaamse minister bevoegd voor toerisme, de heer Landuyt, luidens zijn uitlatingen terzake een andere mening lijkt te zijn toegedaan. Hij gaat hiermee overigens ook in tegen de bevindingen van een studie van Ernst & Young van een drietal jaar geleden over Toerisme Vlaanderen.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wijst erop dat het voeren van een globale communicatiestrategie een goede zaak is, die echter niet los gezien kan worden van de kwestie van de communicatie-inhoud. En precies daar vreest hij dat de bevoegdheidsverdeling over zeven ministers Vlaanderen parten zal spelen.

De minister-president blijft erbij dat een verhoging van de middelen voor internationale communicatie zich absoluut opdringt. Het erbij betrekken van de VOI's levert terzake overigens niet de minste besparing op voor het communicatiebeleid, dat nu in globo zal worden gevoerd. Hij beaamt tevens dat communicatie hoe dan ook steeds moet worden gevoerd in functie van de inhoud. In het verleden is echter een te grote veelheid aan soms erg verschillende communicatie-instrumenten gegroeid. De globalisering van het communicatiebeleid dient dan ook meerdere doelstellingen. Zo moet ze vooreerst toelaten elk van die instrumenten eens van wat naderbij te bekijken. Tweedens dient nagegaan wat de "verbonden instellingen" terzake doen. Het gaat hier dan onder andere over de VLAM, Toerisme Vlaanderen, Export Vlaanderen, de Dienst Investeren in Vlaanderen, enz. Het managementcomité dat die diverse instellingen min of meer overkoepelt buigt zich daar momenteel trouwens reeds over. Daarna dient nagegaan wat we precies willen brengen, en welke van de diverse kanalen die we daartoe tot nog toe hebben aangewend daarvoor het meest geschikt lijkt. Er zal dus generationaliseerd worden. Als uit die hele denkoefening zou blijken dat er op een meer efficiënte manier met het buitenland gecommuniceerd kan worden, zal zulks volgens de minister-president later eventueel ook opnieuw aanleiding kunnen geven tot een vermindering van de budgettaire inspanningen die we daar nu voor voorzien.

2.4. Politiek Vlaams buitenlands beleid

De heer Karim Van Overmeire poneert dat het antwoord op de basisvraag naar het waarom van het voeren van een Vlaams buitenlands beleid,

zijns inziens eenduidig gelegen is in het versterken van de positie van Vlaanderen op het internationale vlak. Ook hij kan zich derhalve absoluut niet terugvinden in de door de heer Patrick Hostekint gepropageerde stelling dat het Vlaamse buitenlandbeleid zou moeten vertrekken vanuit een positie van bescheidenheid.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat hierbij nog opmerken dat de verdere uitbouw – zowel qua aantallen als qua opdracht – van het Vlaams buitenlands netwerk ook veeleer bescheiden uitvalt. Zoals de affaire Columberg heeft aangetoond, is een eigen Vlaams diplomatiek netwerk nochtans geen overbodige luxe.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, brengt in herinnering dat Vlaanderen sinds de staatshervorming van 1993 een eigen globaal politiek concept heeft ontwikkeld voor de invulling van zijn buitenlands beleid. Dit concept werd overigens reeds enigszins voorbereid in de daaraan voorafgaande periode van de internationale culturele betrekkingen. Determinerend voor het beleid was de finaliteit die men ermee beoogde. Wilde men louter deelstaat in België zijn, of koos men er ten volle voor ook herkenbare regio in Europa te zijn? Terzake de toen geformuleerde strategische opties van het Vlaamse buitenlandbeleid (vier in getal, waarvan twee zich situeren in de sector algemeen buitenlands beleid) constateert hij dat de voorliggende ontwerp-begroting pretendeert de continuïteit van een en ander te verzekeren. Continuïteit die overigens ook uit een aantal punctuele elementen moet blijken. Ondanks deze verbale verzekering van continuïteit heerst bij de heer Luc Van den Brande toch een zekere bezorgdheid over de mate waarin deze Vlaamse regering ook effectief van plan is een politiek Vlaams buitenlands beleid te gaan voeren. Binnen de context van de huidige Vlaamse bevoegdheidsdeling op het vlak van het buitenlands beleid wordt het immers een stuk moeilijker om voldoende weerwerk te bieden tegen de onmiskenbare verzwaring van de impact van de federale overheid. Op budgettair niveau boet de politieke component van het algemeen buitenlands beleid daarenboven 30,2% in ten aanzien van de vorige periode. Hij wijst er hierbij op dat het niet alleen juridisch, maar ook inhoudelijk niet correct zou zijn om de diverse zaken die sinds 1993 werden aangezet niet verder in te vullen. Zulks zou volledig in tegenspraak zijn met het grondwettelijke afsprakengeheel dat toenmaals werd vastgelegd. Afsprakengeheel waarin het Vlaams Parlement overigens een eigen verantwoordelijkheid op te nemen heeft. In het verlengde van deze bekommernis drukt de heer Luc Van den

Brande zijn vrees uit dat men in stilte bezig is het Vlaams buitenlands beleid te "culturaliseren". Het verschuiven van het zwaartepunt van het buitenlandbeleid van het politieke naar het culturele, zou een vergissing zijn, en zou meteen ook de terugkeer naar het verleden inhouden. In dezelfde zin meent de heer Luc Van den Brande dat de aangekondigde "sanering" van het bestand aan culturele akkoorden moet gebeuren in het licht van hun relevantie voor het politieke buitenlandbeleid van Vlaanderen. Zo is het aangekondigde cultureel akkoord met Frankrijk in wezen immers vooral belangrijk in de mate dat het meer zou zijn dan een louter cultureel verdrag. Ook hier moet er een politieke finaliteit zijn. Als men het akkoord in kwestie zou beperken tot louter culturele materies, zou het immers niet in relatie staan tot de politieke bevoegdheden die Vlaanderen heeft. In zekere mate zou het zelfs de miskennis inhouden van die bevoegdheden. Onder andere bepaalde problemen die er zijn met het parallelle verdrag dat Frankrijk wil afsluiten met de deelstatelijke entiteit(en) in het zuiden van het land (sluit men een verdrag met Wallonië en/of met de Franse Gemeenschap?), lijken er echter op te wijzen dat men van Franse kant een en ander tot het zeer eng culturele niveau wil beperken. Voor Vlaanderen zou dit evidentierwijze geen goede zaak zijn.

Diegenen die vrezen dat er niet voldoende gekozen zou worden voor een echt politiek Vlaams buitenlands beleid, kan de minister-president ten volle gerust stellen. Er wordt zelfs ondubbelzinnig voor een volwaardig politiek buitenlandbeleid gekozen. De belangrijke aanzetten die die hieromtrent in het verleden zijn gegeven worden door de minister-president overigens ten volle onderkend. Hetgeen vanzelfsprekend niet uitsluit dat – zoals beleidsmatig gebruikelijk is – een aantal zaken nader geëvalueerd zullen moeten worden.

De zorg die sommigen hebben geuit voor een zogenaamde "herculturalisering" van het Vlaams buitenlands beleid, ten nadele van de verdere uitbouw van een politiek Vlaams buitenlandbeleid, is al even ongegrond. Waarbij de minister-president nog laat opmerken dat de meer "cultureel gerichte" subsidies die in de vorige periode vanuit de sector buitenlands beleid werden toegekend, ook niet altijd het beoogde effect hadden. Meer bepaald denkt de minister-president hierbij aan sommige subsidies voor acties van sommige steden en gemeenten, die haast van folkloristische aard waren. Bij bepaalde evenementen was de band met het nagestreefde buitenlandbeleid in elk geval toch verre van evident. Mee om die reden gaat men er in het huidige regeerakkoord van uit dat de minis-

ter van Cultuur ook op internationaal vlak zijn volle verantwoordelijkheid moet kunnen opnemen.

De minister-president constateert verder dat de "herculturaliseringskwestie" dus eigenlijk van twee kanten uit kan worden bekeken. Het aangehaalde voorbeeld van Frankrijk is daarvoor tekenend. Daar waar men het Franse voorstel als te beperkt kan zien omdat men zich wil beperken tot een zuiver cultureel akkoord, kan men zulks anderzijds ook duiden als een teken van Franse bereidheid om de institutionele realiteit van België te onderkennen door het afsluiten van een akkoord met Vlaanderen. De minister-president wijst er daarbij nog op dat het probleem ook niet zozeer gelegen is in het feit dat men een en ander wil beperken tot het louter culturele, maar wel in de asymmetrie in de deelstaatstructuren. Voor een aangelegenheid als monumenten en landschappen, bijvoorbeeld, levert de bevoegdheidsopdeling tussen gemeenschap en gewest in het zuiden van het land bijna onoverkomelijke problemen op. Persoonlijk zou de minister-president een dergelijk Vlaams-Frans verdrag een ware doorbraak achten. Na een onderhoud met de Franse ambassadeur – die overigens voortreffelijk Nederlands spreekt – heeft de minister-president de administratie dan ook de opdracht gegeven het dossier opnieuw te bekijken en zonodig te actualiseren. Deze toenaderingspoging vanuit Parijs – ze weze dan beperkt tot een aantal culturele aspecten – is immers een opportuniteit die Vlaanderen niet mag laten liggen.

Voor wat het optreden van steden en gemeenten betreft (meestal acties in het kader van Vlaanderen-Europa 2002) beaamt de heer Luc Van den Brande dat een en ander zeker eens nader geëvalueerd kan worden. Maar hij blijft erbij dat het buiten kijf staat dat de aan deze samenwerking ten grondslag liggende partnerschapsgedachte hoe dan ook valabel is, en derhalve moet kunnen worden voortgezet.

2.5. Federale recuperatiepogingen ?

De evolutie naar een sterke versnippering van de buitenlandbevoegdheid op Vlaams niveau is volgens de heer Freddy Sarens des te opmerkelijker als men ze bekijkt in het licht van het feit dat op federaal niveau precies de omgekeerde beweging plaats vindt. Daar probeert buitenlandminister Louis Michel immers duidelijk om alles wat echt relevant is bij hemzelf te concentreren. De heer Freddy Sarens kan zich dan ook niet van de indruk

ontdoen dat het initiatief inzake de materie "buitenlands beleid" minstens voor een deel wordt doorgeschoven naar het federale niveau. Ook een aantal recente incidentjes, zoals de uitspraken van Vlaams minister Landuyt inzake toerisme bijvoorbeeld, zijn tekenend voor deze evolutie.

Ook de heer Karim Van Overmeire meent dat er diverse indicaties zijn voor een duidelijke verzwakking van de Vlaamse positie. De versnippering van de Vlaamse buitenlandbevoegdheid, gekoppeld aan de versterking en centralisatie van het Belgische buitenlandbeleid, luiden zijns inziens een duidelijke periode in van federale recuperatie van het buitenlandbeleid (hetgeen onder andere mag blijken uit de terugkeer van België naar Centraal-Afrika). Hij acht het onaanvaardbaar dat het Vlaamse buitenlandbeleid nog louter in onderaanneming voor het Belgische buitenlandbeleid zou optreden. Vlaanderen moet integendeel een volkomen zelfstandig buitenlands beleid voeren.

De heer Paul Van Grembergen wijst erop dat uit het Vlaams regeerakkoord eenduidig blijkt dat Vlaanderen en de Vlaamse regering, in de volste zin van het woord, een buitenlandse politiek willen voeren. In het verlengde hiervan is het duidelijk dat de Belgische buitenlandpolitiek een politiek van de hele federatie moet zijn, en niet louter de buitenlandpolitiek van het federale niveau.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen constateert dat de heer Patrick Hostekint in die zin gelijk heeft, dat Vlaanderen momenteel inderdaad een bescheiden positie inneemt dan vroeger, en zich onderwerpt aan het federale buitenlandbeleid. Zulks is deels het gevolg van de versnippering van bevoegdheden, deels het gevolg van de vermindering van de middelen, maar ook deels het gevolg van de instelling van de minister-president. Een aantal verklaringen uit de tijd dat hij nog geen minister-president was wijzen immers duidelijk op een ingesteldheid die erop gericht is Vlaanderen ondergeschikt te maken aan het Belgische niveau.

De perceptie als zou het federale niveau het buitenlands beleid pogen te domineren, wordt door de minister-president in zijn repliek geheel onterecht genoemd. Het feit dat er op het federale niveau initieel inderdaad wat afstemmingsmoeilijkheden hebben bestaan tussen de federale minister van Buitenlandse Zaken en de federale staatssecretarissen voor Ontwikkelingssamenwerking en Buitenlandse Handel, heeft geen enkele weerslag op het Vlaamse niveau. Beeldvorming en realiteit liggen hier dus erg ver uit elkaar.

Daarenboven benadrukt de minister-president dat uit geen enkele door hem afgelegde verklaring ook maar in het minst kan en mag afgeleid worden dat hij de visie zou zijn toegedaan dat Vlaanderen als een soort onderaannemer van het Belgisch buitenlands beleid moet optreden. De regeringsverklaring is terzake overigens bijzonder duidelijk : deze regeringsploeg engageert zich er eenduidig toe het Vlaams buitenlands beleid ten volle gestalte te geven.

2.6. Omvang van de financiële beleidsruimte

Uitgaande van de vaststelling dat de financiële beleidsruimte per definitie beperkt is, vraagt de heer Jacques Laverge dat er eens een grondige evaluatie zou komen van de multitudine aan initiatieven die in het verleden werden opgezet. Van een en ander betwijfelt hij immers of er wel een reëel effect werd gesorteerd. Vooral op het vlak van de internationale solidariteit van Vlaanderen (o.a. bijdragen in het kader van de IAO en de Unesco, humanitair georiënteerde projecten in Zuid-Afrika en Chili) meent hij dat de zaken eens grondig herbekeken dienen te worden.

De heer Freddy Sarens stelt vast dat de globale middelen voor buitenlands beleid dalen. Daar waar de regering zulks voorstelt als een loutere herschikking van middelen, moet geconstateerd worden dat de gecumuleerde som van de overdrachten in kwestie de globale middelenvermindering niet dekt. Van de minister-president had de heer Sarens dan ook graag vernomen waar er echt wordt gesnoeid op de buitenlandbegroting ? Dat er terzake meer middelen naar ontwikkelingssamenwerking lijken te gaan kan echter wel degelijk zijn goedkeuring wegdragen. Hij is daarentegen minder gelukkig met de overdracht van middelen voor internationale culturele samenwerking naar de cultuurbegroting. Door die verschuiving veranderen ze immers ten gronde van karakter. In plaats van middelen voor internationale samenwerking, worden het middelen om aan cultuur te doen. Gelijktijdig met de budgetten verschuift met andere woorden ook het zwaartepunt van de acties.

De heer Paul Van Grembergen laat hierbij opmerken dat Vlaanderen zich niet zozeer moet vastpinnen op een kwantitatieve benadering van zijn buitenlands beleid, als wel een kwalitatieve buitenlandpolitiek moet voeren. Het is immers via kwalitatieve projecten dat Vlaanderen zich het gemakkelijkst kan profileren in de wereld.

In zijn repliek met betrekking tot de kwestie van de hoegrootheid van de kredieten en de begrotingscijfers wijst de minister-president erop dat men de elementaire fairheid moet opbrengen om ze niet post per post, of programma per programma, maar wel in hun geheel te bekijken. Dan kan men zeker geen vermindering vaststellen, maar zal men moeten toegeven dat het enkel om transfers gaat.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wenst geenszins te ontkennen dat er inderdaad aanzienlijke overdrachten zijn naar andere sectoren (zo gaat er o.a. meer geld naar ontwikkelingssamenwerking ; buitenlandse handel ; internationaal beleid inzake cultuur, sport en jeugd ; en internationale communicatie), maar hij laat hierbij opmerken dat dit wel ten koste gaat van een inlevering van iets meer dan 30% ten nadele van het algemeen buitenlands beleid. Hoewel er dus per saldo misschien zelfs een lichte groei is, gaat deze wel ten koste van de meest relevante sector binnen het buitenlandbeleid.

De minister-president constateert uit de uitspraken van de heer Van den Brande dat een globale kijk op de begroting dus inderdaad leert dat er zeker geen daling is van de totale som die aan het buitenlandbeleid wordt besteed. Wél moet men hierbij twee zaken in rekening brengen. Enerzijds de reeds genoemde transfer tussen de verschillende beleidsdomeinen, en anderzijds ook het feit dat sommige bedragen gewoon wegvallen omdat ze absoluut niet thuis hoorden onder de noemer "buitenlands beleid". Voorbeelden van dit laatste zijn onder andere de kredieten die waren ingeschreven voor de her- of verbouw van bepaalde infrastructuur (bijv. het voetbalstadion van Antwerpen in het kader van Euro 2000, of, ook in Antwerpen, de financiering van de verbouwing van deSingel).

2.7. Vlaanderen als regio in Europa

Onder verwijzing naar een recente studiedag van het Vlaams Economisch Verbond (VEV) over performante regio's in Europa, meent de heer Jacques Laverge dat het imperatief is dat Vlaanderen in de eerste plaats zijn contacten zou versterken met die regio's waarmee het de grootste raakpunten heeft qua ambities, qua institutionele structuur en qua economisch en sociaal draagvlak. Via een samenwerkingsverband tussen gelijkaardige regio's met gelijklopende belangen zal men immers heel wat meer effect kunnen sorteren binnen Europa.

De heer Frans Ramon constateert dat onder het Belgisch voorzitterschap van de EU ook de regio's hun rol te spelen zullen hebben. Zulks zal vanzelfsprekend grondig moeten voorbereid worden. Van de minister-president had hij dan ook graag vernomen of er reeds ergens op diens begroting daartoe middelen zijn voorzien. Terzake heeft hij immers enkel op de cultuurbegroting een post van 5 miljoen frank aangetroffen die daarvoor dienstig lijkt te kunnen zijn.

Voor de heer Patrick Hostekint is het duidelijk dat de voorbereiding van de komende IGC, en dan met name de kwestie van de plaats die de constitutionele deelstaten moeten krijgen in de EU, heel wat werk met zich zal brengen. Zijns inziens staan we momenteel immers nog niet erg ver. Zo is er nog geen rechtstreekse toegang tot het Europees Hof van Justitie. Terwijl inzake de eventuele opdeling van de Belgische stem binnen de Europese ministerraden waar het over exclusieve gemeenschaps- of gewestbevoegdheden gaat, zelfs nog de eerste stappen gezet moeten worden. Wil men hierin beweging krijgen, dan is het imperatief dat Vlaanderen op de eerste plaats samen met de andere Belgische deelstaten en de federale overheid zou streven naar een gemeenschappelijk standpunt terzake.

De heer Freddy Sarens wenst de minister-president te wijzen op een in februari 1999 in de Internationale Spectator verschenen artikel van de hand van dr. Hendrik Vos van de vakgroep Politieke Wetenschappen van de Universiteit Gent, waarin deze het buitenlands beleid van regio's analyseert. Inzake de interrelatie tussen Europese integratie en Vlaamse verzelfstandiging stelt hij vast dat er in Europa een dubbele beweging aan de gang is. Enerzijds is er een duidelijke verschuiving van de bevoegdheden van de natiestaten naar het Europees niveau, maar anderzijds worden de bevoegdheden van deze nationale staten ook overgeheveld naar hun regio's. Zowel de federalisering van België, als de ruimte voor regio's in de Europese Unie schiepen dus kansen voor nieuwe vormen van internationale samenwerking, waarin Vlaanderen meteen ook een voortrekkersrol ging spelen. Om ook en vooral ten aanzien van het Europees gegeven zelf enige impact te kunnen sorteren, is het voor de heer Sarens duidelijk, dat de betrokken regio's zich als een coherent geheel moeten aanbieden. Gezamenlijk moeten ze bij Europa aandringen op herkenning en erkenning qualitate qua als regio. Het wordt zijns inziens voor Vlaanderen erg moeilijk om bij de andere Europese regio's aan te dringen op een dergelijk coherent optreden, als het

zelf zijn eigen buitenlands beleid niet meer op een coherente manier waarneemt.

Ook in budgettair opzicht vindt de heer Freddy Sarens relatief weinig terug met betrekking tot de regionale inbreng in Europa. Vooral in het licht van het nakende Belgisch voorzitterschap van de EU is dit een ernstige lacune.

De heer Karim Van Overmeire constateert dat er beleidscontinuïteit is voor wat de piste van het Europees regionalisme betreft. Vlaanderen wil zich inzake het Europa van de regio's blijkbaar nog steeds profileren als koploper. Daar waar de heer Van Overmeire het er mee eens is dat elke voortgang die daar geboekt wordt welkom is, is hij tegelijk de overtuiging toegedaan dat die piste ten gronde nooit zal uitmonden op een niveau van echte medezeggenschap in Europa. Een aantal Europese staten (waaronder Frankrijk) zijn immers absoluut niet opgezet met de hele regionalistische tendens, terwijl andere Europese staten al evenmin enige regionalistische behoefte hebben omdat ze door hun kleinere geografische of bevolkingsmatige uitgestrektheid in wezen reeds een perfecte omvang hebben (bijvoorbeeld Denemarken en Finland). Daarenboven is het regionalistische streven in Europa een zeer dispaat gegeven. Het Vlaamse regionalisme zoals dat tot uiting is gekomen doorheen de opeenvolgende Belgische staatshervormingen heeft soms maar weinig gemeen met regionalistische tendensen elders in Europa. Het is er immers helemaal niet op gericht om het beleid dicht bij de burger te brengen. De Vlaamse staat is de burger in wezen helemaal niet meer nabij dan de Belgische staat. De Belgische staatshervorming is integendeel een zeer specifieke poging tot het ontminnen van een aantal fundamentele tegenstellingen tussen Vlaanderen en Wallonië. De Vlaamse deelstaatvorming is derhalve behept met een geheel anderssoortige filosofie en finaliteit dan degenen die kenmerkend is voor de regionalisering in een aantal andere Europese staten (zoals Spanje en Italië), waar men wel degelijk het bestuur dicht bij de burger wil brengen. Voor de heer Karim Van Overmeire is het derhalve nog maar de vraag of Vlaanderen zich inderdaad moet opwerpen als voortrekker inzake het Europees regionalisme, aangezien dat op zijn meest zal leiden tot een bijkomende, maar ondergeschikte bestuurslaag in Europa. In plaats van zich te concentreren op het Europa van de regio's, komt het de heer Van Overmeire dan ook beter voor dat Vlaanderen zich zou gaan toeleggen op het Belgisch gegeven in de EU. Meer bepaald moet er prioritair werk gemaakt worden van de opdeling van de Belgische stem in de Europese ministerraden. Vlaanderen moet er

zich dan ook op toeleggen om België in Europese middelen voor te stellen als een fundamenteel tweeledige federatie. Waarbij de finale strategische doelstelling moet bestaan in het volwaardig EU-lidmaatschap van Vlaanderen. Vlaanderen is immers in essentie een entiteit van dezelfde orde als bijvoorbeeld Finland, Zweden, Denemarken of Ierland. Concluderend meent de heer Karim Van Overmeire dat Vlaanderen wel degelijk redenen heeft om een meer ambitieus beleid te gaan voeren.

De heer Paul Van Grembergen is het er ten volle mee eens dat Vlaanderen een sterkere politieke stem moet hebben in Europa. Naar de IGC toe moet Vlaanderen dan ook ten volle zijn rol kunnen spelen. Het feit dat "Europa" nog steeds in wording is laat zulks zijns inziens ook toe. De uitholling van de bevoegdheden van de oude soevereine staten door de regionalisering enerzijds en door de Europese integratie anderzijds, zal zijns inziens overigens nog versterkt worden door de voortschrijdende Europese muntunie. Of Vlaanderen zich binnen dit proces al dan niet moet gaan opstellen als een klassieke soevereine staat, is derhalve een discussie waaraan de heer Van Grembergen geen boodschap heeft. Enkel komt het erop aan dat Vlaanderen zich ten volle moet kunnen laten gelden binnen Europa en binnen de Europese Unie. Nog meer dan in zijn globaal buitenlands beleid moet Vlaanderen in Europa vooral door zijn kwaliteit het verschil kunnen maken.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat terzake de plaats van Vlaanderen in Europa, en het standpunt van de Vlaamse regering inzake de komende IGC, opmerken dat een en ander hoe dan ook zal moeten naar voor gebracht en verdedigd worden door de federale overheid. Hetgeen hem minstens problematisch voorkomt als werkwijze. Daarenboven wijst hij erop dat het samenwerken met andere deelstaten uit Europa enerzijds misschien wel nuttig kan zijn, maar anderzijds ook het omgekeerde effect kan hebben. Sommige nationale staten zouden, uit vrees voor verdere regionale ontwikkelingen binnen de eigen grenzen, wel eens kunnen gaan dwarsliggen.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, onderschrijft ten volle het belang dat de Vlaamse regering hecht aan de komende IGC-onderhandelingen. Hij wijst er daarbij op dat Vlaanderen hieromtrent een zeer strak werkschema zal moeten aanhouden, aangezien deze onderhandelingen in beginsel al einde 2000 zullen gefinaliseerd worden. In dit kader moet zijns inziens trouwens ook het geplande "ontwerp met betrekking tot de Europese

grondrechten" aan bod kunnen komen. De federale overheid zal overigens terzake de bereidheid moeten opbrengen om ook de deelstaten hierin de hen toekomende zeggenschap te geven. De bereidheid daartoe lijkt – in het licht van de huidige samenstelling van de parlementaire vertegenwoordiging dienaangaande – echter verre van verworven. De bij de samenstelling van die delegatie door de federale overheid gehanteerde procedure miskent immers de deelstaten volledig.

De minister-president laat in zijn repliek opmerken dat men in deze – in tegenstelling tot wat de collega's van het Vlaams Blok lijken te suggereren – maar moeilijk zonder meer kan voorbijgaan aan de huidige bestaande federale en Europese realiteiten. Een pleidooi dat vertrekt vanuit het oogpunt van volledige onafhankelijkheid van Vlaanderen is een logica die de minister-president niet wenst te volgen. Wel kan hij ten volle die sprekers bijtreden die erop gewezen hebben dat we hier in wezen met een zeer evolutief gegeven zitten. Dat regels permanent kunnen wijzigen, geeft overigens meteen ook het belang aan van de nakende IGC én van de aan de gang zijnde Costa.

Voor de minister-president komt het er dan ook op aan dat Vlaanderen binnen het bestaande afsprakengeheel – dat vanzelfsprekend ook door de federale overheid moet worden gerespecteerd – de kans krijgt om zijn standpunten aan bod te laten komen en te verdedigen op al die plaatsen waar ze moeten verdedigd worden. Dat betekent meteen ook dat men zich in de voorbereiding van de IGC – waarvan ondertussen iedereen het belang erkent – qua contacten niet mag beperken tot het federale gegeven. Vlaanderen moet bij de standpuntbepaling niet enkel overleg plegen met de federale overheid, maar moet ook contact zoeken met, en bruggen slaan naar, andere regio's in de Europese Unie die met min of meer identieke problemen geconfronteerd worden. Dit alles echter goed wetende dat de regio's in Europa vaak zeer divers en heterogeen zijn qua omvang, qua bevoegdheden en qua economische en budgettaire draagkracht.

Daar waar onder verwijzing naar Frankrijk gesteld werd dat dit land weinig respect zou hebben voor de regionale benadering van het Europees gegeven, laat de minister-president opmerken dat Vlaanderens grootste EU-bondgenoot, vriend en prioritaire partner, Nederland, daar ook maar heel weinig in ziet. Dit staat echter in genedele de samenwerking in de weg tussen de Vlaamse en de Zuid-Nederlandse provincies, terwijl dit evenmin belet dat de Vlaamse regering wel degelijk een rol

speelt in die samenwerking. Met enige kwade wil zou men deze samenwerking – *mutatis mutandis* zoals men doet met Frankrijk – kunnen duiden als een miskenning van de rol en de kracht van de deelstaten in ons land. Maar vis à vis Nederland wil men blijkbaar die bedenking *niét* formuleren. Integendeel, men vraagt de Vlaamse regering zelfs haar samenwerking te intensifiëren. Het komt de minister-president dan ook voor dat we inzake Frankrijk te maken hebben met een geval van selectieve verontwaardiging.

De minister-president erkent vervolgens dat hij zich zeer wel bewust is van het feit dat de diversiteit van de regio's in Europa tegelijk hun kracht én hun zwakte is. Kracht, omdat het regionaal gegeven bij uitstek – aangezien het wel degelijk dichter bij de burger staat – toelaat in te spelen op een aantal zaken die spontaan vanuit de basis opborrelen. Dit is dan ook de kern van de subsidiariteitsidee. Maar anderzijds is het ook hun zwakte, omdat men verdeeld is qua belangen, middelen en mogelijkheden, zodat het bijzonder moeilijk wordt om alle regio's op één lijn te krijgen. Diegenen onder de commissieleden die ervaring hebben binnen het Comité van de Regio's zullen zulks volgens de minister-president zeker kunnen beamen.

Tenslotte wil de minister-president er ook op wijzen dat men – ongeacht de mening die men is toegedaan over (de richting van) het Europese integratieproces – toch niet kan ontkennen dat de EU terzake de regionale ontwikkeling wel degelijk een belangrijke rol speelt. Bijna 40% van het Unie-budget gaat naar het structuur- en regionaal beleid. Geld dat overigens door de regio's wordt beheerd. Het is dus minstens contradictorisch om enerzijds vast te stellen dat men binnen Europa de belangen van de regio's miskent, terwijl men anderzijds niet om het feit heen kan dat de EU qualitate qua als structuur 40% van haar middelen reserveert voor regionaal beleid. Concluderend stelt de minister-president dat er dus zeker niet eenzijdig negatief over de plaats van de regio's in de Europese constructie mag worden geoordeeld.

Met betrekking tot de aangehaalde VEV-studie over sterke regio's in Europa, bevestigt de minister-president tenslotte dat het nut van contacten met die sterke regio's buiten kijf staat. Het is dan ook zijn intentie om in de loop van volgend jaar – ter voorbereiding van het Belgisch EU-voorzitterschap – misschien een aantal symposia of colloquia te beleggen waarop die sterke- of zwakte-analyse nog eens kan worden gemaakt in rechtstreekse dia-

loog met een vier- of vijftal van de betrokken regio's.

2.8. Vlaanderen – Europa 2002

Met betrekking tot het programma Vlaanderen-Europa 2002 meent de heer Freddy Sarens dat de toelichting nogal schraal uitvalt. Nochtans zouden de noodzakelijke middelen zeker moeten worden voorzien, omdat het project per definitie in de tijd geleidelijk aan meer en meer naar zijn climax in het jaar 2002 zou moeten toegroeien.

Voor de heer Miel Verrijken is 2002 een belangrijke symbooldatum. In dat jaar wordt immers ook de euro ingevoerd. Zijns inziens moet minstens een deel van het Vlaanderen 2002-gebeuren worden vastgehaakt aan die voor Europa zo belangrijke gebeurtenis. Hij stelt dan ook voor dat er in de loop van dat jaar in Brussel extra aandacht zou besteed worden aan de Vlaamse cultuur, en dan specifiek aan Vlaamse cultuuruitingen rond het thema "Europa".

Met betrekking tot Vlaanderen-Europa 2002 wijst de minister-president erop dat het regeerakkoord voorziet dat dit programma zal geëvalueerd worden met het oog op de optimalisering ervan. Hij verklaart terzake de mening te zijn toegedaan dat er gebruik moet gemaakt worden van wat reeds werd opgebouwd. Er zijn immers ongetwijfeld nuttige buitenlandse contacten gelegd, en er is een interessant netwerk van gemeenten ontstaan die daarrond activiteiten ontwikkelen. Het is echter maar de vraag waar dit beleid precies thuishoort? Als evenementenbeleid lijkt het op het eerste gezicht veeleer onder cultuur te moeten vallen. Het is in het licht van die bedenking dat alles dan ook nog eens grondig herbekeken zal worden om na te gaan hoe een en ander verder moet worden gezet naar het voorziene orgelpunt in het jaar 2002. Over deze kwestie zal er hoe dan ook te gepasten tijde nog overleg zijn met deze commissie.

2.9. Contacten met Wallonië

De heer Jacques Laverge benadrukt dat Vlaanderen in zijn beleid ook voldoende aandacht moet blijven opbrengen voor de betrekkingen met de deelstaat Wallonië. Door zijn geografische nabijheid, en doordat Vlaanderen met Wallonië verbonden is binnen één federaal bestel, is en blijft het immers een zeer belangrijke partnerregio. Op diverse

vlakken is het trouwens ook economisch de belangrijkste klant van Vlaanderen.

De minister-president repliceert hierop dat hij het ten volle eens is met een versterkte aandacht voor onze onmiddellijke buurregio, Wallonië. In zijn visie staat de aandacht voor de verre Europese vrienden immers geenszins de aandacht voor onze onmiddellijke burenen in de weg. Er zijn naar Wallonië toe overigens reeds contacten geweest (meer bepaald met minister-president Di Rupo) over een aantal evidente grensoverschrijdende problemen die in gezamenlijk overleg geregeld kunnen worden (zo o.a. mobiliteit, milieu,...). Wel handhaaft de minister-president terzake – maar dan vis à vis de Franse Gemeenschap – ten volle het voorbehoud dat het territorialiteitsbeginsel onverkort moet gerespecteerd worden. Zolang men daar van Franstalige kant niet toe bereid is, zal er ook geen verdrag komen tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.

2.10. Betrekkingen met Nederland

De heer Freddy Sarens verklaart zich niet van de indruk te kunnen ontdoen dat de huidige regering blijkbaar toch wat minder aandacht heeft voor de Vlaams-Nederlandse betrekkingen dan in de vorige periodes gebruikelijk was. Nogal wat organisaties uit het middenveld hebben diezelfde analyse gemaakt en stellen zich dan ook grote vragen bij de toekomst van de Vlaams-Nederlandse samenwerking.

Desgevraagd bevestigt de minister-president dat Nederland onze belangrijkste partner blijft. Het bestaande Vlaams-Nederlands Cultureel Akkoord vormt zijns inziens ook een goed globaal kader voor de Vlaams-Nederlandse betrekkingen. De rol en de functie van de vaste gemengde commissie bij dit verdrag overstijgt dan ook bij verre de rol van de traditionele gemengde commissies bij de andere verdragen waarbij Vlaanderen partij is. Ook binnen het ruimere EU- en Benelux-kader zijn de Vlaams-Nederlandse betrekkingen van belang.

Het moge overigens duidelijk zijn dat deze betrekkingen een nieuwe impuls hebben gekregen met de recente opening van de Vlaamse geïntegreerde vertegenwoordiging in Den Haag. De reacties en de respons in Nederland hierop waren buitengewoon gunstig. De minister-president is dan ook de mening toegedaan dat Vlaanderen in die richting verder moet werken, en er zoveel mogelijk moet naar streven de verschillende aspecten van de rela-

ties met Nederland maximaal te bundelen. Dit alles wel te verstaan ook in volle respect voor, en rekening houdende met andere bestaande instrumenten. Voor onderwijs en cultuur bijvoorbeeld, is en blijft de Nederlandse Taalunie het belangrijkste en meest aangewezen instrument.

A. Grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen

De heer Freddy Sarens wenst van de minister-president te vernemen of de diverse initiatieven die er in het veld zijn gegroeid rond Vlaams-Nederlands samenwerking (zo o.a. het ANV, Benego,...) nog verder zullen gesubsidieerd worden? En zo ja, waar zijn daarvoor dan ergens de budgettaire middelen voorzien?

De heer Paul Van Grembergen wijst op het grote aantal samenwerkingsverbanden dat bestaat tussen Vlaamse en Nederlandse grensgemeenten. Door hun aantal alleen al dragen ze bij tot de geleidelijke vervaging van de grens tussen Nederland en Vlaanderen. Het verder aanwakken van die initiatieven kan zijns inziens bijdragen tot de opheffing van de historische scheiding tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden. De Vlaamse regering moet de op het terrein bestaande initiatieven dan ook ten volle steunen. Een eerste stap naar een structurele ondersteuning kan gelegen zijn in het opstellen van een degelijke inventaris van alle terzake bestaande initiatieven.

De specifieke grensoverschrijdende samenwerking van een aantal grensgemeenten in het Benego-kader wordt door de minister-president als waardevol omschreven. Het Benego-secretariaat wordt overigens al vele jaren vanuit de begroting buitenlands beleid gefinancierd. Dit zal gecontinueerd worden. En aan de heer Paul Van Grembergen zal het gevraagde overzicht worden bezorgd van alle gemeenten die een dergelijk grensoverschrijdend samenwerkingsverband onderhouden.

B. Vlaams-Nederlands Huis in Brussel

Optredend in de geest van voormalig parlements-lid Herman Suykerbuyk, richt de heer Freddy Sarens, hierin bijgetreden door de heer Luk Van Nieuwenhuysen, ook tot de nieuwe minister-president de vraag wat zijn visie is op een mogelijk Vlaams-Nederlands Huis in Brussel?

Met betrekking tot de mogelijke oprichting van een Vlaams-Nederlands Huis in Brussel meent de minister-president te moeten constateren dat deze

vraag vooral hier te lande leeft. In Nederland zelf is daar blijkbaar veel minder vraag naar. Zulks belet overigens niet dat ook een aantal economische geledingen (o.a. het VEV, de Warande, ...) zich ten gunste van een dergelijk initiatief hebben uitgesproken. De kwestie kan desgevraagd dan ook aan de dagorde worden geplaatst van de eerstvolgende bijeenkomst van de gemengde commissie bij het Vlaams-Nederlands cultureel akkoord.

C. BVN-satellietzender

De heer Freddy Sarens, opnieuw bijgetreden door de heer Luk Van Nieuwenhuysen, peilt bij de minister-president naar de toekomst van het gezamenlijke Vlaams-Nederlandse project inzake satelliettelevisie BVN.

De minister-president kan bevestigen dat dit project zal worden voortgezet. Na een evaluatie – die erg gunstig lijkt te gaan uitvallen – wordt zelfs overwogen het zendbereik ook tot andere werelddelen (onder andere Afrika) uit te breiden. Voor de minister-president is dit ongetwijfeld een van de meest geslaagde voorbeelden van Vlaams-Nederlandse samenwerking.

2.11. Betrekkingen met Zuid-Afrika

Inzake het beleid naar Zuid-Afrika toe acht de heer Freddy Sarens de tijd rijp voor een globale evaluatie van het daar lopende projectengeheel. Een degelijke stand van zaken kan immers maar bijdragen tot de verdieping van de toekomstige relaties. Ten punctuelen titel had hij van de minister-president ook graag vernomen wie er nu precies bevoegd is voor het toekennen van beurzen voor Zuid-Afrika. Nogal wat mensen blijken daarin immers geïnteresseerd te zijn.

De heer Paul Van Grembergen onderschrijft ten volle de optie om, vertrekkende vanuit Zuid-Afrika, de ruimere regio van Zuidelijk Afrika te gaan bewerken. Vanuit het inzicht dat Zuid-Afrika in regionaal opzicht de enig mogelijke motor voor ontwikkeling is, komt het hem uiterst zinvol voor om – in samenspraak met de regeringen ter plekke – ook projecten op te zetten in, onder andere, Namibië en Angola.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat opmerken dat daar waar de minister-president heeft verklaard dat Zuid-Afrika nog steeds de bijzondere aandacht van Vlaanderen zal genieten, zulks zich niet onmiddellijk op evidente manier lijkt te verta-

len in de begrotingscijfers. Uit de toelichting bij de begroting leert hij ook dat men een en ander wil herdenken. Zulks is vanuit dubbel oogpunt gerechtvaardigd. Enerzijds maakt de te grote versnippering van de middelen over een multitude aan projecten dat het effect ervan eerder gering is, terwijl anderzijds ook berichten circuleren als zou de corruptie zowel op het niveau van de federale Zuid-Afrikaanse staat als op het niveau van de Zuid-Afrikaanse provincies (beide partners van de Vlaamse regering) erg hoog zijn.

De heer Van Nieuwenhuysen wil terzake ook nogmaals zijn pleidooi herhalen om minstens een deel van de Vlaamse middelen voor Zuid-Afrika prioritair te reserveren voor samenwerking met de Afrikaner-bevolkingsgemeenschap. Deze bevolkingsgroep lijkt immers meer en meer in het gedrang te komen. Diverse onafhankelijke getuigen bevestigen dat de discriminatie van de Afrikaner cultuur en taal steeds evidenter wordt, en zelfs ronduit naar een vorm van racisme begint te neigen. Zijns inziens kan Vlaanderen dit met zijn optreden minstens voor een deel wat counteren.

Over de betrekkingen met Zuid-Afrika wenst de minister-president niet te veel uit te weiden, aangezien het hier in hoofdzaak een bevoegdheid van de minister van ontwikkelingssamenwerking betreft. Wel kan hij meedelen dat een interdepartementale werkgroep een rapport heeft opgemaakt met een overzicht van alle projecten die tijdens de afgelopen regeerperiode werden opgestart. Het blijkt om een veelheid van projecten te gaan voor een totaal bedrag van ongeveer een half miljard frank. Deze projecten situeren zich op heel uiteenlopende domeinen als daar zijn : huisvesting, jeugdwerk, conflictbeheersing, e.d.m. Volgens de minister-president is het belangrijkste nu dan ook dat er ten aanzien van al deze projecten een doelmatigheidsanalyse zou worden doorgevoerd, evenals een analyse van de doelstellingen die nagestreefd werden, en de instrumenten die gehanteerd werden. De resultaten van dit onderzoek zullen een neerslag vinden in het onderdeel van de beleidsnota dat zal uitgaan van de minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking, evenals trouwens in het onderdeel dat uitgaat van de minister-president zelf.

2.12. Betrekkingen met Centraal- en Oost-Europa

De heer Jacques Laverge verklaart de stellige indruk te hebben dat de economische interesse van Vlaanderen voor de Oost-Europese landen nog te gering is. Zijns inziens zijn er daar nog te weinig

Vlaamse economische vertegenwoordigers (VLEV's) aanwezig. Onder verwijzing naar het gigantisch potentieel van de Russische markt, meent hij dat dit een ernstige lacune is binnen het Vlaams buitenlands beleid.

De heer Patrick Hostekint onderschrijft volledig de stelling dat de situatie in Oost- en Centraal-Europa totaal gewijzigd is in de tien jaar die verstreken is sinds de val van de Muur. Niet alles is echter ten goede veranderd. Rusland en de andere voormalige Sovjetrepublieken zijn politiek en economisch een echt kruitvat. In het Westen blijkt men zich daar vreemd genoeg al te weinig van bewust te zijn. Voor de heer Hostekint is het dan ook duidelijk dat het Westen, en ook Vlaanderen, moet helpen om deze regio te stabiliseren. Het feit dat er onder de vorige Vlaamse regering een vrij intensief Oost- en Centraal-Europabeleid gevoerd werd, belet overigens niet dat er nog heel wat domeinen en ook landen totaal braak liggen qua Vlaamse acties. Het feit dat ook Vlaamse bedrijven daar meer en meer gaan investeren (nu trouwens ook in Zuid-Oost-Europa) maakt overigens dat Vlaanderen ook economisch en handelsmatig belang heeft bij het intensifiëren van de betrekkingen met die diverse landen.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, omschrijft de samenwerking met de landen van Centraal- en Oost-Europa als zeer belangrijk. Zijns inziens moet men er bij deze samenwerking vooral naar streven om een goed zicht op het geheel te behouden, ook en vooral in het licht van de strategie ter voorbereiding van de nakende uitbreiding van de Europese Unie naar die landen toe.

Het belang van de betrekkingen met de landen van Centraal- en Oost-Europa staat ook voor de minister-president buiten kijf. Maar hij wijst er daarbij opnieuw op dat de landen in kwestie over de afgelopen tien jaar een enorme evolutie hebben doorgemaakt, die noopt tot een aangepaste houding vanwege Vlaanderen. Tien jaar geleden waren vele van die landen er zo slecht aan toe dat de humanitaire aspecten, evenals de hulp bij het opbouwen van een democratisch bestel, absoluut primeerden. Op heden hebben sommige van die landen daarentegen al enig perspectief op toetreding tot de Europese Unie. Of een land al dan niet op korte of middellange termijn een toetredingsperspectief tot de EU heeft, moet dan ook mee bepalend zijn voor de houding van Vlaanderen tegenover dat land in kwestie. Waar mogelijk dient ook meer synergie te worden nagestreefd. Ook ten aanzien van Centraal- en Oost-Europa is er immers nood aan wat meer concentratie van het Vlaams beleid. Het his-

torisch gegroeide geheel is iets te dispaaraat geworden. Bepaalde sectoren moeten volgens de minister-president dan ook prioriteit krijgen. Ook dienen andere financieringsmodaliteiten onderzocht te worden. Daar waar met die landen een verdragskader werd tot stand gebracht, dient er nu gestreefd naar een optimale invulling van dat juridisch kader via een adequate bilaterale samenwerking.

2.13. Multilaterale organisaties

De heer Frans Ramon stelt vast dat de voor samenwerking met multilaterale organisaties voorziene middelen hoofdzakelijk worden besteed aan de IAO en de Unesco. Van de minister-president had hij graag vernomen waar de rest van de budgettaire middelen terzake dan naar toe gaat. Tevens wenst hij te vernemen of er terzake de multilaterale samenwerking overleg is geweest met de federale overheid?

Voor de heer Patrick Hostekint staat het buiten kijf dat het multilateraal gebeuren bijzonder belangrijk is. De samenwerking tussen Vlaanderen en de IAO en de Unesco draagt dan ook onverminderd zijn goedkeuring weg. Vooral via deze multilaterale organisaties immers, kan men pogen sociale clausules – die zijns inziens overigens ook altijd zouden moeten voorkomen in de exclusieve verdragen van Vlaanderen – te introduceren in het internationale gebeuren. Terzake zijn er ook nog andere multilaterale organisaties die van groot belang zijn. De Wereldhandelsorganisatie met haar op stapel staande Milleniumronde is hiervan het typevoorbeeld. Vlaanderen moet er dan ook naar streven om – samen met de federale overheid – ook op die gremia aanwezig te zijn teneinde daar ook de belangen van de derde en vierde wereld te bepleiten. Momenteel hebben de grote handelsblokken, VS en EU, daarvoor immers niet of nauwelijks aandacht.

Met betrekking tot de inschakeling van Vlaanderen in het multilateraal kader herinnert de heer Miel Verrijken aan het lot dat zijn voorstel van resolutie over een Vlaams lidmaatschap van de Unesco beschoren was onder de vorige legislatuur. Het werd toen in dit eigenste Vlaams Parlement – weliswaar na een betwistbaar juridisch advies – zonder verder gevolg geklasseerd. Het lidmaatschap van de Unesco zou immers voorbehouden zijn aan soevereine staten. Een stelling die de heer Miel Verrijken, onder verwijzing naar het bestaan van het statuut van "geassocieerd lid" uiterst discus-

tabel acht. Gezien het hier een organisatie betreft wier kerntaak inhoudelijk bijna volledig samenvalt met een aantal Vlaamse bevoegdheden, neemt de heer Verrijken zich dan ook voor zijn voorstel van resolutie terzake opnieuw in te dienen.

Met betrekking tot een andere internationale organisatie, met name de Navo, laakt de heer Miel Verrijken het nu in het parlement ingediende voorstel van resolutie tegen de kernwapens in Kleine Brogel. Hij wijst er daarbij op dat de Navo is ontstaan tijdens de vroege koude oorlog, en dat het bestaan van deze organisatie gedurende vele decennia onmiskenbaar gerechtvaardigd is geweest door de communistische dreiging uit het oosten. Ook de huidige Europese Unie is trouwens deels ontstaan als een respons op die dreiging. Het genoemde voorstel van resolutie getuigt dan ook van een totaal gebrek aan loyaliteit ten aanzien van deze organisatie die de vrede zolang gediend heeft. Zijns inziens gaan de traditie van Vlaams pacifisme en respect voor de Navo wel degelijk goed samen. In dezelfde zin moet ook het huidige Vlaanderen respect kunnen opbrengen voor de nieuwe doelstellingen die de Navo zich gesteld heeft. Voor de heer Verrijken is het hierbij wel duidelijk dat een soeverein geworden Vlaamse staat zich vanuit zijn pacifistische traditie zou inschrijven in een streven naar wereldwijde nucleaire ontwapening.

De heer Patrick Hostekint repliceert hierop dat dit precies ook het ultieme streefdoel is van het door de heer Verrijken zo gelaakte voorstel van resolutie.

De minister-president van zijn kant, beaamt dat met betrekking tot de multilaterale organisaties de grootste prioriteit wordt gegeven aan de IAO en aan de Unesco. Het streefcijfer is dat 75% van de budgettaire middelen voor multilaterale samenwerking zou besteed worden aan die twee organisaties. De resterende middelen gaan voor een deel op aan binnenlandse subsidies en andere doeleinden. Zo o.a. contacten met de Wereldbank, een project voor detachering van ambtenaren en het uitzenden van pas afgestudeerde jongeren.

Specifiek voor wat de Unesco betreft, verklaart de minister-president absoluut geen voorstander te zijn van een geassocieerd lidmaatschap voor Vlaanderen. Hij heeft immers nog zelf kunnen vaststellen dat die geassocieerde leden daar – om het zacht uit te drukken – niet echt een bevoorrechte plaats innemen. Hij is daarentegen de mening toegedaan dat Vlaanderen daar nu reeds optimaal in kan fungeren. Vlaanderen is immers de eerste regio die een samenwerkingsakkoord heeft

afgesloten met de Unesco. Het treedt overigens ook op als leider van de Belgische delegatie tijdens de conferenties van de Unesco. Zo heeft minister Vanderpoorten in die hoedanigheid nog maar vrij recent de vergadering kunnen toespreken. Voor wat zijn relevante bevoegdheden betreft kan Vlaanderen zich binnen de Unesco derhalve ten volle profileren. De minister-president is er dan ook geen voorstander van om de huidige positie op te geven in ruil voor de dubieuze voordelen verbonden aan de positie van geassocieerd lid.

2.14. Plaats van het verdragsinstrument binnen het Vlaams buitenlands beleid

De heer Frans Ramon constateert dat bij de meeste bilaterale verdragen die Vlaanderen heeft gesloten een vaste gemengde commissie werd opgericht, die moet instaan voor de bepaling en de invulling van de strategische en operationele doelstellingen van het verdrag. Zo onder andere ook bij het Vlaams-Nederlands Cultureel Akkoord. Van de minister-president had hij dan ook graag vernomen wie er precies in die gemengde commissies zetelt, en meer in het bijzonder of ook burgers met dienstige terreinkennis daarvan deel kunnen uitmaken?

De heer Patrick Hostekint onderschrijft ten volle de nieuwe visie op het gebruik van het verdragsinstrument. Het sluiten van verdragen mag immers geen doel op zich zijn. Door het meer selectief te gaan hanteren, en zich toe te spitsen op een veeleer beperkt aantal landen, kan men ook veel gemakkelijker tot een reële meerwaarde komen in de verdragsrelaties.

De heer Freddy Sarens stelt zich vragen bij de intentie om de vele oude culturele verdragen waarbij Vlaanderen partij is te gaan afbouwen. Hoe zal men zulks precies aanpakken, en hoe zal men de selectie maken?

Ook kan hij niet precies inschatten welk gewicht het vervanginstrument van de "gemeenschappelijke politieke verklaringen" zal hebben. Hoe werkt zo iets precies, en met wie ziet men het tot dergelijke gemeenschappelijke politieke verklaringen komen? Ook heeft hij vragen bij de mogelijkheden voor het Vlaams Parlement om daarbij betrokken te worden. Ook ratificatie zal dan immers niet meer noodzakelijk zijn.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, kan zich deels terugvinden in de opvatting dat niet alles per

definitie in verdragen moet worden gevat. De vraag is alleen waarop men zich precies zal baseren bij het nemen van de beslissing om met deze of gene staat al dan niet een verdrag af te sluiten. Het betreft hier immers een bijzonder delicate kwestie. Men zal derhalve een zeer sluitend en omvattend stelsel van criteria dienaangaande moeten ontwikkelen. Bij de aldus beoogde selectiviteit in het buitenlands beleid, moeten zijns inziens vooral concrete inhoud en kwaliteit centraal gesteld worden.

De minister-president blijft terzake bij zijn stelling dat niet voor alles een verdrag moet worden afgesloten. Ook andere technieken zijn mogelijk. De vraag welk instrument, vis à vis welk land, voor welke materie, het meest aangewezen is, zal het voorwerp moeten uitmaken van verder onderzoek. Met gemeenschappelijke verklaringen en sectorale akkoorden moet men echter al een heel eind ver kunnen komen. Bepalend voor het te hanteren instrument zal hoe dan ook steeds de finaliteit, het nagestreefde doel, zijn. Overigens acht de minister-president het vanuit socio-historisch oogpunt best verklaarbaar te vinden dat Vlaanderen in den beginne op een vrij enthousiaste manier gebruik maakt heeft van zijn nieuw verworven verdragsrecht. Verdragsrecht dat hij ten volle erkent als een van de belangrijke verworvenheden van de voorgaande staatsvorming. Zijns inziens is nu echter het moment aangebroken om – opnieuw na evaluatie – wat meer selectief te werk te gaan, en prioriteiten te stellen inzake verdragssluiting.

2.15. Rol van het parlement bij de totstandkoming van verdragen

De heer Frans Ramon merkt op dat in het regeerakkoord wordt voorzien in een grotere rol voor het Vlaams Parlement bij de internationale akkoorden die Vlaanderen afsluit. Uit de door de minister verschaftte toelichting kan hij zulks echter nergens afleiden. Toch acht hij een meer actieve rol van het Vlaams Parlement bij de goedkeuring van verdragen erg belangrijk. Zijns inziens kan er eventueel zelfs gedacht worden aan een systeem dat er min of meer op zou neerkomen dat de regering een soort voorafgaandelijke principiële goedkeuring zou vragen aan het parlement.

In zijn repliek wijst de minister-president op de contraintes van de verplicht te hanteren – want in het internationaal publiek recht voorziene – procedure bij verdragssluiting. Hij heeft geen enkel probleem met het tijdig en ten gronde informeren van het parlement, maar het voeren van de eigenlijke

onderhandelingen blijft hoe dan ook het prerogatief van de uitvoerende macht. Pas bij de verdere ratificatie kan het parlement ten volle zijn rol spelen. De vraag naar een grotere betrokkenheid van het Vlaams Parlement bij het verdragsgebeuren stuit derhalve – zoals reeds gezegd n.a.v. de denkoefening over de taak van de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden – op praktische zowel als wettelijke bezwaren.

2.16. Humanitaire acties

De heer Frans Ramon wenst van de minister-president te vernemen of er een vast percentage van de buitenlandmiddelen wordt gereserveerd voor humanitaire bijstand? Tevens stelt hij vragen bij het feit dat deze post bij het algemeen buitenlands beleid, en niet bij ontwikkelingssamenwerking staat.

Het feit dat op de begroting 75 miljoen frank voorzien is voor humanitaire noodhulp kan ten volle de goedkeuring wegdragen van de heer Patrick Hostekint. Bij zijn weten zou echter reeds 65 miljoen frank daarvan gereserveerd zijn voor noodhulp aan Kosovo, waardoor de resterende budgettaire ruimte wel erg klein wordt. Mocht zulks inderdaad het geval zijn dan dringt zich een verhoging van die middelen op. De risico's op nieuwe humanitaire catastrofes in Afrika, en dan in het bijzonder in Centraal-Afrika, zijn immers reëel. Er bestaat daar trouwens permanent een vluchtelingenprobleem waarvan men hier niet of nauwelijks benul heeft. Het kleine beetje dat Vlaanderen – samen met de federale overheid – kan doen, moet het dan ook echt doen. Vooral ten aanzien van onze voormalige kolonie en onze voormalige mandaatgebieden moeten we het voortouw nemen.

Wat de humanitaire bijstand betreft, laat de minister-president opmerken dat deze los moet worden gezien van de politiek inzake ontwikkelingssamenwerking. Voor 1999 klopt het verder ook dat 65 miljoen van de in totaal op de begroting voorziene 75 miljoen naar Kosovo gaat. Voor de begroting 2000 is opnieuw 75 miljoen voorzien voor noodhulp. Dit bedrag staat echter nog volledig open, en zal worden opgebruikt in functie van de concrete noodwendigheden die zich voordoen. Qua criteria die men gebruikt voor het al dan niet toekennen van noodhulp, baseert Vlaanderen zich min of meer op wat een aantal multilaterale organisaties en NGO's (Rode Kruis, Artsen Zonder Grenzen,...) op het terrein doen. In functie van hun respectieve actieterreinen en hun ervaring wordt dan

van Vlaamse kant een bepaalde bijstand in overweging genomen, en desgevallend ook toegekend.

2.17. De bijzondere vertegenwoordiger

De heer Freddy Sarens laat tenslotte nog opmerken dat luidens recente berichten in de pers de heer Louis Bril wel degelijk een speciaal statuut zou gekregen hebben. Zulks staat haaks op de verklaringen die de minister-president terzake heeft afgelegd in de plenaire vergadering van het parlement. Hij had dan ook graag vernomen wat er hier nu precies van aan is?

Met betrekking tot de problematiek van het aantrekken van vreemde investeringen, verklaart de heer Luc Van den Brande, voorzitter, dat een zekere mate van politieke begeleiding van zendingen soms al eens relevant kan zijn. Nog los van de kwestie of men hiervoor al dan niet een beroep doet op een parlamentslid, moet het echter duidelijk zijn dat een dergelijke opdracht enkel op zendingsgewijze basis kan worden gegeven. Er moet immers telkens van zending tot zending uitgemakt worden of een zekere politieke aanwezigheid al dan niet relevant is. Een permanente en algemene opdracht in die zin kan echter niet, aangezien zulks dra een concurrentieel gegeven zou worden ten aanzien van de leiding van de Dienst Investeren in Vlaanderen.

Wat de bijzondere vertegenwoordiger betreft verklaart de minister-president niets toe te voegen te hebben aan het antwoord dat hij terzake reeds in de plenaire vergadering heeft gegeven naar aanleiding van een aantal actuele vragen dienaangaande. Wat de pers ook anders moge zeggen, de minister-president blijft bij zijn toen in plenum verstrekte antwoord. Hij wijst er daarbij op dat ook in het verleden een beroep werd gedaan op parlamentsleden om missies van Export Vlaanderen te leiden. Voor wat de – overigens puik functionerende – Dienst Investeren in Vlaanderen betreft, kan men zijns inziens toch ook niet ontkennen dat het in functie van bepaalde dossiers wel degelijk nuttig kan zijn om expertise en bijstand te vragen aan een ervaren parlamentslid.

3. INDICATIEVE STEMMING

Voorafgaandelijk aan de stemming wijst de voorzitter op een voor dit besprekingsonderdeel relevante opmerking van het Rekenhof, dat in zijn ver-

slag over de uitgavenbegroting een discrepantie heeft vastgesteld tussen begrotingsartikel 14 enerzijds en de begrotingstabel anderzijds. Meer bepaald werd vastgesteld dat ba. 33.08 Subsidie aan de vzw Brugge 2002 (Europese Culturele Hoofdstad 2002) van programma 12.10 wél wordt vermeld in de lijst gevoegd bij decreetsartikel 14, maar niet terug te vinden is in de krediettabel. Hoewel het hier vermoedelijk een louter technische onvolkomenheid betreft, had de voorzitter – bij ontstentenis van een amendement om dit hier te corrigeren – toch graag gezien dat een en ander zou worden rechtgezet naar aanleiding van de definitieve stemming in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. Een engagement dienaangaande wordt genomen door zowel de minister-president als een aantal leden van de meerderheidsfracties.

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma's 12.1 behalve ba. 30.07 en 33.01. en 51.9 ba. 30.01.)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

B. Artikel 77

Ter stemming gelegd wordt ook dit artikel aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I

A. Programma 12.1

Het programma 12.1 (behalve ba. 12.38, 12.42, 30.05, 30.07, 33.01, 51.01) wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

B. Programma 51.9

Het programma 51.9 (ba. 12.01 en 30.01) wordt bij wege van indicatieve stemming eveneens aangenomen met 8 stemmen tegen 6.

DEEL II : ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

1. TOELICHTING DOOR DE HEER BERT ANCIAUX, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, JEUGD, STEDELIJK BELEID, HUISVESTING EN BRUSSELSE AANGELEGENHEDEN

Gezien het vrij strakke schema van de commissiewerkzaamheden wenst de minister zich te beperken tot een eerder summiere toelichting bij zijn onderdeel van de buitenlandbegroting. Het is met een mengsel van trots en schroom dat de minister deze begroting komt voorstellen. Trots omdat het geen kleinigheid is dat een Vlaams minister aan het Vlaams Parlement een begroting inzake ontwikkelingssamenwerking kan voorleggen, en anderzijds ook een zekere schroom omdat Vlaanderen met zijn beleid inzake ontwikkelingssamenwerking nog niet echt ver staat. Hoe dan ook is het de uitdrukkelijke wens van deze regering om Vlaanderen ook inzake ontwikkelingssamenwerking duidelijk op de kaart te brengen.

Begrotingsmatig valt het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid te situeren rond zes basisallocaties die terug te vinden zijn in programma 12.1. Het gaat dan met name over de basisallocaties 12.38, 12.42 (basisallocatie die helemaal nieuw is), 30.05, 30.07 (ook een nieuwe basisallocatie), 33.01 en 51.01.

Naast de aanduiding van de begrotingsposten wenst de minister ook al even kort in te gaan op het inhoudelijk aspect van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Voor een meer uitgebreide discussie verwijst hij naar de beleidsnota eens die is neergelegd.

Hij wijst er tevens op dat hij zijn opdracht als Vlaams minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking zowel horizontaal als verticaal zal invullen. Ontwikkelingssamenwerking kan niet louter beperkt zijn tot de zes genoemde specifieke basisallocaties. Veeleer moet het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid gezien worden als een inclusief beleid, waarbij de minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking zijn collega's binnen de Vlaamse regering ertoe aanzet om ook binnen hun specifieke domeinen ontwikkelingsrelevante initiatieven te nemen. Als minister van ontwikkelingssamenwerking heeft hij dus ook een coördinerende functie binnen de Vlaamse regering.

Ook wil de minister meer dan in het verleden het geval was een meer pro-actief ontwikkelingsbeleid gaan voeren. Tot op heden is de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te afwachtend van aard ge-

weest. Het beleid was indirect. Het beperkte zich tot het beoordelen, (al dan niet) ondersteunen en controleren van initiatieven die door derden werden ingediend. In de toekomst wil de Vlaamse overheid meer direct en actief ook op het terrein aanwezig zijn. Vandaar ook de twee hoger genoemde basisallocaties voor nieuwe initiatieven, met name enerzijds voor contracten, en anderzijds voor subsidies.

Gezien het Vlaamse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking zich in wezen nog in een ontluikend stadium bevindt, en het beleid in kwestie derhalve ook nog niet alomvattend kan zijn, komt het de minister noodzakelijk voor dat we ons zouden blijven concentreren op een vooralsnog beperkt aantal geografische gebieden. In het verleden heeft Vlaanderen zich qua – rechtstreekse – ontwikkelingssamenwerking vooral toegespitst op Chili en Zuid-Afrika. Deze prioriteiten zullen worden gehandhaafd. Met de huidige beperkte budgettaire middelen zou het immers niet verantwoord zijn om veel nieuwe bijkomende geografische gebieden te betreden. Zulks zou neerkomen op een regelrechte versnippering van de inspanningen. Hetgeen van meet af aan elk deugdelijk ontwikkelingsbeleid zo goed als onmogelijk zou maken.

Daarnaast moet het beleid er op gericht zijn om het bestaande beleid verder uit te bouwen, ook m.b.t. de geografische prioriteiten. De minister wil daarbij echter niet verhehlen dat hij wel degelijk de ambitie heeft om – het weze na grondig onderzoek en grondige omgevingsanalyse – ook naar een aantal nieuwe gebieden toe toch al enige initiatieven te nemen. Waar die nieuwe Vlaamse initiatieven precies moeten ontplooid worden, kan overigens mee het voorwerp van debat met het parlement uitmaken. Ten persoonlijke titel denkt de minister dat het in elk geval moet mogelijk zijn om vanuit Zuid-Afrika, en op basis van de in dat land opgebouwde Vlaamse expertise, het ruimere terrein van Zuidelijk Afrika te betreden. Ook wenst de minister met deze commissie in debat te treden over de vraag of het misschien niet opportuun ware dat Vlaanderen ook initiatieven zou ontplooiën naar Noordelijk Afrika toe. De aanwezigheid hier te lande van een toch vrij grote populatie van mensen die oorspronkelijk uit die regio afkomstig zijn, kan hiervoor een valabel argument zijn.

Vooraleer over te gaan tot een meer cijfermatige toelichting, wil de minister ook nog duidelijk stellen dat het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid wel degelijk op twee peilers berust. Naast het tot stand brengen van effectieve en efficiënte projecten in landen in ontwikkeling, moet ook permanent ge-

werkt worden rond educatie en sensibilisering van de Vlaamse bevolking. Deze twee elementen lopen binnen de basisallocaties vooralsnog dooreen. Het komt dan ook aangewezen voor om te onderzoeken of het niet nuttig zou zijn dat die twee gegevens in toekomstige begrotingen – in zoverre althans dat het om een voldoende groot bedrag gaat – gesplitst zouden worden.

Meest opvallend in de huidige begroting, is de toch wel vrij forse stijging van de kredieten. Wat de niet-gesplitste kredieten betreft, met name de basisallocatie 33.01, de subsidies voor de VVOB, is er een toename van 9 miljoen. Wat de gesplitste vastlegingskredieten betreft is er een globale stijging met 117,7 miljoen. Met de genoemde toename van 9 miljoen stijgen de niet-gesplitste kredieten op basisallocatie 33.01 – subsidie voor de VVOB – tot een totaal van 69,2 miljoen frank. De gesplitste vastlegingskredieten van hun kant bereiken een totaal van 325,8 miljoen frank.

Enkel op basisallocatie 12.38 ("uitgaven tot ondersteuning van allerhande initiatieven i.v.m. de sensibilisering inzake duurzame ontwikkeling en de realisatie van projecten, programma's en investeringen in het kader van de Vlaamse internationale samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling") is er sprake van een vermindering met 6,2 miljoen. Als verantwoording voor deze vermindering haalt de minister aan dat het bij deze basisallocatie in wezen om contracten gaat, die niet echt het gemakkelijkste werkinstrument zijn. Daarom ook werden de middelen in kwestie verschoven naar basisallocatie 30.05, waar het over subsidies gaat. Dit belet overigens niet dat binnen de contracten een nieuwe basisallocatie werd geopend voor nieuwe initiatieven, ten belope van 10 miljoen frank. De basisallocatie in kwestie, 12.42 ("allerlei uitgaven voor nieuwe initiatieven in het kader van een Vlaams beleid voor ontwikkelingssamenwerking"), moet toelaten onderzoek te voeren naar de omgevingsfactoren in de – hoger aangegeven – nieuwe gebieden waarnaar de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zich zou willen richten. Zonodig kan vanuit deze basisallocatie ook de tijdelijke begeleiding van een en ander worden gefinancierd. Vlaanderen wil immers rechtstreeks op het veld aanwezig zijn, en niet langer enkel indirect via projecten die bij de administratie worden binnengebracht door derden. Het actief opzetten van een nieuw ontwikkelingsbeleid door Vlaanderen zal mee gefinancierd worden vanuit deze post.

Voor wat de op basisallocatie 30.05 voorziene subsidies betreft, wijst de minister erop dat we hier – de hoger genoemde verschuiving van contracten

naar subsidies mee in aanmerking genomen – een aanzienlijke stijging hebben van 177 naar 239,7 miljoen frank. Zijnde een stijging van bijna 30 per cent. Een deel van die subsidies blijft, zoals gezegd, voorbehouden voor het voortzetten van de samenwerking met de prioritaire partners Chili en Zuid-Afrika. Anderzijds moet ook een gedeelte van die middelen kunnen aangewend worden om nieuwe initiatieven te nemen in die enkele gebieden (het concentratiebeginsel wordt immers niet opgegeven) waar we – na grondig onderzoek – menen dat er goede basisvoorwaarden zijn om te starten met nieuwe projecten. Binnen deze post zijn ook de middelen terug te vinden voor educatie en sensibilisering hier te lande.

De minister kan verder nog meedelen dat er momenteel – met het oog op de transparantie – een budgettair implementatieplan wordt uitgewerkt met betrekking tot de projecten in Chili en Zuid-Afrika. Zijns inziens zou er overigens ook een dergelijk budgettair implementatieplan moeten komen wat educatie en sensibilisering betreft.

Op de eveneens nieuwe basisallocatie 30.07 ("subsidies aan verenigingen en instellingen voor nieuwe initiatieven in het kader van een Vlaams beleid voor ontwikkelingssamenwerking") is 50 miljoen frank ingeschreven. Dit geld zou als eerste aanzet moeten volstaan om rechtstreeks als Vlaamse Gemeenschap enkele initiatieven te nemen.

Zoals hoger reeds gezegd, stijgen de op basisallocatie 33.01 ingeschreven kredieten met 9 miljoen frank. Het betreft hier een stijging van de werkmiddelen voor de VVOB, die volgens de minister ten volle verantwoord is gezien enerzijds de werking en de werklast van de VVOB over de laatste vijf jaar fors is toegenomen, terwijl daar anderzijds geen stijging van de werkmiddelen voor de VVOB tegenover stond. Er werd overigens al gewezen op het feit dat de VVOB, als door de Vlaamse Gemeenschap reeds gesubsidieerde instelling, zich genoodzaakt zag op zijn subsidies voor projecten (die ook van de Vlaamse Gemeenschap kwamen) een bepaald percentage in te houden teneinde zijn eigen werking te kunnen bekostigen. Het rechtstreeks verhogen van de werkmiddelen met 9 miljoen frank zou dit probleem uit de wereld moeten helpen.

Ten slotte is er nog basisallocatie 51.01. Deze laat toe om ten belope van 7 miljoen frank uitgaven te doen "in het raam van de waarborgverlening aan projecten in ontwikkelingslanden". Het gaat hier dus de facto over een soort van waarborgfonds waarmee de Vlaamse regering het financiële risico

wat inperkt voor die ngo-initiatieven die een bijdrage willen leveren tot de sociaal-economische ontwikkeling in de derde wereld. Hoewel de minister erkent dat het ingeschreven waarborgbedrag relatief gering is, is hij toch de mening toegedaan dat het moet volstaan om eventuele financiële handicaps in hoofde van sommige ngo's voldoende in te dekken.

Afsluitend herhaalt de minister dat hij er zich van bewust is dat zijn toelichting vooralsnog misschien wat summier kan overkomen, maar dat zulks onvermijdelijk is, aangezien een groot deel van de invulling pas echt duidelijk zal worden bij het indienen van de beleidsnota. Dat zal overigens ook het moment bij uitstek zijn om over deze materie ten gronde van gedachten te wisselen met de commissie. Tevens bevestigt hij nogmaals dat het – ondanks de momenteel nog erg beperkte bedragen – wel degelijk de bedoeling van deze regering is om rond ontwikkelingssamenwerking een stevig beleid uit te bouwen. Hoewel dit mogelijks slechts op termijn zal kunnen gebeuren, kan het ook sneller gaan ingeval er een akkoord zou komen om de federale ontwikkelingssamenwerking over te hevelen naar de deelstaten.

2. ALGEMENE BESPREKING

2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties

De heer Freddy Sarens dankt de minister voor zijn uiteenzetting, maar laat tegelijk opmerken dat heel wat zaken nog verre van duidelijk zijn. Begrotingsgewijs verheugt hij zich in elk geval over de verhoging van de middelen op de klassieke posten. Of er in de toekomst ook nog voldoende middelen zullen kunnen gevonden worden voor het aangekondigde nieuw beleid blijft voor hem echter nog maar de vraag.

De heer Patrick Hostekint verheugt zich zowel over de stijging van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking, als over het feit dat ontwikkelingssamenwerking werd losgekoppeld van het algemeen buitenlands beleid. De beide feiten wijzen op een toenemende erkenning van het belang van de ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart uit de toelichting van de minister vooralsnog maar weinig nieuwe beleidsopties te hebben vernomen. In afwachting van de beleidsnota wenst hij zich dan ook

te onthouden van het formuleren van meer algemene beschouwingen.

De heer Jacques Laverge drukt zijn tevredenheid uit over het feit dat Vlaanderen zich engageert een eigen ontwikkelingssamenwerking te gaan uitbouwen. Zijns inziens kan de verdeling van de buitenlandbevoegdheid over meerdere ministers in deze ook een positief effect sorteren. Doordat er nu een individuele minister specifiek bevoegd is voor het deeldomein "ontwikkelingssamenwerking" kan deze er immers ook meer aandacht aan gaan besteden. Een effect dat nog versterkt wordt doordat er ook een overdracht van middelen is geweest vanuit het algemeen buitenlands beleid. Hij wacht voor het overige ook met enig ongeduld de beleidsnota af om te kunnen nagaan waaraan de extra middelen precies zullen besteed worden. Terzake pleit hij vanzelfsprekend voor de grootst mogelijke efficiëntie.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, verklaart het niet echt problematisch te vinden dat er binnen de Vlaamse regering een minister specifiek bevoegd is voor ontwikkelingssamenwerking omdat het een eerder nieuw actievelid betreft. Zulks toont zijns inziens de groei aan van het gegeven "ontwikkelingssamenwerking", dat nog maar pas werd aangezet in de vorige legislatuur. Het voeren van een specifiek ontwikkelingssamenwerkingsbeleid doet immers niet of nauwelijks afbreuk aan de mogelijkheid om het Vlaams politiek buitenlands beleid op een geïntegreerde manier aan te pakken. Dat er echter ook nog andere functionele ministers (zes in totaal) buitenlandbevoegdheden hebben doet hem het ergste vrezen voor de globaliteit van het beleid. Het risico dat het Vlaamse buitenlandbeleid binnen deze constellatie wordt gereduceerd tot een beleid van internationale culturele betrekkingen, is zijns inziens reëel. Mocht deze evolutie zich doorzetten dan zou zulks ook afbreuk doen aan de hele constitutionele evolutie die er sinds 1988 is geweest.

Dat het bij het Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid ook nog niet om een grote budgettaire massa gaat acht de heer Luc Van den Brande eveneens normaal te zijn. Bij gebreke aan een eenduidig uitgewerkt totaalconcept inzake Vlaamse ontwikkelingssamenwerking ware elke andere optie totaal onzinnig. Ondanks – of misschien ook precies door – de beperktheid van de middelen wil de heer Van den Brande ook waarschuwen voor het "dubbel loket-risico" dat inherent is aan de uitbouw van een eigen Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Wie op federaal niveau uit de boot

valt, kan in Vlaanderen immers opnieuw gaan aankloppen voor subsidie.

Inzake de aangroei van de budgettaire middelen voor ontwikkelingssamenwerking, wijst de heer Luc Van den Brande opnieuw op het feit dat het hier in wezen om overdrachten ten nadele van het algemeen politiek buitenlands beleid gaat. In welke mate deze financiële verzwakking van het algemeen buitenlands beleid al dan niet wordt gecompenseerd door het kaderen van een en ander in een effectieve totaalbenadering van het buitenlandbeleid is momenteel absoluut nog niet duidelijk.

In zijn repliek wijt de minister een aantal onduidelijkheden respectievelijk aan de tijdsdruk waaronder de toelichting moest verstrekt worden, én aan het feit dat een en ander sowieso nog nader moet geëxpliciteerd worden in de beleidsnota. Van zodra deze laatste is ingediend zal de minister met de commissie de discussie ten gronde aangaan over de richting die het uitmoet met het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Dit Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid zal overigens wel degelijk worden uitgebouwd als onderdeel van een geïntegreerd Vlaams buitenlands beleid. Er is derhalve geen sprake van enige beleidsversnippering. Maar anderzijds mag het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid ook zeker geen louter verlengstuk worden van andere beleidsdomeinen (zo zal het bijvoorbeeld zeker niet in functie mogen staan van de Vlaamse buitenlandse handel). Ook zal er in deze uiterst scherp over worden gewaakt dat men de Vlaamse overheid niet als "tweede loket" gaat beschouwen.

Vlaanderen zal dus op een coherente manier naar buiten worden gebracht en op de kaart worden gezet.

2.2. Uitgangspunten voor een Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid

Voor de heer Patrick Hostekint is het duidelijk dat de gemeenschappen en de gewesten inzake ontwikkelingssamenwerking een zeer belangrijke rol kunnen spelen. De meeste specialisten zijn het er immers over eens dat ontwikkelingssamenwerking best op een kleinschalige manier wordt benaderd. Het is dan ook precies binnen de bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten – bijvoorbeeld inzake landbouw, huisvesting en onderwijs – dat zinvol werk kan worden geleverd. De heer Hostekint wijst er daarbij nog op dat men zich bij het ontluikende Vlaamse ontwikkelingssamenwer-

kingsbeleid ook steeds zal moeten hoeden voor het soort van miskleunen waarvoor het federale niveau, en dan meer bepaald het ABOS, in het verleden notoir was. Aan deze miskleunen lag overigens steeds dezelfde basisfout ten grondslag. Bij de projecten in kwestie werd immers vertrokken vanuit de belangen van België, en niet vanuit de belangen van het ontwikkelingsland in kwestie. Mits men zich hoedt voor dergelijk cliëntelisme is de heer Patrick Hostekint ervan overtuigd dat vanuit de Vlaamse bevoegdheden, zelfs met relatief beperkte financiële middelen, een uiterst zinvol en efficiënt beleid inzake ontwikkelingssamenwerking kan worden gevoerd.

Daarnaast acht de heer Hostekint het ook aangewezen dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zich zou ontwikkelen in nauwe afstemming en samenwerking met de federale ontwikkelingssamenwerking. De federale staat lijkt immers bij uitstek geschikt om in deze een coördinerende rol te spelen. Uit de beleidsverklaring van federaal staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking Eddy Boutmans moet overigens blijken dat het federale niveau deze samenwerking met de gemeenschappen en de gewesten ook bijzonder zou appreciëren. Hetgeen meteen de impliciete erkenning inhoudt van de ontwikkelingssamenwerkingstaak voor gemeenschappen en gewesten. In het licht van deze belangrijke evolutie en deze overwegingen had de heer Patrick Hostekint van de minister dan ook graag vernomen welke visie deze heeft op de samenwerking met de federale overheid?

Ook de heer Frans Ramon drukt zijn tevredenheid uit over de toename van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking. Precies omdat Vlaanderen nog niet erg ver staat met de uitbouw van een eigen beleid, is er zijns inziens in potentie ook nog heel veel mogelijk. Hij roept de minister dan ook op om op Vlaams niveau een scherpere profilering te bewerkstelligen. Een en ander kan overigens vertrekken vanuit de resultaten van de door de minister in zijn toelichting aangehaalde doelmatigheidsanalyse. Hierbij spreekt het voor zich dat het zuiden hoe dan ook steeds centraal moet staan.

De heer Jacques Laverge vraagt dat de aangekondigde doelmatigheidsanalyse van de in Chili en Zuid-Afrika lopende projecten er met bekware spoed zou komen. Een evaluatie van de efficiëntie van een en ander moet immers toelaten zonodig het beleid bij te sturen in de goede richting. Daarenboven wijst de heer Laverge erop dat die efficiëntie ook in een evolutief tijdsperspectief moet bekeken worden. Iets wat op een bepaald moment

in de tijd wel degelijk een effectieve vorm van optreden was, is dat op vandaag misschien niet meer.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, laat opmerken dat daar waar het methodologisch ongetwijfeld correct is om het beleid mee te baseren op de resultaten van doelmatigheidsanalyses, deze analyses nooit volledig in de plaats kunnen komen van de noodzakelijke politieke afwegingen. Veeleer komt het hem voor dat doelmatigheidsanalyses slechts een onderdeel kunnen zijn van een ruimere politieke afweging.

In zijn antwoord beaamt de minister dat Vlaanderen binnen zijn ruime waaier aan ontwikkelingsrelevante bevoegdheden inderdaad vooral kleinschalig wil gaan optreden. Daarenboven zal ook ontwikkelingshulp gebonden aan andere belangen dan internationale solidariteit binnen het Vlaams beleid absoluut uit den boze zijn. Anderzijds is hij ook niet bereid het Vlaamse beleid wetens en wilens te beperken tot een gegeven dat louter complementair is aan de federale inspanningen terzake. In de mate echter dat de federale overheid bereid zou zijn om de gemeenschappen en de gewesten ten volle te erkennen in hun ontwikkelingsrelevante bevoegdheden kan er wel degelijk sprake zijn van samenwerking. Deze samenwerking moet zich dus wel volledig inschrijven in de defederaliseringslogica. Dit sluit trouwens ook aan bij de vraag van een aantal commissieleden naar een scherpere Vlaamse profilering inzake ontwikkelingssamenwerking. Scherpere profilering die overigens reeds in de beleidsnota tot uiting zal komen.

Voor wat dan de doelmatigheidsanalyses betreft is de minister de vaste overtuiging toegedaan dat deze techniek absoluut onontbeerlijk is voor de verdere uitbouw van een degelijk ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Meer doelmatigheid in de ontwikkelingssamenwerking moet uiteindelijk resulteren in een meer voorspoedige ontwikkeling ter plaatse. Het spreekt hierbij voor zich dat men terzake ook mee zal vertrekken vanuit de sterktes en de mogelijkheden die in het Zuiden zelf aanwezig zijn. Doelmatigheid en selectiviteit dringen zich overigens ook op vanuit de beperktheid van de financiële middelen, die optimaal moeten aangewend worden. In de beleidsnota zullen dan ook duidelijke beleidskeuzes gemaakt worden.

2.3. Zuid-Afrika

De heer Etienne Van Vaerenbergh laat opmerken dat op 17 november jongstleden in De Standaard

een bericht verscheen waarin werd opgeroepen om vanuit Vlaanderen mee te werken aan een initiatief tot oprichting van een Afrikaanstalige universiteit in Zuid-Afrika. Meer in het bijzonder zou het de bedoeling zijn die Zuid-Afrikaanse instelling te laten functioneren als een soort "satelliet" van een Vlaamse of een Nederlandse universiteit. Het komt de heer Van Vaerenbergh voor dat Vlaanderen zich terzake in een goede uitgangspositie bevindt. Vlaanderen heeft immers een sterke eigen universitaire traditie, er bestaan reeds tal van contacten met Zuid-Afrika en Zuid-Afrikaanse instellingen, én er is het instrument van de VVOB om concreet invulling te geven aan een eventuele verdergaande samenwerking. Hij roept de minister dan ook op om het project voor een Afrikaanstalige universiteit met de nodige welwillendheid te bejegenen.

Hierbij aansluitend vraagt de heer Luk Van Nieuwenhuysen vanwege de minister een bijzondere aandacht voor de, meer en meer in de verdrukking komende, Afrikaner-bevolking.

Ook de heer Jacques Laverge spreekt zijn zorg uit over de richting waarin een en ander evolueert in Zuid-Afrika. Zijns inziens kunnen we op vandaag immers niet meer ontkennen dat er inderdaad sprake is van een vorm van omgekeerd racisme tegenover de Afrikaner-bevolking. Hij is dan ook de mening toegedaan dat elk Vlaams initiatief in Zuid-Afrika momenteel opnieuw moet gekoppeld worden aan de eis tot respect van ieders mensenrechten. Mochten de ongunstige evoluties in Zuid-Afrika zich doorzetten, dan pleit hij ervoor dat Vlaanderen zijn initiatieven daar zou stopzetten. Er zijn immers meer dan genoeg landen waar Vlaanderen zinvol kan optreden.

De minister verklaart terzake nog niet gevat te zijn door de idee om een Afrikaanstalige universiteit op te richten in Zuid-Afrika. Hij laat echter opmerken dat er nu al vrij intensief wordt samengewerkt met een aantal Zuid-Afrikaanse universiteiten, en dat niets een verdere intensifiëring van die samenwerking in de weg lijkt te staan.

Wat specifiek de Afrikaanssprekenden in Zuid-Afrika betreft verwijst de minister naar een gesprek dat hij heeft gehad met de Zuid-Afrikaanse ambassadeur. Naast een bevestiging van de uitstekende banden tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika leerde dit gesprek hem dat de Zuid-Afrikaanse regering er alles aan doet om haar engagementen ten overstaan van al haar burgers zo maximaal mogelijk na te komen. Hoewel de minister zich bewust is van het bestaan van bepaalde problemen met de Afrikaner-bevolking, moet men dus erg voorzichtig

zijn wanneer men het heeft over omgekeerd racisme. De Zuid-Afrikaanse regering heeft zelf immers ook geen belang bij die evolutie, en doet er intengendeel alles aan om voor iedereen ernstige inspanningen te leveren. De omvang van de problemen waarmee ze geconfronteerd wordt is echter dermate groot dat ze niet alle noden tegelijk kan lenigen, laat staan dat ze alle maatschappelijke evoluties volledig onder controle zou hebben.

2.4. VVOB

De heer Freddy Sarens onderschrijft ten volle de visie van de minister dat de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand (VVOB) een belangrijk instrument van het Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid is, die puik werk levert. Vooralsnog valt deze instelling echter – luidens haar eigen statuten – onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Onderwijs. In de mate dat ze ook (en vooral ?) door de Vlaamse minister van Ontwikkelingssamenwerking wordt aanzien als zijn centraal werkinstrument, komt het de heer Sarens voor dat dit een indicatie is voor een zekere mate van verwarring binnen het Vlaams buitenlands beleid.

De heer Frans Ramon verklaart momenteel niet echt exact te kunnen inschatten waar zich precies de meerwaarde situeert van het VVOB-optreden vis à vis het werk dat op dezelfde domeinen wordt gepresteerd door privé-ngo's. Van de minister had hij terzake dan ook graag wat meer informatie gekregen.

De heer Jacques Laverge laat opmerken dat de VVOB ook subsidies ontvangt voor het onderwijs van het Nederlands in het buitenland. Zijns inziens overlapt dit met de activiteiten van de Nederlandse Taalunie terzake. Daarenboven heeft hij, in meer algemene zin, de stellige indruk dat de VVOB in hoge mate een eigen leven leidt. Hij pleit er dan ook voor om deze instelling steviger te gaan integreren en zelfs inkapselen in het globale Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid.

Terzake de voogdij over de VVOB kan de minister meedelen dat de Vlaamse regering er eenduidig voor gekozen heeft om de VVOB mee onderdeel te laten zijn van het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. De positieve ombouw van de structuur inzake ontwikkelingssamenwerking op federaal niveau kan immers min of meer model staan voor wat Vlaanderen terzake beoogt te doen. Qua instrumentarium werkt men daar nu met een dubbel

gegeven. Enerzijds is er de beleidsvoorbereiding die gebeurt door de diensten voor ontwikkelingssamenwerking van het federale ministerie van Buitenlandse Zaken, en anderzijds is er de Belgische Technische Coöperatie (BTC) die optreedt als technisch uitvoeringsagentschap. Vlaanderen wil iets gelijkaardigs tot stand brengen, met de administratie Buitenlands Beleid als beleidsvoorbereidend apparaat, en de VVOB als technisch uitvoeringsagentschap. Met een dergelijk tweeledig instrumentarium moet het mogelijk zijn om tot een degelijke Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te komen. In die constellatie is het daarenboven ook maar logisch dat het voorzitterschap van de VVOB toekomt aan de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking. Aan de VVOB zal dan ook een statutenwijziging in die zin worden voorgelegd. Anderzijds acht de minister het wel belangrijk dat de VVOB – zowel qua bron van expertise als qua financieringsbron – ook een sterke band behoudt met Onderwijs.

Verder kan de minister nog meedelen dat men er zich bij de VVOB maar al te goed van bewust is dat als tegenprestatie voor de toename van de middelen ook een meerwaarde zal moeten tot stand gebracht worden door de organisatie. Deze meerwaarde bestaat precies uit de hoger genoemde transformatie tot het technisch uitvoeringsagentschap van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Het spreekt hierbij overigens voor zich dat de VVOB vanaf het begrotingsjaar 2000 ook geen percentage meer zal afnemen – ter financiering van haar eigen werkingskosten – van de haar toegekende projectsubsidies. Verder spreekt het ook voor zich dat de VVOB zich volledig zal moeten inschakelen in het globale Vlaamse ontwikkelingssamenwerkingskader.

Met betrekking tot de door de VVOB gegeven taallessen Nederlands, wijst de minister erop dat het hier slechts over een bedrag van 16 miljoen frank gaat, dat voornamelijk opgaat aan activiteiten in Frankrijk. Ook hij ziet deze taak overigens liever verschuiven van de VVOB naar de NTU. De minister van Onderwijs zal dan ook worden aangesproken over deze kwestie.

Overigens laat de minister nog opmerken dat ook Vlamingen in de Wereld (VIW) – een in deze commissie welbekende privé-instantie – een stevige delegatie heeft in de VVOB. VIW kan derhalve mee gesprekspartner zijn inzake de verdere uitbouw van het Vlaamse buitenlandbeleid in het algemeen, en inzake de uitbouw van een Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het bijzonder. Daarenboven kan de minister ook nog meedelen dat VIW – zoals

overigens ook de andere instellingen uit het middenveld die grensoverschrijdende activiteiten ontplooiën – ook verder subsidies zal ontvangen van de Vlaamse overheid.

2.5. Directer optreden

Van de minister had de heer Freddy Sarens graag wat meer toelichting gekregen over wat er precies bedoeld wordt met een meer actieve aanwezigheid in het veld, en het niet langer indirect optreden van Vlaanderen. Is het werkelijk de bedoeling dat de Vlaamse overheid zelf – qualitate qua als overheid – aan ontwikkelingssamenwerking gaat doen, en dus de in het veld werkzame Vlaamse ngo's gaat passeren?

Inzake de optie om meer direct te gaan optreden als Vlaamse overheid, had ook de heer Frans Ramon van de minister graag vernomen welke relatie de Vlaamse overheid dan precies wil tot stand brengen met de ngo's die op hetzelfde terrein actief zijn?

Uit de werkzaamheden van de Commissie voor Staatshervorming in de vorige legislatuur, onthoudt de heer Etienne Van Vaerenbergh dat het NCOS – als koepel van de Vlaamse verenigingen voor ontwikkelingssamenwerking – daar een van de weinigen was die tegen de verdere uitbouw van een eigen Vlaams ontwikkelingssamenwerking pleitte. Hij acht zulks minstens bevreemdend te zijn, en blijft terzake dan ook met vragen zitten. Bij gebreke aan medewerking van die organisatie lijkt een meer direct optreden het enige alternatief te zijn.

De minister karakteriseert het tot op heden bestaande indirecte systeem van ontwikkelingssamenwerking als te passief en afwachtend. In essentie komt het er immers op neer dat ngo's projecten indienen die op basis van – weinige – criteria al dan niet gesubsidieerd worden door de overheid. Het moge duidelijk zijn dat een dergelijk afwachtend beleid uiteindelijk tot een zeer dispaar projectengeheel aanleiding geeft. Binnen een meer actief beleid zal de Vlaamse overheid niet langer alleen de aanvragen afwachten, maar zal ze zelf ook een actief beleid gaan voeren.

Dit alles betekent overigens ook dat de relaties met de ngo's eens ten gronde zullen moeten uitgeklaard worden. De minister zal daarbij in eerste orde overleg plegen met het NCOS, dat als koepelorganisatie van diverse Vlaamse ngo's de meest geschikte gesprekspartner lijkt te zijn. Het alternatief

om met elke ngo afzonderlijk te gaan overleggen lijkt de minister weinig aantrekkelijk. Dat het NCOS nog niet echt achter de idee van een eigen Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid staat, is hierbij voor de minister overigens veeleer een uitdaging dan een hinderpaal.

2.6. Nieuwe initiatieven

De heer Freddy Sarens waardeert dat de minister onderkent dat de in het verleden gemaakte geografische keuzes – Zuid-Afrika en Chili – gehandhaafd dienen te worden. Daar waar de minister extra middelen wil vrijmaken om ook elders te gaan opereren, wijst de heer Sarens echter op het delicate karakter van deze oefening. Het zal zijn inziens niet eenvoudig zijn om sluitende criteria te ontwikkelen ter afbakening van de nieuwe doellanden en -regio's.

De heer Patrick Hostekint kan zich terugvinden in het feit dat Vlaanderen in eerste instantie vooral actief blijft in zijn geografisch prioritaire regio's om de daar reeds opgezette projecten verder te zetten. Ook de aangekondigde uitbreiding van de activiteiten naar de regio's van Zuidelijk Afrika en Noordelijk Afrika vindt hij overigens verdedigbaar. Maar zijns inziens zou de Vlaamse ontwikkelingsamenwerking – ondanks de daar heersende instabiliteit en politieke verwarring – ook aandacht moeten kunnen opbrengen voor Centraal-Afrika, en dan meer in het bijzonder voor onze oud-kolonies. Vlaanderen kan in die regio – zonder zich te laten meeslepen door bepaalde neo-koloniale impulsen die in PRL-kringen opgeld doen – mee inspelen op de hernieuwde belangstelling van het federale niveau voor Centraal-Afrika.

Hij refereert terzake aan een bezoek dat hij bracht aan Rwanda. Daar waar de officiële Belgische ontwikkelingsamenwerking nog steeds voor om en bij de 1 miljard frank projecten lopen heeft in dat land, moest de heer Hostekint vaststellen dat Vlaanderen daar sinds de machtsovername door het Rwandees Patriottisch Front in 1994 schittert door afwezigheid. Daarvoor was er nochtans een vrij intense samenwerking op onderwijsvlak. Luidens zijn lokale contactpersonen zou het afbreken, en vooral het niet-hervatten van die onderwijsamenwerking te wijten zijn aan de invloed van bepaalde "occulte krachten". Zo had, bijvoorbeeld, professor Filip Reyntjens van de Antwerpse universiteit een dossier klaar inzake de hervatting van de samenwerking met de universiteit van Butare. Ondanks het feit dat het dossier perfect in orde was, kwam er van de geplande samenwerking ech-

ter niets in huis. Inzoverre het gaat over de universitaire samenwerking met de universiteiten van Antwerpen of Gent, verlangt de heer Patrick Hostekint dan ook van de minister dat hij terzake eens zijn licht zou opsteken over het uitblijven van de hervatting van die samenwerking. In meer algemene zin laakt hij het feit dat er sinds 1994 ook geen enkele Vlaamse katholieke ngo meer actief is in Rwanda.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen daarentegen, acht het absoluut niet aangewezen dat Vlaanderen zich zou engageren in Centraal-Afrika. De door de heer Hostekint daarvoor aangehaalde koloniale link is zijns inziens op heden immers totaal niet meer relevant. Daarenboven zou zulks ook tot een té grote versnippering van de Vlaamse inspanningen leiden. De uitbreiding van de acties tot de regio's van Zuidelijk en Noordelijk Afrika zijn volgens hem al meer dan genoeg.

Ook de heer Frans Ramon dringt aan op duidelijke criteria voor het selecteren van nieuwe landen en regio's om mee samen te werken. Voor de heer Ramon is het hierbij overigens duidelijk dat Vlaanderen bij zijn nieuwe initiatieven ook al eens moet durven vertrekken vanuit de sterke kanten van het Zuiden. In dat licht pleit hij er overigens ook voor om de term "ontwikkelingsamenwerking" te vervangen door de term "internationale samenwerking". Hij verwacht terzake toch al de eerste contouren voor een nieuw beleidskader te zullen terugvinden in de voor januari aangekondigde beleidsnota.

De minister repliceert dat hij de bezorgdheid van de heer Patrick Hostekint over de situatie in Centraal-Afrika, en de oprechte morele verontwaardiging waaruit deze voortkomt, bijzonder lovenswaardig acht. Maar het Vlaamse ontwikkelingsamenwerkingsbeleid is momenteel echt nog te klein en te fragiel om zich te wagen in een regio die gekenmerkt wordt door een bijna totale instabiliteit. Vlaanderen kan daar momenteel gewoon niet zinvol optreden. Voor wat de kwestie van de universiteiten betreft belooft de minister de zaak eens te laten natrekken.

A. Zuidelijk Afrika

De heer Etienne Van Vaerenbergh prijst de minister omdat hij Zuidelijk Afrika in zijn geheel nu ook wil gaan betrekken bij het Vlaams beleid inzake ontwikkelingsamenwerking. De eerste stappen daartoe zijn overigens reeds gezet aangezien zowel de VVOB als de VVSG al aan de slag zijn in Namibië.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, acht de uitbreiding van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking tot het ruimere Zuidelijk Afrika én Noordelijk Afrika nuttig en nodig. Hij wijst er daarbij echter op dat de uitbreiding tot Zuidelijk Afrika reeds onder de vorige legislatuur werd ingezet. Zowel qua werkterrein als qua opdracht waren zowel de Vlaamse gemeenschapsattaché in Zuid-Afrika als de VVOB-vertegenwoordigster aldaar bevoegd voor geheel Zuidelijk Afrika.

De minister repliceert hierop dat hij ervan overtuigd is dat de omgevingsfactoren in Zuidelijk Afrika inderdaad van aard zijn om een Vlaams optreden een zeer gunstig effect te laten sorteren.

B. Noordelijk Afrika

De heer Luk Van Nieuwenhuysen acht de intentie van de minister om ook ontwikkelingshulp te gaan verlenen aan Noord-Afrika een verheugende evolutie te zijn. De Vlaams Blok-fractie heeft daar in het verleden immers steeds voor gepleit, aangezien dit kan bijdragen tot het wegnemen van de oorzaken van de migratoire druk.

C. Studies

De heer Freddy Sarens wijst erop dat er binnen de, overigens zeer actieve, sector van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking reeds heel wat creatief denkwerk en interne discussie is geweest rond eventuele nieuwe taakstellingen en nieuwe initiatieven. Zijns inziens moet de minister dan ook ten volle gebruik maken van het terzake bestaande materiaal. Qua nieuwe oriënteringen moet de Vlaamse overheid daar – vooral in het licht van de toch schaarse middelen – niet mordicus nog eens zelf een schepje bovenop willen doen.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, stelt zich vragen bij de som die wordt voorzien voor het maken van nieuwe studies. Zijns inziens is er immers – zoals de rondetafel van de ontwikkelingsorganisaties ook heeft aangetoond – reeds zodanig veel expertise voorhanden dat nieuwe studies echt overbodig zijn. Hoewel het hierbij niet echt om een groot bedrag gaat, is het in het licht van de totale budgettaire massa voor ontwikkelingssamenwerking wel degelijk relevant.

De minister antwoordt hierop dat dergelijke studies wel degelijk gerechtvaardigd en nodig zijn, aangezien Vlaanderen nieuwe terreinen wil betreden waar het nog geen ervaring heeft. Vooral inza-

ke Noordelijk Afrika is het gebrek aan dergelijke expertise manifest. Het is dan ook aangewezen om vooraf na te gaan of de omgevingsfactoren voor een Vlaams optreden wel gunstig zijn. Haalbaarheid zal een belangrijk criterium worden van het Vlaams ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Overigens betreft het hier maar de luttele som van 10 miljoen frank, die daarenboven ook niet noodzakelijkerwijze volledig zal uitgegeven worden. Het voorzichtigheidsprincipe dicteert echter dat er terzake voldoende kredieten worden voorzien om alle eventuele noodwendigheden te kunnen dekken.

2.7. Noodhulp

De heer Patrick Hostekint laat opmerken dat van de 75 miljoen frank die in 1999 was voorzien voor noodhulp, het overgrote deel naar hulp aan Kosovo is gegaan. Zonder in enigerlei mate afbreuk te willen doen aan de ernst van de humanitaire situatie in die regio, meent de heer Hostekint dat hier toch enige eurocentrisme heeft meegespeeld. De nood is in andere werelddelen immers even groot, zo niet zelfs groter. Hij verwijst hiervoor opnieuw naar de toestand in bepaalde delen van Afrika, evenals naar een aantal recente ontwikkelingen in Azië (zo o.a. de crisis in Oost-Timor). Daar waar hij er best begrip voor kan opbrengen dat de midelen beperkt zijn, meent hij desalniettemin dat het nu ingeschreven bedrag – in het licht van de immense humanitaire nood, én rekening houdende met het feit dat Vlaanderen toch een van de welvarendste regio's ter wereld is – toch wat zou moeten worden opgetrokken. Voor hem is het zonder meer duidelijk dat het gewoonweg onze morele plicht is hierin een voorbeeldfunctie te vervullen.

De minister repliceert hierop dat hij niet bevoegd is voor de noodhulp in kwestie, omdat deze zich per definitie meer situeert in de sector van het algemeen buitenlands beleid.

3. INDICATIEVE STEMMING

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma 12.1 ba. 30.07 en 33.01.)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

B. Artikel 31

Ter stemming gelegd wordt ook dit artikel aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel – Afdeling I

A. Programma 12.1

Het programma 12.1 (ba. 12.38, 12.42, 30.05, 30.07, 33.01, 51.01) wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

B. Programma 41.5

Het programma 41.5 (ba. 01.02) wordt bij wege van indicatieve stemming eveneens aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

DEEL III : BUITENLANDSE HANDEL

1. TOELICHTING DOOR DE HEER JOHAN SAUWENS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN SPORT

1.1. Algemene beleidssituering

De minister opent zijn uiteenzetting met de vaststelling dat het buitenlands beleid van landen en regio's zowat overal ter wereld in mindere of meerdere mate economisch geïnspireerd is. Waarmee wordt bedoeld dat het internationaal beleid onder andere als doelstelling heeft om een aantal economische belangen te behartigen. Ook in Vlaanderen is dat het geval. Het is dan ook zeker geen overbodige luxe dat de bevoegdheid inzake buitenlandse handel meer en meer aan de deelstaten toekomt. Binnen deze globale beleidsdoelstelling situeert zich dan ook de opdracht en de bestaansreden voor het beleid inzake buitenlandse handel. Met name dan door de bevordering van de export de welvaartscreatie in Vlaanderen te ondersteunen.

Voor een kleine open economie als de Vlaamse, in een context van toenemende globalisering, kan het belang van de export moeilijk worden overschat. In 1998 bedroeg de Vlaamse uitvoer 4.750 miljard Belgische frank, of 85% van het Bruto Regionaal Product (BRP). Dit cijfer op zich toont al voldoende aan dat het geheel ten onrechte is dat sommigen het al eens bestaan om wat lacherig te doen over

het feit dat Vlaanderen zijn eigen exportpromotie behartigt. Dit wordt des te duidelijker wanneer men het Vlaamse exportcijfer plaatst in een internationale vergelijking. De Vlaamse uitvoer is immers – in absolute termen – groter dan die van Oostenrijk, Zweden en zelfs Spanje – landen die qua economische omvang toch een stuk groter zijn dan Vlaanderen (cf. Bijlage 2).

De jongste vijf jaar toonde onze export een aangroei met circa 300 miljard per jaar. Gerekend met een gemiddelde van 5 tot 10 miljoen omzet per werknemer per jaar, zou dit theoretisch neerkomen op de creatie van 30.000 tot 60.000 banen per jaar. De minister laat hierbij opmerken dat hij zich vanzelfsprekend bewust is van het feit dat deze logica ook zijn beperkingen heeft. De toename van de export leidt immers in bijna alle gevallen ook tot de aangroei van de import, en die zou – volgens dezelfde theorie – dan weer banen vernietigen. Wel is de minister ervan overtuigd dat het een absolute zekerheid is dat meer export én meer import, of met andere woorden een meer intense internationale handel, hoe dan ook bevorderlijk is voor de creatie van betere jobs, meer productiviteit, en hogere lonen, en op die manier toch een sterker draagvlak voor meer welvaart genereert.

Het moge duidelijk zijn dat een gezonde en groeiende economie behoefte heeft aan groeiende ondernemingen. En om te groeien moeten bedrijven gaan uitvoeren. Zeker in een kleine economie als de onze is de ondernemingsexpansie op de nationale markt aan beperkingen onderhevig. Voor zover de landsgrenzen een rem vormen op de verkoop, remmen zij tegelijk de ondernemingsgroei. Vandaar dat het beleid er vooral zal op gericht zijn meer ondernemingen de stap te doen zetten naar de export.

In die beweging komen we automatisch terecht bij de kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's), die de sterkhouders zijn van de Vlaamse economie. Niet alleen meer ondernemingen moeten gaan exporteren, maar ook en vooral kleinere ondernemingen moet de kans gegeven worden om te exporteren. De Vlaamse uitvoer is thans relatief sterk geconcentreerd bij grote(re) ondernemingen. Het aandeel van de autoassemblage in de Vlaamse exportcijfers, bijvoorbeeld, is hiervoor tekenend. Dat is geen abnormaal gegeven – in vele buurlanden is dat zelfs in nog grotere mate het geval. Maar daardoor is de export natuurlijk wel sterk afhankelijk van de prestaties van deze grote bedrijven. Om dit alles wat evenwichtiger te maken, en om het risico wat in te dijen, moet de Vlaamse overheid zich er vooral op toelleggen kleine(re) ondernemin-

gen extra te stimuleren om te gaan exporteren. Op die manier kunnen er voor hen ook meer groei-impulsen komen.

De vraag wat men met het beleid wil bereiken is dus al bij al nog vrij eenvoudig te beantwoorden. De vraag hoe men dat wil, moet of kan doen is al een heel stuk moeilijker. Zo belet de meestal vrij grote zelfredzaamheid van de grote ondernemingen op het vlak van export niet dat ze punctueel toch graag een beroep doen op de overheid om een extra duwtje te geven. De minister refereert hier aan een aantal grote concerns en multinationals die maar al te graag deelnemen aan de Vlaamse handelsmissies. Ook zij erkennen op die manier dat het overheidsoptreden in deze soms het verschil kan maken. Dit is een gegeven dat vooral in een aantal Aziatische landen zeer nadrukkelijk speelt.

In eerste instantie zal dus moeten worden bepaald welke rol de overheid nog kan of mag spelen op dit domein. Sinds een tweetal decennia beleven wij immers onmiskenbaar een duidelijke trend waarbij de overheden zich in toenemende mate terugtrekken uit het economisch gebeuren. De vermindering van de kredieten voor expansiesteun op de Vlaamse begroting over de laatste tien jaar – tot bijna 1/3 van wat ze in hun hoogtijdagen ooit geweest zijn – is hiervan een voorbeeld. Door de toenemende vrijmaking van de internationale handel en de economische deregulering verliezen de overheden trouwens sowieso vat op het internationaal economisch gebeuren. Daarenboven wordt in Europa elke exportondersteunende maatregel met argusogen onderzocht door de Europese Commissie, die er met grote gestrengheid over waakt dat de vrije concurrentie binnen de EU niet wordt verstoord. Terzake wijst de minister erop dat het feit dat de Europese Commissie in Brussel – de Vlaamse hoofdstad – gevestigd is, de zaken er in dat opzicht zeker niet makkelijker op maakt voor Vlaanderen. Die geografische nabijheid maakt immers dat elk Vlaams initiatief van meet af aan, d.w.z. meestal vanaf het moment dat de eerste echo's erover in de pers verschijnen, bekend is bij de diensten van de Europese Commissie. Het recente verleden – meer bepaald de Europese bezwaren tegen het idee om buitenlandse zakenpartners van door de dioxine-crisis getroffen Vlaamse bedrijven op individuele basis naar hier uit te nodigen – toont aan dat gerichte acties hierdoor nogal eens op de helling komen te staan.

De minister wijst erop dat welvaartscreatie in eerste orde de verantwoordelijkheid is van het particulier initiatief op de markt. Het overheidsbeleid kan slechts ondersteunend zijn, en beperkt zich tot

het creëren van optimale voorwaarden voor economische bedrijvigheid en het aanbrengen waar nodig of wenselijk van sociale en ecologische correcties op de marktwerking. Dat "voorwaarden-scheppend beleid" dient per definitie gevoerd vanuit allerhande beleidsdomeinen zoals economie, infrastructuur, onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, e.d.m. De specifieke ondersteunende bijdrage van het beleid inzake buitenlandse handel bestaat in actieve internationale economische prospectie, economische promotie en bedrijfsbegeleiding. Voor de minister is het duidelijk dat dit dé kerntaken van het Vlaamse exportbeleid zijn. Het is dan ook in deze sfeer dat een antwoord moet worden gezocht op de vraag hoe de overheid tot de bevordering van de export kan bijdragen.

De middelen die op deze ontwerpbegroting 2000 werden ingeschreven zullen precies op die domeinen bij prioriteit worden ingezet. De voornaamste beleidsinstrumenten die daartoe door het beleid worden ingeschakeld corresponderen vanzelfsprekend met de voornaamste basisallocaties die op dit begrotingsprogramma (programma 51.4 : buitenlandse handel en exportbevordering) werden ingeschreven, en die de minister kort wenst te overlopen.

1.2. Dotatie aan Export Vlaanderen (ba. 41.01)

Export Vlaanderen is het exportagentschap van de Vlaamse overheid. Een van de centrale instrumenten en kerncompetenties waarover het beschikt bestaat in het netwerk van Vlaamse Economische Vertegenwoordigers (VLEV's) en handelssecretarissen in het buitenland. Op het vlak van de prospectie spelen zij een absolute sleutelrol. Snelle detectie van internationale handelsopportuniteiten en beschikbaarheid van heel gerichte buitenlandse marktinformatie zijn en blijven voor (kandidaat)-exporteurs van grote waarde.

De minister maakt van de gelegenheid gebruik om te wijzen op de impact die de internet- en informaticarevolutie van de jongste jaren heeft op de exportbevorderende activiteiten van de Vlaamse overheid. Tot vrij recent maakten vragen naar loutere adresgegevens van potentiële buitenlandse klanten een substantieel deel uit van de werklast van zowel de provinciale kantoren als de hoofdzetel van Export Vlaanderen. Ook onze buitenlandse vertegenwoordigers moesten veel tijd en energie investeren in deze loutere informatievragen. Door de hoger genoemde internet- en informaticarevolutie kan nu echter elke ondernemer die een beetje

van aanpakken weet zelf vrijwel onmiddellijk en rechtstreeks over alle nuttige en relevante informatie beschikken. Dit maakt het anderzijds ook mogelijk dat onze mensen zich veel meer gaan toelagen op de echte doelgerichte begeleidingstaken ten aanzien van Vlaamse exporteurs in het buitenland. Er is dus sprake van een echte verschuiving in de taakstelling, weg van de louter informatieve vragen, naar meer en meer gespecialiseerde analyse van lokale markten en sectoren, en de praktische begeleiding van Vlaamse ondernemingen en hun exportprojecten.

Aangezien de medewerkers van Export Vlaanderen zich dus veel meer kunnen gaan toespitsen op het echte exportgebeuren, zal in de komende jaren dit netwerk ook verder worden geprofessionaliseerd, en in toenemende mate toegespitst op de voor Vlaanderen prioritaire markten. De invoering van een nieuw personeelsstatuut voor deze mensen, waarbij het zowel gaat over de VLEV's als het binnenlands personeel, is een dringende en reeds te lang aanslepende aangelegenheid, waarvan de minister bij prioriteit werk zal maken, en waarvoor de nodige middelen reeds werden voorzien op de begroting.

Na de invoering van een nieuw personeelsstatuut voor de diensten van Export Vlaanderen, wordt tijdens het werkjaar 2000 ook de realisatie gepland van een uitbreiding van het binnenlands kader. Het momenteel ter discussie voorliggende voorstel voorziet in een kader van 108 personeelsleden. Dit zou een verhoging betekenen met 17 eenheden tegenover de huidige formatie die dateert van 1991.

De optie om binnen het exportbeleid naast prospectie en promotie ook een sterk dienstenpakket exportbegeleiding te ontwikkelen zal worden doorgetrokken. Het vigerende systeem van exportbegeleiders – momenteel 7 in getal – zal aan een grondige evaluatie worden onderworpen. Het betreft hier in Vlaanderen werkzame personen die specifiek in de (vooral kleinere) bedrijven die willen exporteren hun exportkennis en -ervaring ter beschikking stellen. Bij gunstig resultaat zal er verder in dit systeem worden geïnvesteerd. Ook voor de verdere informatisering van Export Vlaanderen, die in 2000 zal worden bespoedigd, worden voldoende middelen voorzien.

Om al de genoemde projecten (het nieuwe statuut voor het binnenlands personeel, de kaderuitbreiding en de verdere informatisering) in 2000 ook effectief te kunnen realiseren, wordt de dotatie aan Export Vlaanderen voor het jaar 2000 opgetrokken tot 862,4 miljoen BEF. Deze dotatie is daarmee

goed voor meer dan drie kwart van het totale begrotingsprogramma 51.4 (buitenlandse handel en exportbevordering). In tijdsperspectief gezien evolueerde de dotatie aan Export Vlaanderen van 711 miljoen frank in 1997, over 835 miljoen in 1998, en 773 miljoen in 1999, tot de huidige 862 miljoen in 2000 (cf. Bijlage 3)

Om een en ander nog wat nader te duiden verwijst de minister naar een synthesesbladzijde uit de begroting voor Export Vlaanderen voor het jaar 2000 (cf. Bijlage 4). Aan de ontvangstenzijde moet blijken dat de instelling in totaal 1 miljard 215 miljoen frank ter beschikking heeft. Hierbij zijn de eigen ontvangsten goed voor 177 miljoen frank, bedraagt de tussenkomst van het Vlaamse Gewest 992 miljoen frank (zie infra), en is er – als resultaat van vorige dienstjaren – een saldo ten belope van 46 miljoen frank. Aan de uitgavenzijde kunnen een zestal grote uitgavencategorieën worden onderscheiden. Vooreerst gaat er 228 miljoen frank naar de betaling van het binnenlands kader. Voor de werkingskosten, zoals bijvoorbeeld de huur van de gebouwen, is ongeveer 76 miljoen voorzien. Naar het actieprogramma (deelname aan beurzen, missies e.d.m.) gaat 157 miljoen frank. Bijna de helft van de begroting van de instelling, of 528 miljoen frank, gaat naar de buitenlandse posten. Daar zijn dan zowel de vergoedingen van de Vlaamse Economische Vertegenwoordigers, als de huur van buitenlandse kantoren, als de werkingskosten van de buitenlandse posten in begrepen. Een kleiner bedrag van ongeveer 16 miljoen gaat op aan de aankoop van patrimoniale goederen, zoals meubilair e.d.m. De uitbetaling van voorschotten met betrekking tot beursdeelnames is goed voor 75 miljoen frank, terwijl 4,5 miljoen frank wordt uitgetrokken voor de gevolmachtigd vertegenwoordiger. En tenslotte is er nog 130 miljoen BEF voorzien voor het subsidiëren van exportbevorderende activiteiten (o.a. bepaalde leningen vallen hieronder). In totaal zijn de uitgaven dus ook goed voor 1 miljard 250 miljoen Belgische frank.

De hogergenoemde tussenkomst van het Vlaamse Gewest voor Export Vlaanderen (ten belope van 992 miljoen BEF) is de optelsom van de dotatie (862 miljoen BEF) en de zogenaamde "bijzondere dotatie" (zie infra).

1.3. Financiële tegemoetkomingen (ba. 41.02 : bijzondere dotatie aan Export Vlaanderen)

Hoewel export in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de bedrijven is, meent de minister

dat het desalniettemin belangrijk is dat de Vlaamse overheid een aantal extra financiële prikkels kan geven aan de bedrijven, teneinde hen aan te moedigen de mogelijkheden inzake export ten volle te verkennen en te benutten. Dit op het overtuigen van de bedrijfsleiders gerichte beleid komt de minister als de meest aangewezen weg voor om zowel de Vlaamse export te doen stijgen, als om het aantal Vlaamse exporterende bedrijven te doen toenemen.

Deze financiële tegemoetkomingen zijn velerlei. Ze worden geregeld in een besluit van de Vlaamse regering van 1 maart 1999. Zo wordt bijvoorbeeld, om de internationalisering van ondernemingen aan te moedigen, financieel tussenbeide gekomen in investeringen met betrekking tot de oprichting van buitenlandse prospectiekantoren. Met het oog op de vergroting van de export-knowhow worden ook deelnames aan allerlei export-opleidingsprogramma's gesubsidieerd. Voor een overzicht van de mate waarin door bedrijven een beroep werd gedaan op deze financiële tegemoetkomingen verwijst de minister naar de gegevens dienaangaande in de – aan de parlementsleden ter beschikking gestelde – jaarverslagen 1997 en 1998 van Export Vlaanderen.

1.4. Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen (ba. 51.01)

Een ander specifiek instrument om de export aan te moedigen en de internationale kansen van de Vlaamse ondernemingen te verhogen, voorziet in de subsidiëring van Vlaamse export naar minder ontwikkelde landen. Hierbij moet aan twee voorwaarden voldaan zijn. Vooreerst moet het gaan om de export van uitrustingsgoederen (zoals daar zijn: weefgetouwen, brandweerwagens, prefabwoningen, energiecentrales, e.d.m.), en tweedens kan dit enkel inzoverre het gaat om projecten die op zich commercieel niet leefbaar zijn. Een gelijkaardig instrument bestaat in Nederland onder de naam ORET – OntwikkelingsRelevante Export Transfers, een benaming die zeer exact weergeeft waar het precies om te doen is.

1.5. Kwaliteit uit Vlaanderen

De minister verklaart de overtuiging te zijn toegegaan dat er onmiskenbaar een verband bestaat tussen de internationale promotie van onze goederen en diensten enerzijds, en het imago en de bekend-

heid van Vlaanderen zelf als plaats van herkomst van deze goederen anderzijds. Ofschoon herkomstbenaming en merkbenaming twee verschillende dingen zijn die niet mogen worden verward, kan een sterk Vlaams internationaal imago ongetwijfeld de sterke merken van Vlaanderen gevoelig ondersteunen.

Een positief imago is een troef voor de Vlaamse producent. Hij kan zijn producten gemakkelijker aan de man brengen, en er een hogere prijs voor vragen. Een positief imago stabiliseert met andere woorden de verkoop op buitenlandse markten. Precies daarom zullen ook in het raam van het beleid inzake buitenlandse handel inspanningen worden geleverd en campagnes worden gevoerd om het imago en de internationale naambekendheid van Vlaanderen in de wereld te ondersteunen. De schade die op dat vlak is aangericht door de dioxinecrisis heeft die optie alleen nog noodwendiger gemaakt.

Met betrekking tot die dioxinecrisis kan de minister nog mededelen dat hij in permanent overleg staat met zijn federale evenknie, teneinde, van zodra de crisis met absolute zekerheid volledig bedwongen is, met een gezamenlijk initiatief naar buiten te kunnen treden. Refererend aan zijn recente bezoek aan de ANUGA-voedingsbeurs in Keulen – waar een Belgische vertegenwoordiging het bestond om, weliswaar met goede bedoelingen, breedvoerig de dioxinekwesitie onder de aandacht te brengen – verklaart de minister het hoogst inopportuun te vinden dat we zelf die kwestie maar blijven aanhalen vis à vis onze buitenlandse (zaken)partners. Deze benadering is zijns inziens totaal contraproductief. Het is daarentegen aangegeven dat we in prioritaire orde de positieve elementen, en dan met name de gegarandeerde kwaliteit van onze producten, extra zouden belichten. In elk geval moeten we alles doen om de huidige, wat moeilijke fase, zo vlug mogelijk volledig achter ons te hebben.

Uit de meest recente Vlaamse exportcijfers – die de minister de commissieleden niet wil onthouden – moet overigens blijken dat het ergste achter de rug is. Daar waar er in de maand juni van dit jaar, in vergelijking met de maand juni van vorig jaar, nog sprake was van een daling met 3%, viel er in de maand juli al min of meer een stabilisatie op te tekenen ten aanzien van het voorgaande jaar. Voor wat de cijfers van de maand augustus betreft, blijkt zelfs dat er een vooruitgang is met 6% tegenover dezelfde maand van 1998. Die 6% valt uiteen in 5% volume-toename, en 1% toename van de prijzen. Dit gegeven ligt overigens opnieuw helemaal

in de lijn van de prognoses die vroeger gemaakt werden, en die gebaseerd zijn op de vaststelling dat de buitenlandse bestellingen reeds sinds geruime tijd aan het toenemen zijn.

1.6. Fonds Vlaanderen-Azië (programma 51.9 : extern economisch beleid – partim)

De minister wijst er op dat met betrekking tot de noodzakelijke internationale ontplooiing van de Vlaamse bedrijven, niet alleen de export van goederen en diensten van belang is. Ook Vlaamse bedrijfsinvesteringen in het buitenland zijn erg belangrijk in het raam van de internationalisering van het Vlaamse bedrijfsleven. Ze blijken trouwens in grote mate samen te hangen met de export. Investerings in het buitenland vinden vooral plaats in de distributie en de verkoop, en zijn vooral gericht op de afzet van eigen producten op nieuwe markten. Bedrijfsbeslissingen tot investeringen in het buitenland kunnen dus enerzijds het gevolg zijn van een marktpositie die is veroverd en die moet worden verdedigd, maar kunnen anderzijds ook zijn ingegeven door de nood om een veelbelovende markt lokaal te gaan bewerken.

Om de internationale ontplooiing van de Vlaamse ondernemingen te ondersteunen, en de Vlaamse bedrijfsinvesteringen op de "emerging markets" aan te moedigen, werd door de Vlaamse regering in 1997 dan ook het Fonds Vlaanderen-Azië opgericht. Dit Fonds is een openbare instelling die risicokapitaal verschaft aan Vlaamse KMO's bij investeringen in Azië ter oprichting of uitbreiding van een dochteronderneming in de voorziene Aziatische geografische omschrijving.

Aangezien het Fonds net aan de vooravond van de zware economische recessie in Azië – in de periode 1998-1999 – werd gecreëerd, werd er de jongste jaren slechts in beperkte mate een beroep op gedaan. Het huidig economisch herstel in deze zone kan het Vlaamse bedrijfsleven ertoe aanzetten om gebruik te gaan maken van het risico-kapitaal dat het Fonds Vlaanderen-Azië aan Vlaamse investeerders ter beschikking kan stellen. De kansen en opportuniteiten die het Aziatisch economisch herstel biedt voor het Vlaamse bedrijfsleven zijn meteen ook de reden waarom wordt voorgesteld om de steunmogelijkheden door het Fonds op het bestaande niveau te handhaven.

1.7. Overige exportinstrumenten

De minister laat opmerken dat er, buiten de hoger reeds genoemde elementen, nog andere specifieke exportbevorderende instrumenten, evenals overigens ook nog andere exportinitiatieven, bestaan. Deze vallen echter buiten zijn bevoegdheid. Er kan hierbij bijvoorbeeld gedacht worden aan de, onder de bevoegdheid van de minister van landbouw vallende, VLAM, waarmee zeer nauw wordt samengewerkt. Andere voorbeelden zijn de acties van FITA of de Vlaamse Milieu Holding Internationaal (VMHI), en een aantal diensten van de GIMV.

Teneinde deze acties, instrumenten en instanties optimaal op elkaar te kunnen afstemmen, werd – op initiatief van de minister-president – in het regeerakkoord opgenomen dat de Vlaamse regering werk zal maken van een bundeling van het Vlaamse export-instrumentarium. Voor deze en andere beleidsdoelstellingen verwijst de minister echter naar de beleidsnota terzake, die in de loop van de maand januari in het parlement zal worden neergelegd, waarna de meer strategisch-inhoudelijke discussie zal kunnen worden gevoerd over de grote beleidslijnen van het Vlaamse exportpromotiebeleid zoals dat in de toekomst verder georganiseerd zal moeten worden. Ook andere elementen die momenteel misschien nog niet voldoende duidelijk zijn in de memorie van toelichting, zullen dan geëxpliciteerd worden.

Afsluitend vraagt de minister de leden van de commissie dan ook om de hen voorgelegde begroting te willen goedkeuren.

2. ALGEMENE BESPREKING

2.1. Algemene inschatting van de begroting en de beleidsintenties

De heer Patrick Hostekint verheugt zich over de toename van de middelen voor buitenlandse handel op het Vlaamse niveau. Het belang van de buitenlandse handel voor Vlaanderen staat immers buiten kijf. De Vlaamse tewerkstelling en daarmee ook de Vlaamse welvaart zijn zwaar afhankelijk van de mate waarin Vlaanderen erin slaagt zijn producten af te zetten op de wereldmarkten. In essentie leeft Vlaanderen dus bij de gratie van zijn export.

De heer Freddy Sarens stelt met grote tevredenheid vast dat het door de minister toegelichte beleid een zeer hoge mate van continuïteit vertoont

ten aanzien van het beleid dat de voorgaande jaren werd gevoerd. Het beleid van de minister, inzoverre dit kan worden afgeleid uit de nu voorliggende begroting, kan derhalve zijn goedkeuring wegdragen. Ten gronde wachten hij en zijn fractie vanzelfsprekend met enige spanning de voor januari aangekondigde beleidsnota af.

Ook de heer Jacques Laverge verheugt zich over de aangroei van de begrotingsmiddelen voor de bevordering van de export. Deze is immers van essentieel belang voor de Vlaamse welvaart. Ook de drievoudige operationele doelstelling van het Vlaams beleid – een verhoging van de Vlaamse export qua marktaandeel (ook op de groeiemarkten), een verhoging van het aantal Vlaamse bedrijven dat exporteert én het stimuleren van de internationalisering van het Vlaamse bedrijfsleven – kan ten volle zijn goedkeuring wegdragen. Zijns inziens ligt het fundamentele verschil met de vorige periode (waar dezelfde drie operationele doelstellingen werden gehanteerd) hierin, dat er nu eindelijk ook voldoende mensen en middelen worden ingezet om deze operationele doelstellingen ook daadwerkelijk te realiseren. Voor de heer Jacques Laverge is het dan ook duidelijk dat dit een begroting met ambities is.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, stelt met tevredenheid vast dat de voorliggende begroting een hoge mate van continuïteit vertoont ten aanzien van datgene wat in de vorige periodes reeds werd opgestart. Het Vlaams exportpromotiebeleid is aldus de resultante van een gestage ontwikkeling die reeds voor het Sint-Michielsakkoord een eerste schuchtere aanvang nam, die met het Sint-Michielsakkoord een constitutionele basis kreeg, en die met het – op een grondige behoeftenanalyse gesteunde – decreet op Export Vlaanderen definitief richting en gestalte kreeg. Vlaanderen heeft ervoor gekozen om – in tegenstelling tot sommige andere landen waar alles wordt overgelaten aan het privaat initiatief – zijn overheid een rol te laten spelen inzake exportbevordering. Deze regering continueert die keuze ten volle. In de mate dat de, reeds hoge, performantie van de overheidsinstelling voor export nog kan versterkt worden door het uitbreiden van het kader en het buitenlands netwerk is dit zonder meer een goede zaak. Hij wijst er terzake wel op dat de aangehaalde begrotingsstijging in wezen terug te voeren is tot een soort teruggave van het niet-gebruikte saldo dat bij de begrotingscontrole 1999 – toen bleek dat het niet nodig was deze middelen voor dat jaar nog langer aan te houden – werd gekort. Tenslotte laat de heer Luc Van den Brande ook nog opmerken dat hij bij deze deelbegroting "buitenlandse han-

del", meer dan bij andere deelbegrotingen, het gevoelen heeft dat er wel degelijk nog gerefereerd wordt aan een meer algemeen politiek Vlaams buitenlands beleid. Iets wat hij bijzonder positief inschat.

De minister van zijn kant neemt akte van de verschillende betuigingen van bijval, en van de gradaties hierin, die hem ten deel zijn gevallen. Voor het overige bevestigt de minister dat de budgetcontrole 1999 inderdaad een en ander heeft mogelijk gemaakt. Het geldt dat daar werd ingeleverd wordt nu opnieuw ingebracht in de begroting 2000. Waar nodig werden ook middelen vrijgemaakt vanuit de algemene begroting. Deze extra budgettaire impact kan nog wat versterkt worden door de inkomsten die zouden moeten gegenereerd worden via de tarifiëring van een aantal diensten. De aldus verworven extra middelen kunnen op hun beurt worden aangewend voor de verdere versterking van het netwerk, zowel wat het aantal posten, als wat de versterking van die posten betreft.

2.2. De dioxine-crisis

De heer Patrick Hostekint laat opmerken dat de dioxinecrisis voor vele bedrijven uit de voedingssector een regelrechte ramp geweest is. De export van de betrokken sector nam in de loop van de maanden maart, april, mei en juni een enorme neerwaartse duik. Hij verbaast er zich dan ook over dat de middelen die worden voorzien voor promotie-inspanningen (acties, aanwezigheid op beurzen, publicaties en allerhande manifestaties) ongewijzigd zijn gebleven. De begroting wordt dienaangaande gehandhaafd op hetzelfde peil als dat van het voorgaande jaar, te weten een bedrag van 17 miljoen frank. Van de minister had hij dan ook graag vernomen hoe het komt dat er blijkbaar terzake geen bijzondere inspanning wordt gedaan in de begroting ?

Terzake het dioxineverhaal verklaart de heer Freddy Sarens dat alles in het werk moet gesteld worden om hierin volledige klaarheid te brengen. Het parlement en de bevolking verdienen zulks.

Voor de heer Jacques Laverge lijkt de dioxinecrisis nu grotendeels uitgewoed. Het nog langer onder de aandacht houden van de dioxineproblematiek is dan ook ronduit economisch schadelijk. Het komt er voor hem nu op aan in alle stilte de verschillende verantwoordelijkheden uit te klaren. Onder andere het parlement moet er zich met zijn dioxine-

commissie voor hoeden aan nestbevuilding te gaan doen.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, verklaart het ten gronde oneens te zijn met de stelling van de heer Laverge. Hij meent integendeel dat de verantwoordelijkheden in alle duidelijkheid moeten worden gelegd waar ze thuishoren. Dat moet daarenboven in alle openheid kunnen gebeuren door de bevoegde Kamercommissie. Hij vertrouwt erop dat de commissieleden in kwestie van voldoende wijsheid zullen getuigen om zulks ook op de juiste manier te doen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen van zijn kant, vindt in het dioxineverhaal diverse indicaties voor een aan de gang zijnde federale recuperatiepoging, in het bijzonder met betrekking tot de buitenlandse handel. Hij blijft terzake met vragen zitten over de houding van de minister-president, daar waar deze ervoor geopteerd heeft om in de nasleep van de dioxinecrisis het Belgische productimago mee te gaan opkrikken. Vanuit marketingoogpunt lijdt het nochtans niet veel twijfel dat het zinvoller ware geweest om net van die gelegenheid gebruik te maken om radicaal te opteren voor een vernieuwend Vlaams productimago. Niets is immers moeilijker dan het oppoetsen van een geschonden blaas.

De minister herhaalt hierop zijn reeds eerder te berde gebrachte stelling, dat de eerste prioriteit niet anders kan zijn dan het volledig onder controle brengen van de crisis. Het is dan ook zaak om zeker niet te vroeg met grote campagnes van start te gaan. Hij bevestigt daarna dat het absoluut de bedoeling is om – alleen al vanuit het oogpunt van de synergie – voor deze toekomstige campagnes samen te werken met de federale overheid. In deze ware elke andere benadering immers zinledig. De totaliteit van die hele Belgische campagne waarvan sprake is zou uiteindelijk een goede 250 miljoen frank belopen. Voor wat de budgettaire implicaties daarvan betreft naar de Vlaamse begroting toe, kan de minister meedelen dat daaromtrent binnen de Vlaamse regering een politieke afspraak bestaat. Van zodra men concreet weet welke middelen er inzake exportpromotie specifiek zullen nodig zijn om het dioxine-effect te keren, zullen deze ook effectief worden vrijgemaakt n.a.v. de begrotingscontrole.

Het primaat van de volksgezondheid belet volgens de minister overigens niet dat er volledige klaarheid moet geschapen worden in deze kwestie. Het gerecht zowel als de parlementaire onderzoekscommissie moeten ieder hun werk ten gronde kun-

nen doen. Wel wil ook hij pleiten voor een snelle besluitvorming in de parlementaire dioxinecommissie. Deze zaak rekken zou immers neerkomen op puur economisch masochisme. Hij bevestigt terzake dat er nog altijd brieven binnenkomen van ondernemingen wier – vaak totaal met de dioxinezaak geen uitstaans hebbende – producten ergens in een ver buitenland geblokkeerd zitten. Waarbij het geen betoog behoeft dat zulks voor kleine ondernemingen vaak dramatische gevolgen kan hebben.

2.3. De bijzondere vertegenwoordiger

Verwijzend naar hetgeen de minister-president tijdens de ochtendbijeenkomst van de commissie gezegd heeft, meent de heer Patrick Hostekint ook aan de minister bevoegd voor de buitenlandse handel de nodige verduidelijking te moeten vragen over de kwestie van de zogenaamde "bijzondere vertegenwoordiger voor het investeringsbeleid", de heer Louis Bril. Het weze hierbij wel duidelijk dat hij in genen dele de persoonlijke kwaliteiten van de heer Bril als bedrijfsleider of als politicus in vraag wil stellen. Hij betreurt het overigens dat hij deze kwestie aan bod moet brengen in afwezigheid van de betrokkene. Afwezigheid die overigens bevreemdt, aangezien het hier over voor hem toch relevante begrotingsbesprekingen gaat.

Los van de persoon van de heer Louis Bril, komt het de heer Hostekint echter voor dat men met het aanduiden van een parlemenslid als "bijzonder vertegenwoordiger voor het investeringsbeleid" een gevaarlijk precedent heeft geschapen. Over die aanduiding blijken trouwens nogal wat vraagtekens te hangen. Zo is het niet geheel duidelijk hoe en waar die beslissing uiteindelijk werd genomen. In de mate dat het niet om een regeringsbeslissing zou gaan, maar dus om een beslissing ten individuelen titel van de minister-president en van de minister van economie, wenst de heer Hostekint van de minister te vernemen in hoeverre hij daar eventueel bij betrokken werd. De vraag is relevant, aangezien de heer Bril zelf, in een op 17 november jongstleden op de regionale televisiezender WTV uitgezonden interview verklaarde regelmatig handelsmissies naar het buitenland te zullen leiden. Een taak die blijkbaar de pijn van het naast een ministerportefeuille grijpen wat verzacht had.

Voor de heer Patrick Hostekint gaat het hoe dan ook om een zeer heikele constructie, waarmee volledig wordt voorbijgegaan aan het parlement in het algemeen, en aan deze functioneel bevoegde com-

missie in het bijzonder. Hij blijft terzake bij de stelling die hij heeft verdedigd toen deze kwestie voor het eerst werd gesteld tijdens het vragenuur in plenaire vergadering op 9 november 1999. Met name is hij de overtuiging toegedaan dat, als men dan toch parlementsleden wil inzetten voor de behartiging van de Vlaamse handelsbelangen in het buitenland, men dan moet putten uit de volledig beschikbare pool van parlementsleden, en in eerste instantie uit de ervaren leden van de terzake meest bevoegde commissie. Zoals de zaken nu zijn gelopen, lijkt het louter om een constructie te gaan waarbij men, om bepaalde problemen binnen één coalitiegenoot op te lossen, boudweg de voorkeur heeft gegeven aan een partijgenoot.

Deze constructie is des te ergerlijker omdat de "opdracht" in kwestie wel érg ver lijkt te gaan. Daar waar er, ook op federaal niveau overigens, al eens een parlements lid werd of wordt gevraagd om een handelsmissie te begeleiden, was zulks tot nog toe steeds een eenmalig gebeuren. In het genoemde televisie-interview ging de heer Louis Bril echter zo ver te stellen dat hij met minister Sauwens een protocol had afgesloten over het leiden van meerdere handelsmissies. Voor volgend jaar stonden er zo al drie missies op het programma : in februari naar de VS, in de zomer naar Zuid-Afrika, en in het najaar naar China. De Vlaamse minister bevoegd voor de buitenlandse handel zou daar immers – luidens de heer Bril – geen tijd voor hebben. Daarenboven verklaarde hij te zijn aangesteld voor de duur van de hele legislatuur. Van de minister had de heer Hostekint dan ook graag vernomen wat hier nu precies van aan is ? Is er een akkoord met de heer Bril, wat houdt het in, en strekt het zich inderdaad uit over de hele legislatuur ? Duidelijkheid terzake is aangewezen omdat deze aanstelling de normale relaties tussen uitvoerende en wetgevende macht toch ernstig doorkruist.

Ook de heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart zijn bedenkingen te hebben bij de aanstelling van de heer Louis Bril tot "bijzonder vertegenwoordiger". Temeer daar hij nu blijkbaar niet enkel zal ingezet worden bij het aantrekken van buitenlandse investeringen, maar ook door Export Vlaanderen georganiseerde zendingen zal leiden. Wat van hem meteen ook een soort Vlaams equivalent van prins Filip maakt, die immers ook vaak optreedt als ceremonieel hoofd van de buitenlandse zendingen van de BDBH. Naast evidente bedenkingen van deontologische aard, kan men zich bij deze aanstelling daarenboven de vraag stellen of de heer Bril inderdaad wel de meest geschikte persoon is voor deze opdracht. Tot op heden heeft hij immers, om het zacht uit te drukken, nog niet veel blijk gegeven

van Vlaamsgezindheid. Men kan zich derhalve de vraag stellen of zo iemand überhaupt wel geschikt is om het Vlaams imago in het buitenland uit te dragen. In die zin staat de aanstelling volgens de heer Luk Van Nieuwenhuysen dan ook haaks op de – overigens terechte – stelling dat één van de instrumenten ter bevordering van de Vlaamse export is gelegen in het benadrukken van het Vlaams imago in het buitenland.

Ook de heer Luc Van den Brande, voorzitter, dringt erop aan dat de minister klaarheid zou scheppen omtrent de exacte situatie van de heer Bril. De gegevens die de heer Hostekint aanbrengt blijken immers niet geheel in overeenstemming te zijn met het feit dat de minister-president nog op de middag in deze eigenste commissie heeft gesteld zich te houden aan het standpunt dat hij terzake heeft ingenomen in de plenaire vergadering van 9 november laatstleden. In dat standpunt is enkel sprake van een afgebakende opdracht in het kader van het aantrekken van buitenlandse investeringen, daar waar het luidens de verklaringen van de heer Bril zelf nu ook om het begeleiden van exportmissies zou gaan. Daarenboven komt het de heer Van den Brande voor dat daar waar het occasioneel inschakelen van parlementsleden die over specifieke ervaring of expertise inzake buitenlandse handel of investeringen beschikken zeker niet per definitie laakbaar of onzinnig is, het geven van een permanent karakter aan een dergelijke opdracht al te verregaand is. Nog los van wie daarover binnen of buiten de regering beslist, en vanzelfsprekend los van de persoon van de heer Bril, krijgt een dergelijke opdracht dermate het karakter van een beleids optie, dat het parlement wel móet geïnformeerd worden over de juiste toedracht ervan. Het komt de regering toe over dit beleidsgegeven met bekwame spoed de nodige duidelijkheid te verschaffen, zodat niet alleen het parlement, maar ook de twee betrokken instellingen (Export Vlaanderen en de Dienst Investeren in Vlaanderen) zich niet langer in het ongewisse bevinden.

De heer Jacques Laverge laat aan de commissievoorzitter opmerken dat deze in de vorige legislatuur, toen hij als minister-president van de Vlaamse regering instond voor de totaliteit van het buitenlands en Europees beleid van Vlaanderen, bij zijn weten, toch ook nooit een beroep heeft gedaan op parlementsleden om dergelijke missies te leiden.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, repliceert hierop dat zulks zich wel degelijk een keer heeft voorgedaan. Meer bepaald heeft hij aan toenmalig parlements lid, en huidig minister, Johan Sauwens,

gevraagd om een zending van Export Vlaanderen naar Brazilië te begeleiden. Zulks was echter ten volle verantwoord aangezien de heer Sauwens ook al in de periode 1991-1995 als minister de bevoegdheid had gehad over de toenmalige Vlaamse Dienst voor de Buitenlandse Handel (VDBH) en in die hoedanigheid grote expertise terzake had opgedaan. Daarenboven waren de afspraken zodanig gemaakt dat de deelname van de heer Sauwens aan de zending in geen enkel opzicht afbreuk deed aan de bevoegdheden van de leidend ambtenaar of de staf van Export Vlaanderen.

De minister meent dat de kwestie-Bril niet overroepen moet worden. Voor wat hem betreft zijn er 3 relevante elementen in deze zaak. Eerstens is er hier geen beslissing van de Vlaamse regering. Tweedens laat hij opmerken dat de communicatie die er rond dit alles is geweest met de bijzondere opdrachthouder een zaak is van de minister-president, die hiertoe, als coördinator van het buitenlands beleid, ook de aangewezen persoon is. Hijzelf komt hier niet in tussen. En derdens laat de minister opmerken dat men niet kan ontkennen dat in sommige landen – en hij heeft het dan niet over Europa – een meerwaarde kan bereikt worden door het politiek laten begeleiden van economische zendingen. Rekening houdend enerzijds met het feit dat men er in Vlaanderen voor gekozen heeft om te werken met een relatief beperkte ministerploeg van slechts 9 leden, en dat er anderzijds een veeltal aan potentieel politiek nuttig te begeleiden zendingen is, zal niet elke zending die daarvoor in aanmerking komt ook effectief door een Vlaams minister begeleid kunnen worden. Hijzelf zal in elk geval slechts een beperkt aantal zendingen kunnen leiden. Het is in dat perspectief dat er, op vraag van de minister-president, en zoals dat in andere parlementen ook al eens gebeurt, een beroep werd gedaan op de heer Louis Bril om van 11 tot 21 oktober 2000 een multisectorale zending naar China te leiden. De heer Bril heeft zijn medewerking hieraan toegezegd.

Dit procédé is absoluut niet ongebruikelijk. Zoals hoger reeds gezegd heeft de minister inderdaad tijdens de vorige legislatuur op vraag van de heer Luc Van den Brande, die toen als minister-president van de Vlaamse regering ook bevoegd was voor het Vlaams buitenlands beleid, qualitate qua als parlements lid, een zending naar Sao Paulo in Brazilië en Santiago in Chili begeleid. Dat hij toen specifiek gevraagd werd om die zending te begeleiden vond zijn rechtvaardiging in het feit dat hij, in de nog eens daaraan voorafgaande legislatuur, als minister bevoegd was geweest voor de voorganger van Export Vlaanderen, de toenmalige VDBH. De

nuttige contacten die hij toen heeft gehad sterken hem in de overtuiging dat dit een werkbaar gegeven is. Hoewel hij niet de intentie heeft om van dit procédé een echt volcontinu systeem te maken, wil hij ook niet uitsluiten dat er in de verdere loop van de legislatuur niet nog op andere politieke persoonlijkheden – lees parlementsleden – die daartoe de nodige ervaring hebben, een beroep zal gedaan worden voor het begeleiden van zendingen naar landen waar zulks het verschil kan maken. Dit vanzelfsprekend slechts in de mate dat de functioneel bevoegde minister zich niet zelf beschikbaar kan maken voor het leiden van buitenlandse missies.

Overigens verklaart de minister de mening te zijn toegedaan dat we niet al te schroomvallig moeten doen over het inzetten van politici in het buitenland, aangezien zulks ongetwijfeld ook bijdraagt aan het politiek op de kaart zetten van Vlaanderen. De voorzitter van het Vlaams Parlement is, als politiek representatieve figuur bij uitstek, én als voormalig voogdijminister van de VDBH, in dit licht ook al eens gepolst geweest over zijn bereidheid om zendingen te begeleiden. Mits dit alles op een correcte manier gebeurt, én in zoverre er een duidelijke meerwaarde door wordt gegeven aan de missie in kwestie, moet zulks volgens de minister absoluut kunnen. Vanuit Export Vlaanderen zelf dringt men trouwens vaak aan op een dergelijke politieke deelname. Vooral voor zendingen naar Aziatische landen – zo o.a. de zending naar Bangkok van volgende week – is de deelname van een minister soms van groot belang. Doordat een zending onder hoge politieke begeleiding staat wordt het voor bedrijven vaak gemakkelijker om daar sommige contacten te leggen. De minister is zich terzake dan ook van zijn verantwoordelijkheid tegenover onze exporteurs bewust, en zal zich daartoe lenen telkens hij maar kan. Maar, zoals gezegd, hij zal niet steeds in de gelegenheid zijn om deel te nemen aan elke zending waar zulks opportuun is. In die optiek heeft hij het dan ook nodig gevonden om de heer Louis Bril te vragen om 1 zending naar China te leiden in de loop van volgend jaar.

De heer Patrick Hostekint vraagt hierop van de minister de bevestiging dat het wel degelijk maar om één enkele missie naar China gaat, en dit op verzoek van de minister bevoegd voor de buitenlandse handel.

De minister repliceert hierop dat het, in de lijn van wat hij gezegd heeft, voorlopig inderdaad maar om 1 zending gaat.

De heer Jacques Laverge wenst hierop van de minister te vernemen of hij, ook in de lijn van wat de

minister gezegd heeft, uit dit alles mag afleiden dat ook de buitenlandcommissie van dit parlement door de minister voor deze missies zal worden aangesproken. De commissie voelt zich momenteel immers, om het zacht uit te drukken, wat miskend. Overigens geeft, zijns inziens, ook het Bureau van het Vlaams Parlement blijk van een gebrek aan visie qua internationale uitstraling en positionering van de assemblee.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, laat opmerken dat hij, toen hij als minister-president van de Vlaamse regering nog bevoegd was voor het Vlaams buitenlands beleid, het Vlaams Parlement in het algemeen, en deze commissie in het bijzonder, ten volle in haar waarde heeft her- en erkend. Hij verwijst hiervoor naar enerzijds de deelname van een omstandige afvaardiging van de buitenlandcommissie aan de gemengde zending naar Zuid-Afrika einde 1996, én naar een zending, met deelname van een aantal parlementsleden, naar Stockholm, waar het precies ging om het aantrekken van buitenlandse investeringen.

Voor wat dan de internationale profilering van het Vlaams Parlement betreft, en dan specifiek de rol van de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden daarin, kan hij de commissieleden meedelen dat hij, in het verlengde van de reflectie die de commissie heeft gedaan over de invulling van haar werkzaamheden, en uit hoofde van zijn functie als commissievoorzitter, daarover contact heeft gehad met de parlementsvoorzitter en met de verantwoordelijke voor de dienst Externe Relaties van het parlement. Tegen begin december van dit jaar zou er dientengevolge een nota worden uitgewerkt vanuit het voorzitterschap en de dienst Externe Relaties, waarin – los van de initiatieven die een bevoegde minister al dan niet kan nemen om een beroep te doen op parlementsleden met buitenlandervaring – zou worden uitgewerkt hoe, met name de leden van de buitenlandcommissie, mee gestalte kunnen geven aan de externe contacten van het Vlaams Parlement, en daarmee ipso facto ook aan de buitenlandse relaties van Vlaanderen.

Tenslotte wijst de heer Luc Van den Brande, voorzitter, er ook nog op dat men zijns inziens wat voorzichtig moet zijn met de hogergenoemde "gemengde" zendingen. De ervaring leert immers dat de gelijktijdige deelname van leden van de uitvoerende en wetgevende macht aan een zending bij de partners soms aanleiding kan geven tot enige verwarring.

Na kennis genomen te hebben van de verschillende bedenkingen van de commissieleden meent de minister twee initiatieven te moeten nemen.

Vooreerst zal hij aan zijn diensten vragen een voorstel te doen aan de commissie om in de loop van volgend jaar eens mee deel te nemen aan een buitenlandse missie, gecombineerd met een beursdeelname. Dit moet de commissieleden toelaten de visu en de facto vast te stellen hoe de dienst exact opereert in het buitenland. Contacten met zowel de VLEV's als met een aantal exporterende bedrijven zullen worden voorzien. Nadat terzake enkele suggesties zijn gedaan, kunnen in de loop van de volgende weken de afspraken hierrond gefinaliseerd worden. Op die manier zal in de komende legislatuur de commissiewerking rond de problematiek van de buitenlandse handel meteen ook een stuk concreter worden.

Tweedens zal de minister – daar waar het om landen gaat waar er een duidelijke meerwaarde kan gerealiseerd worden door het toevoegen van een sterke politieke delegatie aan een zending met economische finaliteit – laten nagaan of een beperkte delegatie van deze commissie (de hele commissie zou van het goede wat teveel zijn) op nuttige wijze kan ingeschakeld worden voor het begeleiden van een zending, missie of beursdeelname. Hij wijst er terzake echter wel op dat er hiertoe vanzelfsprekend eerst en vooral een vraag in die richting moet komen vanuit Export Vlaanderen zelf.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen wil, zonder een en ander helemaal af te wijzen, toch aanzetten tot enige voorzichtigheid bij het opzetten van dergelijke systemen. Ervaringen op federaal niveau tonen aan dat de grens tussen een daadwerkelijke inbreng door parlementsleden en een snoepreis soms haarfijn kan zijn. Als men dan toch een beroep wil doen op parlementsleden voor buitenlandse missies, dan kan zulks zijns inziens enkel op basis van een concreet programma, waarin vooraf duidelijk bepaald wordt wat precies de inbreng en invulling door de parlementsleden is.

De heer Jacques Laverge sluit zich hierbij aan en pleit voor een actieve inbreng van parlementsleden bij buitenlandse zendingen.

De minister concludeert uit dit alles dat het duidelijk relevant is dat de leden van deze commissie in de gelegenheid zouden gesteld worden om "te velde" kennis te nemen van de werking van onze investeringsprospectoren, onze Vlaamse economische vertegenwoordigers, de ambassades en de consulaten. Een dergelijke kennismaking zal onge-

twijfeld heilzaam zijn voor de inhoudelijke gefundeerdheid van de discussies in de komende legislatuur. Voor het overige vindt ook hij het een vanzelfsprekendheid dat de deelname aan missies door parlementsleden op niveau en op een volwassen wijze dient te gebeuren. Zoniet zou er overigens ook geen meerwaarde zijn.

2.4. Aandacht voor KMO's

Onder verwijzing naar het feit dat zijn eigen Roelse laarse regio de laagste werkloosheidsgraad (zowel bij mannen als bij vrouwen) van heel België heeft, laat de heer Patrick Hostekint opmerken dat de constatacie zich opdringt dat het meer in het bijzonder het weefsel van de vele, vaak sterk gestructureerde, familiale KMO's is, dat verantwoordelijk tekent voor de welvaartscreatie in Vlaanderen. Grotere bedrijven van hun kant, durven bij gebrek aan lokale verankering al eens sneller en minder zorgvuldig om te springen met de werkgelegenheid. Hij vraagt dan ook bijzondere aandacht van de Vlaamse overheid voor de KMO's in het exportbevorderingsbeleid.

De heer Frans Ramon onderschrijft ten volle dat de aandacht van de overheid prioritair naar de KMO's moet gaan. Terzake vraagt hij zich echter af hoe de Vlaamse overheid in concreto haar middelen zal kunnen afschermen van de vraag die er ongetwijfeld ook naar zal zijn vanuit de grote(re) ondernemingen. Zou het werken met vooraf vastgelegde verhoudingen hier geen uitkomst bieden ?

In zijn antwoord refereert de minister aan het bezoek dat hij recent bracht aan de ANUGA-voedingsbeurs in Keulen (naast SIAL-Parijs één van de twee grootste voedingsbeurzen ter wereld). Daar mocht hij vaststellen dat de overgrote meerderheid van de 260 deelnemende Vlaamse exposanten KMO's waren. Dat de Vlaamse overheid de grootst mogelijke aandacht moet hebben voor het exportgevoelig maken van KMO's is derhalve de evidentie zelve.

2.5. Ter beschikking stellen van uitrustingsgoederen

Van de minister had de heer Frans Ramon graag enige nadere toelichting gekregen over het systeem waarbij uitrustingsgoederen ter beschikking worden gesteld van minder ontwikkelde landen. Meer

in het bijzonder had hij graag vernomen over welke bedrijven en welke landen het hier gaat ?

De minister antwoordt hierop dat het hier een techniek betreft die al bij al reeds vrij klassiek is geworden in de buitenlandse handel. Het komt er in feite op neer dat men een soort "modelproduct" gratis ter beschikking stelt, in de hoop dat dit een gunstig commercieel effect zal sorteren. Zo kan men bijvoorbeeld een welbepaalde stad uitrusten met een specifiek type van telefooncentrale in de hoop dat de goede ervaringen die men er daar mee opdoet, zullen aanzetten om ook elders in dat land dat type van telefooncentrale te gaan bestellen. Een gratis gift kan m.a.w. ook bijkomende contracten opleveren. Door haar tussenkomst helpt de overheid firma's dus in wezen om een soort internationale referentie te bekomen die een commerciële return kan opleveren. De ervaring leert dat een dergelijk "duwtje in de rug" vaak een zeer efficiënt middel is om goederen aan de man te brengen. De voorbeelden hiervan zijn legio. Zo heeft bijvoorbeeld de firma Renders, via dit systeem, aanhangwagens-bedrijfsvoertuigen kunnen overmaken aan Hongarije, hetgeen uiteindelijk tot contracten in Polen en Slovenië heeft aanleiding gegeven. De firma Atcomex, die tankwagens voor vliegtuigen maakt, kon onder dit stelsel overgaan tot een gift in Tsjechië, die uiteindelijk contracten opleverde in Tanzania en Mozambique. Een gelijkaardige schenking door een firma van brandweerwagens leidde uiteindelijk tot de levering van 135 brandweerwagens, goed voor een contract van 2,7 miljard frank. Ten behoeve van de volledigheid zegt de minister tenslotte nog toe dat een lijst van voorbeelden waarbij dit systeem werd toegepast ter beschikking van het lid zal worden gesteld.

2.6. Export Vlaanderen

A. Statuut en kaderuitbreiding

De heer Luk Van Nieuwenhuysen verklaart zo zijn twijfels te hebben bij de slagvaardigheid van Export Vlaanderen. Meer bepaald trekt hij in twijfel of de instelling wel echt voldoende performant is om het gewenste nieuwe imago voldoende krachtadig te helpen uitdragen. Door de vele problemen die de instelling geplaagd hebben over de laatste acht jaar is de motivatie bij het personeel immers danig geslonken. Het al bij al blijkbaar toch vrij grote personeelsverloop bij de instelling is zijns inziens een duidelijke indicatie voor het bestaan van een echte malaise. Hij ziet deze malaise overigens nog niet zo snel verdwijnen. Daarvoor zijn er im-

mers te veel pijnpunten die op een oplossing wachten. Een aantal van die pijnpunten zijn : het personeelsstatuut, het inadequate kader, de interne bedrijfscultuur, de gebrekkige informatisering en de manklopende verhouding tussen de dagelijkse leiding en de raad van bestuur van de instelling.

Met betrekking tot de door de minister aangehaalde kaderuitbreiding had de heer Luk Van Nieuwenhuysen graag vernomen ten gunste van welke dienst deze precies zal gebeuren. Hij laat daarbij opmerken dat bij zijn weten de wervingsreserves voor een aantal functies volledig uitgeput zijn. Daarenboven komt het hem voor dat men hier de kar voor het paard dreigt te spannen. Het heeft zijns inziens immers weinig zin om over te gaan tot een uitbreiding van het kader zolang het personeelsstatuut niet eenduidig is vastgelegd. Binnen die dubbele prioriteit zal de minister dus oog moeten hebben voor de juiste chronologie van een en ander.

Ook de heer Jacques Laverge verklaart de mening te zijn toegedaan dat het ontbreken van een degelijk personeelsstatuut (voor zowel het binnenlands personeel, als het personeel in het buitenland), evenals de onaangepastheid van de formatie, een sterk demotiverende uitwerking hebben op de werknemers van Export Vlaanderen. Demotivatatie die tot uiting komt in het, blijkbaar vrij aanzienlijke, personeelsverloop.

De heer Frans Ramon heeft uit de toelichting van de minister begrepen dat het de bedoeling is om het binnenlands kader met ongeveer 20% uit te breiden. Het is hem echter niet helemaal duidelijk waar deze uitbreiding precies haar budgettaire vertaling vindt. Daarenboven wenst hij van de minister te vernemen of er voor die geplande verhoging van de effectieven wel een voldoende verantwoording bestaat ? Werd er voorafgaandelijk wel een grondige evaluatie gemaakt van het huidige kader ?

In zijn antwoord erkent de minister dat de statutaire problemen die er reeds waren bij de VDBH, en die er nu nog zijn bij Export Vlaanderen, wel degelijk aanleiding gegeven hebben tot een zekere malaise. Hij neemt het engagement om de statutaire kwestie zo spoedig mogelijk definitief uit te klaren. Het feit dat hij als minister ook bevoegd is voor ambtenarenzaken kan maar bijdragen tot de sterkte van zijn engagement terzake. Enkel door de oorzaken van de malaise weg te nemen zal er een einde komen aan het personeelsverloop bij de instelling. Anderzijds wil hij ook niet verhelen dat het hier om een zeer moeilijke kwestie gaat. Hierin

klaarheid scheppen zal zeker niet eenvoudig zijn. Het personeelsstatuut in kwestie ligt ondertussen overigens bij de Raad van State, maar de minister hoopt desalniettemin er zo snel mogelijk te kunnen aan verder werken.

Met betrekking tot de kaderuitbreiding kan hij meedelen dat deze gebaseerd is op een onderzoek dat nog dit jaar door het bureau Deloitte & Touche werd uitgevoerd. Op basis van de bevindingen van dit onderzoek werd een personeelsbehoefteplan opgemaakt, dat de grondslag vormt voor de genoemde kaderuitbreiding. Het feit dat er nu voor het eerst sinds 1991 een dergelijke uitbreiding komt is er trouwens ook een indicatie voor dat men een constructief-offensief beleid wil gaan voeren. De kaderuitbreiding in kwestie betreft overigens vooral de niveaus A en B.

B. Handelssecretarissen

De heer Luk Van Nieuwenhuysen blijft zijn bedenkingen hebben bij het in dienst nemen van lokale handelssecretarissen van een vreemde nationaliteit. Op federaal niveau – waar vroeger ook een dergelijk systeem bestond – is dit finaal immers een erg dure zaak gebleken. Men is er dan ook op moeten terugkomen. Daarenboven kan men zich toch vragen stellen bij hun kennis van het Vlaamse bedrijfsleven. Waarbij de heer Van Nieuwenhuysen nog in het midden wil laten of het aanwerven van Nederlandsonkundigen niet strijdig is met de taalwetgeving.

De minister bevestigt desgevraagd in zijn antwoord dat een aantal van de handelssecretarissen in kwestie inderdaad geen Nederlands kennen. Dit belet hen echter niet om bijzonder puik werk af te leveren. Ze beschikken niet alleen over een gedetailleerde kennis van de lokale markt, maar zijn ook bijzonder klantvriendelijk voor de Vlaamse bedrijven die hen hetzij rechtstreeks, hetzij via de VLEV's, kunnen aanspreken. Specifiek in deze tilt de minister dan ook absoluut niet zwaar aan hun Nederlandsonkundigheid.

C. Exportdagen

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat opmerken dat de deelname van de bedrijven aan de door Export Vlaanderen, telkens over een welbepaalde regio georganiseerde "exportdagen", ondanks de massale publiciteit, tot nog toe steeds beneden de verwachtingen is gebleven. Hij stelt zich dan ook vragen bij de reële economische relevantie van dit, overigens ook bijzonder arbeidsintensieve, instru-

ment. Zijns inziens is het handhaven van deze exportdagen tekenend voor het feit dat de dienst nog steeds meer bezig is met het opvijzelen van het eigen imago, dan met echte rechtstreekse dienstverlening aan de bedrijven.

Namens de minister wordt hierop geantwoord door de heer Martin Van Houtte, algemeen directeur van Export Vlaanderen. Deze laat opmerken dat wat de export en de imago-building van de organisatie betreft, het inderdaad zo is dat Export Vlaanderen – dat als instelling vanuit dit parlement een nieuwe naam heeft gekregen – ervoor heeft geopteerd om zijn nieuwe benaming als product te gaan plaatsen. De overgang van de vroegere VDBH naar het huidige Export Vlaanderen moest marketingsgewijze verkocht worden. Daarbij werd ervoor gekozen om niet te werken met radio- of tv-spotjes, maar om deze naamspromotie te koppelen aan de acties en de nieuwe dingen die de instelling lanceert. Op die manier werd tijdens het voorbije jaar dus ernstig geïnvesteerd in de bekendmaking van zowel de naam "Export Vlaanderen" als van het dienstenpakket van Export Vlaanderen. Deze bekendmaking gebeurde op een horizontale manier, en opnieuw via een aantal nieuwe dingen. Zo wordt de vernieuwde Exportbrief nu wekelijks in plaats van maandelijks verspreid. Een aantal nummers daarvan werden op 30.000 exemplaren verspreid, opdat iedere KMO die meer dan 5 werknemers heeft, geïnformeerd zou zijn over het bestaan van Export Vlaanderen en zijn nieuwe dienstverlening. Er werd ook een nieuwe brochure gemaakt die opnieuw aan 30.000 bedrijven werd rondgestuurd. Men kan immers geen diensten verstrekken aan bedrijven, als die niet weten dat er een exportagentschap bestaat, of als die niet weten welke diensten die instelling produceert. Qua nieuwe producten werden zowel de exportdagen als de exportbegeleiders gelanceerd. Telkens weer werden 30.000 bedrijven hiervan in kennis gesteld. De exportdagen zelf hebben in 1998 reeds drie keer, en in 1999 reeds vijf keer plaatsgevonden. Telkens, bij de eerste drie lanceringen, maar ook nog bij de twee daaropvolgende, werden opnieuw mailings op 30.000 exemplaren gedaan om de bedrijven te informeren. Dat was, zoals gezegd, noodzakelijk voor het positioneren van zowel de instelling als de nieuwe dienstverlening van de instelling. De insinuatie dat de exportdagen geen succes zouden zijn vindt geen bevestiging in de feiten. Wel in tegendeel, want de kern van de exportdagen zijn precies de individuele contacten van onze buitenlandse vertegenwoordigers met Vlaamse bedrijven. De exportdagen bieden dus de gelegenheid aan Vlaamse bedrijven om direct in contact te komen met onze VLEV's, en meer bepaald om hun vragen direct

aan hen te stellen. Het aantal deelnemende bedrijven en het aantal contacten dat er heeft plaatsgevonden gaat in stijgende lijn. Voor 1998 is de toename reeds becijferd op 15%, terwijl ook voor 1999 de stijgende tendens evident is. Uit deze toename van contacten blijkt duidelijk dat het verkeerd is te stellen dat de exportdagen zouden af te rekenen hebben met een tanende interesse. Wat overigens niet wil zeggen dat de formule niet verder zou kunnen aangepast worden teneinde ze op nog meer succes en nog meer deelname te kunnen doen bogen. Die aanpassing zal gebeuren, maar er zal geen dergelijke omvangrijke mailingcampagne meer voor nodig zijn, omdat we er nu gerust kunnen van uitgaan dat Export Vlaanderen ondertussen goed gepositioneerd is, en goed bekend is bij het doelpubliek. De grote mailings worden dus afgebouwd ten gunste van andere communicatiemethodes (bijvoorbeeld de nieuwe website van Export Vlaanderen) die ondertussen werden ontwikkeld.

D. Actieprogramma van Export Vlaanderen

De heer Jacques Laverge meent dat Export Vlaanderen zijn actieprogramma niet meer zo eenzijdig op beurzen en zendingen zou mogen afstemmen. Het zijn immers vooral de grotere ondernemingen die daar aan deelnemen, het gros van de Vlaamse bedrijven – de KMO's – heeft zijns inziens relatief weinig aan dergelijke initiatieven. Anderzijds is hij er zich wel ten volle van bewust dat de KMO's zeker niet de gemakkelijkste doelgroep zijn qua exportinitiatieven.

Onder verwijzing naar wat hij hoger reeds gezegd heeft over de deelname van KMO's aan de ANUGA-voedingsbeurs in Keulen, meent de minister te moeten vaststellen dat ook voor de KMO's de missies en beurzen zeer belangrijk blijven (cf. Bijlage 5). Dankzij de groepsstanden die onder andere Export Vlaanderen – waar nodig in volledige samenwerking met de VLAM – organiseert, kunnen ook kleine(re) bedrijven tegen een relatief lage kost de stap zetten naar beursdeelname. Het drempelverlagend effect is derhalve onmiskenbaar. Daarenboven erkennen veel bedrijfsleiders dat beursdeelname zeer nuttig is qua contacten en contracten. Vanzelfsprekend is dit echter niet het enige element dat van belang is voor de KMO's. Zo neemt ook de rechtstreekse dienstverlening (m.i.v. de dienstverlening die door onze mensen in het buitenland rechtstreeks wordt geleverd aan de bedrijven) door de instelling aan de Vlaamse bedrijven enorm toe in belang.

E. Informatisering

De heer Luk Van Nieuwenhuysen vraagt van de minister nadere verduidelijking over de stand van de informatisering bij Export Vlaanderen. Ook op dit domein zou de instelling immers mijlenver achter liggen op hetgeen op federaal vlak reeds werd gerealiseerd. In hoeverre klopt het dat het hele project – dat bij zijn weten door een externe firma, vermoedelijk IBM, moet worden opgestart en begeleid – ernstige vertraging heeft opgelopen ?

In zijn repliek wijst de minister erop dat de ervaring hem leert dat informatisering een continu proces is dat permanent moet worden gevoerd en dat per definitie ook nooit echt af is. Voor meer concrete informatie over de informatisering van Export Vlaanderen geeft hij het woord aan de heer Martin Van Houtte, algemeen directeur van Export Vlaanderen.

Namens de minister laat de heer Martin Van Houtte opmerken dat de informatisering bij Export Vlaanderen veel verder gaat dan het gewoon maar neerzetten van een stuk communicatietechnologie. Van bij zijn aankomst bij Export Vlaanderen, begin 1997, werd overgegaan tot de installatie van e-mail systemen. Vanaf maart 1997 deed de communicatie via de informatiesnelweg derhalve dus reeds zijn intrede. Het fundamentele informatiseringsproject Export Vlaanderen is overigens mee het resultaat van de hele heroriëntatie van de instelling. In verschillende commissies – meer bepaald vijf werkgroepen – werden de hoofdprocessen van de werking van Export Vlaanderen doorgelicht, in kaart gebracht, en omgezet in procedures. Dat heeft aanleiding gegeven tot een op maat gemaakt programma, dat door IBM zou worden gerealiseerd. Het akkoord daarover is op 28 augustus 1998 gesloten. Momenteel komt men in de eindfase van de informatisering. Op 1 januari 2000 zal het informaticapakket dan ook in dienst worden genomen. Bij Export Vlaanderen gaat het om iets geheel anders dan bij de BDBH. Bij de BDBH is er sprake van selectieve informatieverspreiding en het opbouwen van een thesaurus. Die thesaurus is trouwens ook al het resultaat van 20 jaar werk, terwijl ook het selectieve informatiesysteem al zeer lang in gebruik is. Export Vlaanderen gaat met het systeem dat men aan het ontwikkelen is, en dat men weldra in dienst zal nemen, veel verder dan de BDBH. Zo zal men zeer precies weten welke diensten aan welke bedrijven worden geleverd. Dat zal een sterke meerwaarde geven voor de dienstverlening, zowel qua snelheid als qua kwaliteit, aan de bedrijven.

F. Tarifiëring

Daar waar er in de beleidsperspectieven van de minister sprake van is om een aantal diensten van Export Vlaanderen te gaan tarifiëren, meent de heer Jacques Laverge dat dit een ware ommezwaai is ten aanzien van het verleden. Tot op heden was de dienstverlening door Export Vlaanderen immers grotendeels gratis. De heer Jacques Laverge wenst hier twee kanttekeningen bij te plaatsen. Vooreerst wijst hij erop dat de tarifiëring onmiskenbaar een zekere drempel zal doen ontstaan, die sommige bedrijven, en dan vooral de kleinere, er mogelijks van zal weerhouden een beroep te doen op Export Vlaanderen. En tweedens vraagt hij zich af of er vanuit het bedrijfsleven wel voldoende indicaties zijn dat men daar de dienstverlening van Export Vlaanderen in die mate noodzakelijk vindt en op prijs stelt, dat men ook effectief bereid is er voor te betalen ? Zo ja, dan zou dit natuurlijk een niet geringe erkenning inhouden van de meerwaarde van deze overheidsinstelling voor het bedrijfsleven.

G. Exportbegeleiding

Nog los van de enkele exportbegeleiders die er nu reeds zijn, meent de heer Jacques Laverge dat er ook andere systemen denkbaar zijn om de Vlaamse KMO's te helpen bij hun export. Meer in het bijzonder is hij de idee genegen om teams te vormen van pas afgestudeerden, die door de overheid rechtstreeks ter beschikking van de bedrijven gesteld zouden worden. Door het ter beschikking stellen van een kritische massa aan mankracht – a.h.w. een echte task force – aan bedrijven die zich op de export willen storten, zou de overheid echt het verschil kunnen maken.

In zijn antwoord wijst de minister erop dat het systeem van de exportbegeleiders zoals het nu loopt, in wezen een experiment is. Het gaat inderdaad nog maar om een zevental mensen die naar de bedrijven zelf gaan om ze op weg te helpen in de wirwar van de grote internationale samenleving. Het systeem zal hoe dan ook over enkele maanden geëvalueerd moeten worden. Voor wat dan de idee van het opzetten van een task force van jonge afgestudeerden betreft, wijst de minister erop dat hij in het verleden – toen hij verantwoordelijk was voor de VDBH – zelf ook reeds dit idee heeft naar voor gebracht. De situatie op de arbeidsmarkt is ondertussen echter wel zeer sterk veranderd. De afgestudeerden uit de relevante studierichtingen vinden nu immers bijna onmiddellijk werk. Het is dan ook

niet evident om nu nog een dergelijk systeem te gaan opzetten.

De heer Jacques Laverge repliceert hierop dat de huidige gunstige situatie op de arbeidsmarkt, zijns inziens, niet per definitie betekent dat er geen jongeren meer bereid zullen gevonden worden om deel uit te maken van een dergelijke task force. Voor de afgestudeerden in kwestie zou zulks immers een gouden opportuniteit vormen om gedurende een bepaalde periode – op staatskosten – export- en buitenlandervaring op te doen die hen in een latere privé-carrière zeer dienstig zullen zijn. Zowel de overheid, de bedrijven als de pas afgestudeerden zouden van een dergelijk systeem profiteren. Evidenterwijze zou er natuurlijk wel een vrij groot personeelsverloop zijn in die task force.

H. De leiding van Export Vlaanderen

Onder verwijzing naar een artikel in Trends van 11 november 1999 laat de heer Luk Van Nieuwenhuysen opmerken dat de relatie tussen de raad van bestuur en de algemeen directeur van de instelling blijkbaar nog steeds even stroef blijft. De tribulaties die er zouden zijn rond het – zoek geraakte ? – evaluatieverslag over de algemeen directeur zijn hiervoor tekenend. Van de minister had de heer Van Nieuwenhuysen dan ook graag vernomen of er inderdaad zo'n rapport bestaat, wie het desgevallend heeft opgesteld, wie het momenteel in zijn bezit heeft, en wat er precies instaat ?

De minister wenst in zijn antwoord ten stelligste het bericht in Trends te weerleggen. Reeds de eerste week na zijn aantreden als minister heeft hij het evaluatieverslag in kwestie ontvangen. Hij betreurt dan ook dat een aantal bladen zich zo gemakkelijk lenen tot het verspreiden van foutieve informatie uit anonieme bronnen. Wat de concrete inhoud van het evaluatieverslag betreft wijst de minister erop dat het hier in wezen een element uit een personeelsdossier betreft, waarover derhalve geen publiek debat kan worden gevoerd. Zulks toch doen ware totaal misplaatst.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, pikt hier ook even op in omdat ook hij in het betreffende artikel – op een erg suggestieve manier – bij naam vermeld wordt. Hij bevestigt terzake de uitspraken van de minister. De overdracht van het dossier in kwestie, zoals trouwens de overdracht van al zijn dossiers, is op een absoluut ordentelijke en tijdige wijze verlopen.

I. Buitenlandse posten : concentratie- of spreidingsstrategie ?

De heer Jacques Laverge laat opmerken dat het beleid tot op heden nog steeds niet eenduidig heeft uitgeklaard voor welke strategie het opteert met betrekking tot de externe vertegenwoordigingen van Export Vlaanderen. Hij vraagt dan ook dat er eens een grondige denkoefening zou gebeuren naar de meest optimale organisatievorm van het buitenlands netwerk. Moet men er naar streven op zoveel mogelijk plaatsen aanwezig te zijn, of moet men daarentegen streven naar een veeleer beperkt aantal vestigingsplaatsen die dan echter sterker uitgebouwd en beter bemand zouden zijn ? Moet men met andere woorden opteren voor een spreidingsstrategie, of een concentratiestrategie ?

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wijst er op dat de keuze tussen een concentratie- en een spreidingsbeleid verre van evident is, en soms zelfs kan verschillen van land tot land. Vooraleer men terzake enige maatregel doorvoert, dringt zich in elk geval een zeer grondig onderzoek en evaluatie op. Men mag zeker niet lichtvaardig omspringen met het buitenlands netwerk.

De minister beaamt in zijn antwoord dat de vraag naar spreiding dan wel concentratie van de buitenlandse posten een beleidsmatige kernvraag is. Het is echter een vraag die moeilijk eenduidig te beantwoorden is aangezien er voorbeelden en indicaties zijn die in beide richtingen wijzen. Zo zijn bijvoorbeeld landen als Oostenrijk, Finland en Ierland in New York aanwezig met een zeer uitgebreide ploeg (12 tot 15 personen). Een dergelijke benadering laat vanzelfsprekend een grote specialisatie toe naar de verschillende economische sectoren, maar gaat anderzijds wel ten koste van een ruimere geografische aanwezigheid. Export Vlaanderen van zijn kant opteert momenteel duidelijk voor aanwezigheid op meerdere plaatsen in de VS. Dat het antwoord op deze vraag zelden eenduidig is mag overigens ook blijken uit de situatie in Frankrijk, waar Export Vlaanderen, ondanks het feit dat het daar met 5 kantoren aanwezig is, vanuit het bedrijfsleven toch regelmatig echo's opvangt dat men het jammer vindt dat er geen vertegenwoordiger van de instelling meer is in Marseille. Deze discussie moet dus duidelijk nog verder uitgeklaard worden. Waarbij het duidelijk is dat deze kwestie ook en vooral vanuit het oogpunt van de dienstverlening aan de exporterende Vlaamse KMO's moet benaderd worden. Ook in dit opzicht zijn grote bedrijven immers vaak een stuk zelfredzamer. Indien het echt nodig is plaatsen ze immers zonnig zelf wel ergens een vertegenwoordiger. De minister

hoopt overigens ook dat hij zowel het ene als het andere zal kunnen realiseren. In de mate dat, zoals hoger reeds gezegd, de tarifiëring van sommige diensten inderdaad meer inkomsten genereert, kunnen deze extra-middelen worden aangewend om het buitenlandse netwerk tegelijk te versterken én te verbreden.

2.7. Vlaams kwaliteitsimago

De heer Jacques Laverge laat opmerken dat bij alle gepraat over een Vlaams imago nooit uit het oog mag worden verloren dat exportbevordering hoe dan ook een economische finaliteit heeft. Het bevorderen van het imago van Vlaanderen kan hoogstens op de tweede plaats komen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen van zijn kant meent uit een en ander te moeten afleiden dat Export Vlaanderen momenteel veel meer begaan is met het eigen imago, dan met het imago van Vlaanderen en zijn producten. De té grote aandacht voor de exportdagen en de binnen de instelling wild om zich heen grijpende interne vergadercultuur zijn hiervan volgens hem evenzovele uitingen. Beide aangelegenheden slorpen tijd en mankracht op ten kost van de echte contacten met het bedrijfsleven.

Daarenboven meent hij dat dit – terechte – streven naar de totstandbrenging van een Vlaams kwaliteitsimago enkel kans op slagen heeft in zoverre men dit imago tegelijk op alle relevante terreinen uitdraagt. Enkel in zijn geheel en via een totaalaanpak kan Vlaanderen zichzelf presenteren als een dynamische regio. De uitlatingen van minister Landuyt inzake toerisme zijn terzake echter weinig hoopgevend, en lijken er op te wijzen dat men binnen de Vlaamse regering zeker nog niet toe is aan de, ook door de minister-president gepropageerde, geïntegreerde aanpak.

De heer Frans Ramon meent – in het verlengde van de aandacht voor de exporterende KMO's – dat vooral het kwaliteitsimago van de Vlaamse producten benadrukt dient te worden. Als een van onze sterke punten moet hieraan zelfs een zo ruim mogelijke invulling gegeven worden.

Voor de heer Luc Van den Brande, voorzitter, is het duidelijk dat het bevorderen van de export van de ondernemingen hoe dan ook het alfa en omega moet zijn, en moet blijven, bij het optreden van Export Vlaanderen. De finaliteit is dus duidelijk economisch. Dat een degelijk werkende en succesvolle exportinstelling omgekeerd ook een gunstig effect

kan hebben op het imago van Vlaanderen in het buitenland is mooi meegenomen, maar is zeker niet de eerste prioriteit.

De minister laat er in zijn antwoord geen onduidelijkheid over bestaan dat het in deze niet in de eerste plaats om de promotie van Vlaanderen gaat, maar wel om de promotie van zijn producten. Deze promotie van Vlaamse kwaliteitsproducten kan eventueel echter ook een zekere return opleveren voor het globale Vlaamse imago. Maar dit laatste is geen doel op zich. Men mag immers niet uit het oog verliezen dat de prioritaire doelstelling van onze inspanningen ter bevordering van de buitenlandse handel gelegen is in de creatie van meerwaarde en welvaart voor Vlaanderen.

Voor wat het toerisme betreft, laat de minister opmerken dat men uit het incident met minister Landuyt in genedele mag afleiden dat het Vlaams buitenlands beleid onvoldoende gecoördineerd zou verlopen. De uitlatingen in kwestie van de bedoelde minister zijn niet meer dan een "accident de parcours" dat overigens binnen de regering onmiddellijk werd aangekaart. Voor het overige is ook de minister de mening toegedaan dat dit soort van discussies totaal contraproductief is, en de algemene Vlaamse buitenlandpolitiek schaadt.

2.8. Coördinatie, afstemming en samenwerking – intern en extern

Uit de door de minister verstrekte toelichting leert de heer Patrick Hostekint dat bijna de helft van het budget van Export Vlaanderen wordt besteed aan de werking en het personeel (VLEV's en handelssecretarissen) van de buitenlandse posten. Gezien het grote belang van de export voor Vlaanderen is dit een positief gegeven. Anderzijds mag dit gegeven er niet toe leiden dat men van Vlaamse kant uit geen aandacht meer zou opbrengen voor wat het federale niveau nog doet binnen zijn handelsbevoegdheid, of voor wat de andere gewesten terzake doen. Er moet zijns inziens in elk geval ten allen prijze worden voorkomen dat de verschillende bevoegde diensten elkaar in het buitenland zouden gaan tegenwerken. Maximale samenwerking is daarentegen aangewezen.

De heer Frans Ramon wijst erop dat in het regeerakkoord sprake is van het nader op elkaar afstemmen van de verschillende elementen van het Vlaamse beleidsinstrumentarium inzake buitenlands beleid. In de toelichting bij de begroting heeft hij terzake ergens gelezen dat het, onder an-

dere, de bedoeling is dat Export Vlaanderen en het Fonds Vlaanderen-Azië nauwer zouden gaan samenwerken. Graag had hij de visie van de minister op deze afstemmingsproblematiek vernomen, evenals de eventuele begrotingsmatige vertaling daarvan.

Voor de heer Jacques Laverge staat het buiten kijf dat geïntegreerde Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland aanzienlijke mogelijkheden tot synergie kunnen opleveren voor alle betrokken diensten. Anderzijds is hij er zich terdege van bewust dat een dergelijke krachtenbundeling niet overal mogelijk is, aangezien niet elk van de Vlaamse externe agentschappen steeds op dezelfde plaats vertegenwoordigd is. Hij stelt zich hierbij de vraag of de verschillende agentschappen, voor die posten waar ze niet allemaal tegelijk aanwezig zijn, niet min of meer als zaakwaarnemers van elkaars belangen kunnen optreden? Zijns inziens is hier een belangrijke taak weggelegd voor de minister-president, die als coördinator van het Vlaams buitenlands optreden ook moet instaan voor de optimalisering van het buitenlands netwerk. Deze kwestie kan volgens de heer Laverge overigens ook niet los gezien worden van de samenwerking die er zou moeten zijn met de federale buitenlandstructuren. Men kan er immers niet omheen dat de BDBH wel degelijk nog een functie heeft en operationeel is in het buitenland, evenmin als men naast het feit kan kijken dat de Belgische ambassades en consulaten, alleen al door hun grote spreiding, een wezenlijke bijdrage kunnen leveren tot de bevordering van de export. In het belang van de Vlaamse economie dringt hij terzake dan ook op de grootst mogelijke samenwerking aan.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter, wenst van de minister te vernemen wat nu precies de laatste stand van zaken is met betrekking tot de samenwerking tussen de verschillende gewestelijke exportpromotiediensten. Tevens vraagt hij de minister – in het licht van een aantal persberichten dienaangaande, en in het licht van een recentelijk tot de minister gerichte interpellatie – te expliciteren welke houding de Vlaamse regering momenteel aanneemt ten aanzien van de problematiek van de Vlaamse vertegenwoordiging in de raad van bestuur van de BDBH. Wordt hier het beleid voortgezet van de vorige periode, waar de leidend ambtenaar van Export Vlaanderen, in het belang van de Vlaamse bedrijven, als enige Vlaamse vertegenwoordiger wel degelijk aanwezig was bij het beraad binnen de BDBH?

Tevens wenst de heer Luc Van den Brande de minister erop te wijzen dat er hardnekkige berichten circuleren luidens dewelke er bij de laatste diplo-

matieke contactdagen een merkbaar gevoel van opluchting heerste bij de federale diplomatieke ambtenaren, die er blijkbaar van uitgaan dat de huidige Vlaamse regering heel wat minder assertief zal optreden bij het op de kaart zetten van Vlaanderen.

De minister bevestigt dat ten aanzien van de BDBH de politiek van de lege stoel wordt gehandhaafd. Op dit ogenblik is er immers geen enkel nieuw feit dat zou toelaten af te stappen van het standpunt dat de vorige Vlaamse regering en het Vlaams Parlement terzake hebben ingenomen. De loutere intentieverklaring van de huidige federale staatssecretaris voor Buitenlandse Handel om dienaangaande een wetswijziging voor te bereiden is niet voldoende om van deze beleidslijn af te stappen.

Deze beleidslijn belet overigens niet dat er onder tussen wel degelijk overleg is tussen de verschillende functioneel bevoegde ministers van de gewesten en van de federatie. De heren Kubla, Gosuin en Chevalier werden reeds ontvangen op het Martelaarsplein, en op maandag 6 december 1999 is er in Namen opnieuw een bijeenkomst voorzien samen met de leidende ambtenaren van de verschillende exportpromotiediensten. Doordat een en ander nu op politiek niveau gebeurt, en in samenspraak met de verschillend leidende ambtenaren, moet men ook binnen het huidige wettelijk kader kunnen komen tot striktere afbakeningen van de respectievelijke bevoegdheden van de gewesten en de federatie. Het overleg moet daarenboven ook toelaten tot meer samenwerking, afstemming en coördinatie te komen. Dit behelst onder meer het naast elkaar leggen van de verschillende actieprogramma's, om zo overlappingen te voorkomen, en eventueel sommige missies samen te organiseren. Ook wordt nagegaan hoe de verschillende netwerken van buitenlandse vertegenwoordigers beter kunnen samenwerken.

Op langere termijn (en voor de minister mag dat zelfs op korte termijn zijn) is en blijft de grond van de zaak echter dat de bevoegdheid inzake buitenlandse handel – zoals dat ook in de tekst van het regeerakkoord is opgenomen – ten volle naar de gewesten moet gaan. Wat de BDBH dan eventueel nog rest aan coördinerende taak moet daarbij eveneens door de gewesten bepaald worden.

2.9. Costa

Refererend, enerzijds naar de werkzaamheden van de toenmalige Commissie voor Staatshervorming

rond de problematiek van de buitenlandse handel tijdens de voorbije legislatuur, en anderzijds naar min of meer recente uitlatingen van de federale staatssecretaris voor buitenlandse handel, wenst de heer Etienne Van Vaerenbergh van de minister nog eens in detail te vernemen wat – ook in het licht van de lopende Costa – momenteel de exacte positie is van de Vlaamse regering ten aanzien van de materie buitenlandse handel.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen laat terzake opmerken dat een eventuele doorbraak in de Costa ook onmiddellijk repercussies zal hebben op de op stapel staande kaderuitbreiding bij Export Vlaanderen.

In het licht van de door het Vlaams Parlement terzake aangenomen resoluties, wenst de heer Luc Van den Brande, voorzitter, van de minister te vernemen welke de precieze positionering van de Vlaamse regering is binnen de Costa met betrekking tot de wenselijk geachte herverdeling van de bevoegdheid "buitenlandse handel" ?

Met betrekking tot de werkzaamheden van de Costa kan de minister meedelen dat op de bijeenkomst van gisteren, 17 november, werd beslist dat de thema's landbouw en buitenlandse handel als eerste aan bod zullen komen in de werkgroepen. De minister zal daarin – zoals gezegd – voluit gaan voor de volledige defederalisering van de buitenlandse handel. Conform de confederale logica moeten het de gewesten zijn die, op basis van een evaluatie van wat het federale niveau nog kan bieden aan meerwaarde of schaalvoordelen, moeten bepalen welke resttaken inzake coördinatie en informatie-uitwisseling het federale niveau nog kan hebben. De minister heeft overigens de indruk dat ook de federale staatssecretaris voor Buitenlandse Handel dit schema niet ongenegen is. De minister laat tenslotte nog opmerken dat, los van deze strategische doelstelling, er op vandaag reeds zo optimaal als mogelijk moet worden gewerkt binnen het bestaande – wat dubbelzinnige – wettelijk kader.

3. INDICATIEVE STEMMING

3.1. Indicatieve stemming over de decreetsbepalingen

A. Artikel 14 (programma 51.4)

Ter stemming gelegd wordt dit artikel aangenomen met 8 stemmen, bij 6 onthoudingen.

B. Artikel 111

Ter stemming gelegd wordt ook dit artikel aangenomen met 8 stemmen, bij 6 onthoudingen.

3.2. Indicatieve stemming over de begrotingstabel

A. Afdeling I

A.1. Programma 51.4

Het programma 51.4 wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen, bij 6 onthoudingen.

A.2. Programma 51.9

Het programma 51.9 (ba. 61.01 en 99.11) wordt bij wege van indicatieve stemming eveneens aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

B. Afdeling V

Ook de begroting van het Fonds Vlaanderen-Azië wordt bij wege van indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen bij 6 onthoudingen.

C. Bijlagen

De commissie neemt eveneens kennis van de begroting van de instelling van openbaar nut van categorie B "Export Vlaanderen".

De verslaggever,

Lisette CROES

De voorzitter,

Luc VAN DEN BRANDE

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Standpunt van de Vlaamse regering inzake
de Intergouvernementele Conferentie 2000

STANDPUNT VAN DE VLAAMSE REGERING

INZAKE

DE INTERGOUVERNEMENTELE CONFERENTIE 2000
(10/11/99)**[1] Inleiding**

De volgende jaren zal de Europese Unie geleidelijk aan uitbreiden. Verschillende landen bereiden zich momenteel voor op hun toetreding tot de Europese Unie en stellen alles in het werk om te beantwoorden aan de criteria van Kopenhagen, waaraan ze moeten beantwoorden om in aanmerking te komen voor het lidmaatschap van de Europese Unie. Een eerste groep is al gestart met de onderhandelingen tot toetreding (Polen, Hongarije, Tsjechië, Estland, Slovenië, Cyprus), een tweede groep landen krijgt waarschijnlijk tijdens de Top van Helsinki het groen licht voor de start van de onderhandelingen (Roemenië, Bulgarije, Slowakije, Letland en Litouwen, Malta). Momenteel wordt er opnieuw gesproken over het formele aanvaarden van Turkije als kandidaat-lidstaat.

Van haar kant is ook de Europese Unie nog niet volledig klaar voor een dergelijke uitbreiding. De huidige werking van de instellingen is aangepast aan een Unie van 15 lidstaten, maar moet herbekeken worden voor een Unie van 20, 25, 27 of meer lidstaten. Een eerste poging om de instellingen van de Europese Unie te hervormen gebeurde naar aanleiding van het Verdrag van Amsterdam. Dit ging evenwel niet ver genoeg. In het "Protocol bij het Verdrag van Amsterdam betreffende de instellingen in het vooruitzicht van de uitbreiding van de Europese Unie" werd dan ook afgesproken om uiterlijk 1 jaar voordat de Europese Unie 20 leden telt, een Intergouvernementele Conferentie te houden, om de bepalingen van het Verdrag inzake de samenstelling en de werking van de instellingen volledig te herzien.

In een officiële verklaring bij dit Protocol merkten België, Frankrijk en Italië op "dat, gelet op de resultaten van de Intergouvernementele Conferentie, het Verdrag van Amsterdam niet beantwoordt aan de tijdens de Europese Raad van Madrid opnieuw bevestigde eis om wezenlijke vooruitgang te boeken bij de versterking van de instellingen". Deze landen zijn van oordeel dat die versterking een essentiële voorwaarde is voor het afsluiten van de eerstvolgende toetredingsonderhandelingen.

Ze willen in eerste instantie wijzigingen aanbrengen aan :

- de omvang en samenstelling van de Europese Commissie
- de stemmenweging in de Raad
- de uitbreiding van de mogelijkheid tot het nemen van besluiten met gekwalificeerde meerderheid.

Deze elementen noemt men de "left overs van Amsterdam".

[2] Timing

De Europese Raad in Keulen heeft beslist dat de nieuwe IGC van start moet gaan in 2000 en afgerond moet worden tijdens het Franse Voorzitterschap in de tweede helft van 2000 (Top van Parijs). De conclusies van de Europese Raad zeggen bovendien dat " op de conferentie voorts ook andere verdragswijzigingen (naast de left overs) behandeld kunnen worden die nodig mochten blijken ten aanzien van de Europese Instellingen in verband met de bovenvermelde vraagstukken, alsmede in het kader van de uitvoering

van het Verdrag van Amsterdam". Intussen kreeg het Finse voorzitterschap de opdracht om na te gaan in welke mate er naast de left overs van Amsterdam ook andere verdragswijzigingen nodig zijn met het oog op de uitbreiding of in het kader van de uitvoering van het Verdrag van Amsterdam. De lidstaten kunnen tegen de Top van Tampere (15 oktober 1999) hun verwachtingen ten aanzien van de IGC te kennen geven aan het Finse Voorzitterschap. De Finnen zullen deze gegevens verzamelen en een evaluatie maken tegen de Top in Helsinki, waar het mandaat van de IGC dan definitief zal vastgelegd worden.

Intussen heeft de nieuwe voorzitter van de Commissie, Romano Prodi, al te kennen gegeven voorstander te zijn voor een ruime IGC, om te vermijden dat men van de ene institutionele hervormingsronde in de andere moet vallen. Hij verwacht een grondige hervorming van de instellingen en hun werking om de Europese Unie liefst in één IGC volledig klaar te maken voor de uitbreiding met 5, 10, 12 of 13 landen. Voor een grondige analyse van de noodzakelijke hervormingen en verdragswijzigingen laat hij zich bijstaan door een groepje van "drie wijzen" : *Jean-Luc Dehaene*, voormalig premier van België, *Lord David Simon*, voormalig voorzitter van het Britse parlement en Brits ex-minister voor de handel en mededinging in Europa en *Richard von Weizsäcker*, voormalige president van Duitsland. Dit groepje zal tegen 15 oktober een verslag rond de IGC moeten voorbereiden voor de Voorzitter van de Commissie.

Als men Prodi zou volgen en kiezen voor een ruime IGC, waar in één keer werk gemaakt wordt van een grondige hervorming, dan zal waarschijnlijk blijken dat de timing te krap is. Voor een grondige hervorming zou het Belgische Voorzitterschap in de tweede helft van 2001 een meer realistische deadline zijn. Momenteel houdt de Raad echter nog vast aan een eerder beperkte IGC (left overs van Amsterdam en enkele kleine verdragswijzigingen) en een strakke timing.

[3] Het federaal regeerakkoord : verwachtingen ten aanzien van de Intergouvernementele Conferentie

In het regeerakkoord van de nieuwe federale regering kunnen we lezen dat België tijdens de volgende IGC zal pleiten voor :

- de veralgemening van de stemming met gekwalificeerde meerderheid binnen de Raad van Ministers, met uitzondering van de constitutionele aangelegenheden, en daarmee gepaard gaand de uitbreiding van het medebeslissingsrecht van het Europees Parlement ;
- de invoering van de individuele verantwoordelijkheid van de commissarissen tegenover het Europees Parlement ;
- de handhaving van het beginsel dat elke lidstaat recht heeft op minstens één commissaris ;
- de versterking van de taak van de Europese Commissie wat betreft het toezicht op de naleving van de verdragen en de uitvoering van het beleid ;
- de invoering van het recht van het Europees Parlement om wetgevende initiatieven te nemen als de Commissie duidelijk in gebreke blijft ;
- de handhaving van het beginsel dat de officiële talen van de lidstaten ook de officiële talen van de Unie zijn.

Dit is uiteraard een eerste visie op het Belgisch standpunt voor de IGC, dat verder zal moeten uitgewerkt worden, in overleg met de verschillende deelgebieden.

De voorstellen vanuit het federaal regeerakkoord kunnen ook gedragen worden door Vlaanderen, aangezien zij vooral de efficiëntie van de werking van de Europese instellingen en de bescherming van de inspraak van de kleine lidstaten voor ogen heeft.

[4] De Vlaamse verwachtingen ten aanzien van de volgende Intergouvernementele Conferentie

Het Vlaams regeerakkoord vermeldt de IGC als een van de centrale prioriteiten van het Vlaams buitenlands beleid :

"De nieuwe institutionele IGC wordt tijdig en grondig voorbereid. Daarbij streeft Vlaanderen, onder meer door middel van een actieve bilaterale en multilaterale diplomatie ten aanzien van andere Europese deelstaten, verder naar de erkenning van de constitutionele deelstaten van Europa. Vlaanderen streeft ernaar de deelstaten, voor wat hun bevoegdheden betreft, een rechtstreekse vertegenwoordiging in de instellingen van de Europese Unie te geven door middel van het invoeren van het gedeeld stemmen in de ministerraad voor exclusieve gemeenschaps- en gewestmateries. Daarnaast speelt Vlaanderen ook een actieve rol in de samenwerking tussen de constitutionele regio's in Europa. Vlaanderen streeft binnen de Europese constructie ook naar een duidelijke bevoegdheidsverdeling en naleving van het subsidiariteitsbeginsel binnen de Europese Unie."

Deze IGC is wellicht de laatste kans om op te komen voor de erkenning van de grondwettelijke deelstaten door de Europese Unie. In een Europa met 22-27 lidstaten zal het wellicht moeilijker worden om die erkenning voor de eigen bevoegdheden van deelstaten aan te kaarten.

Deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden kunnen vaststellen dat Europa een steeds grotere inbreng krijgt in hun bevoegdheidsdomeinen, worden geconfronteerd met de eis tot omzetting en naleving van Europese wetgeving, kunnen – via hun lidstaat – veroordeeld worden voor de niet-naleving van deze eis tot omzetting, maar kunnen anderzijds niet altijd rechtstreeks participeren in de Europese besluitvorming, noch krijgen zij het recht tot toegang tot het Hof van Justitie als hun belangen geschonden worden. Voor vele deelstaten betekent dit concreet dat men de vaak moeizaam verworven eigen bevoegdheden, ziet verwateren door een steeds grotere inmenging van Europa, zonder dat zij worden erkend als een volwaardige partner in het Europese besluitvormingsproces.

Verschillende regio's in Europa kijken ook naar Vlaanderen om een initiatief voor de volgende IGC te nemen. Vlaanderen creëerde die verwachtingen ook door een duidelijke inbreng in de standpunten van het Comité van de Regio's en de Vereniging van Regio's van Europa (VRE) en door de standpunten die België en Vlaanderen tijdens de vorige IGC hebben ingenomen.

Voor Vlaanderen is het belangrijk dat de volgende thema's in de IGC aan bod komen**Inhoudelijke wijzigingen :****1. Subsidiariteitsbeginsel**

Het subsidiariteitsprincipe van artikel 5 EG-Verdrag moet uitgebreid worden naar de deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden. Dit zou een erkenning zijn door de Europese Unie van de eigen bevoegdheden van de deelstaten.

Voorstel tot wijziging van artikel 5, lid 2, EG-Verdrag : Op gebieden die niet onder haar exclusieve bevoegdheid vallen, treedt de Gemeenschap, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, slechts op indien en voor zover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende door de lidstaten *of hun deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden die hun krachtens het nationale grondwettelijk recht zijn toegekend* kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het overwogen optreden beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt.

In de verklaring van Duitsland, Oostenrijk en België bij het protocol over subsidiariteit, gehecht aan het Verdrag van Amsterdam stelden deze landen al "dat het subsidiariteitsbeginsel niet enkel de lidstaten, maar eveneens hun deelgebieden betreft, voor zover deze over eigen wetgevende bevoegdheden beschikken die hun krachtens het nationale grondwettelijk recht zijn toegekend".

2. Het Taalgebruik

Het huidige taalregime moet behouden blijven, ook na de uitbreiding. Dit betekent concreet dat

- elke burger steeds het recht moet behouden om zijn eigen officiële taal te gebruiken in zijn contacten met de instellingen en organen van de Europese Unie en ook binnen een redelijke termijn antwoord krijgen in die taal, zoals is vastgelegd in artikel 21, lid 3, EG-Verdrag ;
- elke taal op een gelijke wijze mag gebruikt worden in de instellingen van de Europese Unie (de Raad, het Europees Parlement).
- de officiële teksten binnen een redelijke termijn beschikbaar zijn in de verschillende talen.

Voorstel tot aanpassing van artikel 21, lid 3, EG-Verdrag : Iedere burger van de Unie kan de instellingen, organen en *agentschappen* van de Unie in al haar geledingen, aanschrijven in een van de in artikel 314 genoemde talen en, *binnen een redelijke termijn* , ook in die taal antwoord krijgen.

Een belangrijke bescherming van dit talenregime is ook dat artikel 290 EG-Verdrag gehandhaafd moet blijven : *De regeling van het taalgebruik door de instellingen der Gemeenschap wordt, onverminderd de bepalingen van het reglement van het Hof van Justitie, door de Raad met eenparigheid van stemmen vastgesteld.* Het taalregime is zo fundamenteel dat dit één van de elementen is die steeds onder de unanimiteitsregel moeten blijven vallen.

3. Culturele verscheidenheid

Het EG-verdrag moet duidelijk maken dat, krachtens het subsidiariteitsbeginsel, de eerste verantwoordelijkheid voor cultuur bij de lidstaten of, overeenkomstig hun grondwet, bij de deelgebieden ervan ligt. Tevens dient artikel 151, 4 EG-Verdrag nadrukkelijker toepassing te vinden, in het bijzonder voor wat betreft het communautaire mededingings- (titel VI EG-Verdrag), interne markt- (titels I en III EG-Verdrag) en handelsbeleid (titel IX EG-Verdrag) ten aanzien van culturele goederen en diensten. Hiertoe wordt een formulering naar analogie van artikel 6 EG-Verdrag met betrekking tot de milieubescherming voorgesteld. Aansluitend daarbij dient het democratisch tekort met betrekking tot de vaststelling van richtlijnen krachtens artikel 86, 3 EG-Verdrag opgeheven te worden.

Voorstel tot wijziging van artikel 151, 1 EG-Verdrag : *Met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, draagt de Gemeenschap bij tot de ontplooiing van de culturen van de lidstaten en, overeenkomstig hun grondwet, van hun deelgebieden , onder eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid van die culturen maar tegelijk ook de nadruk leggend op het gemeenschappelijk cultureel erfgoed.*

Voorstel tot wijziging van artikel 151, 4 EG-Verdrag : *De eisen inzake culturele verscheidenheid moeten worden geïntegreerd in de omschrijving en uitvoering van het beleid en het optreden van de Gemeenschap uit hoofde van andere bepalingen van dit Verdrag en in het bijzonder wat betreft de toepassing ten aanzien van culturele goederen en diensten van de artikelen 14, 15 en 16 en van de titels I, III, VI en IX van dit deel van het Verdrag.*

Voorstel tot wijziging van artikel 86, 3 EG-Verdrag : *De Raad kan volgens de procedure van artikel 251 en na raadpleging van het Comité van de Regio's richtlijnen vaststellen dienstig voor de toepassing van dit artikel.* De Commissie waakt voor de toepassing van dit artikel en van de bovenbedoelde richtlijnen en richt, voor zover nodig, passende beschikkingen tot de lidstaten.

Institutionele vooropgestelde wijzigingen

1. De Raad

De deelstaten moeten rechtstreeks een inbreng hebben in de besluitvormingsprocedure van de Raad, dus vertegenwoordigd zijn om hun belangen afdoende te kunnen verdedigen. Momenteel heeft België 1 stem in de Raad met een wegingsfactor 5. Als er intern Belgisch een akkoord is over het stemgedrag, dan stemt België voor of tegen. Is er geen intern Belgisch akkoord (vb. Vlaanderen is er voor, Wallonië tegen) dan zal de Belgische stem een onthouding zijn.

In het Vlaams Parlement en in het Vlaams regeerakkoord wordt voorgesteld om de stem van België op te splitsen, zodat de stemming van elk van de deelstaten tot uiting komt. Er wordt onderzocht in welke mate dit kan gebeuren. Intussen steunt Vlaanderen de federale overheid in haar streven om het stemgewicht van België in de Raad te behouden (of te versterken).

Vlaanderen is geen voorstander van een uitbreiding van de bevoegdheid van de Raad Algemene Zaken, bestaande uit de Ministers van Buitenlandse Zaken – en bijgevolg een vermindering van het aantal Raden van vakministers. De thema's die in de Raad Algemene Zaken behandeld worden hebben steeds vaker betrekking op de eigen bevoegdheden van Vlaanderen.

Daarnaast dient men waakzaam te zijn bij voorstellen van het rapport Trumpf-Piris om Raden samen te voegen of te doen verdwijnen.

Tenslotte dient voor een aantal Raden die gemengde bevoegdheden regelen zelfs nagegaan te worden of deze niet in hoofdzaak betrekking hebben op de gewestbevoegdheden (leefmilieu, vervoer) zodat het huidige intern Belgisch samenwerkingsakkoord moet worden aangepast.

2. Het Hof van Justitie

De deelstaten met wetgevende en uitvoerende bevoegdheden, die enerzijds zelf gebonden zijn door het Europees recht en verplicht worden het Europees recht om te zetten en bij niet naleving de lidstaat ook een veroordeling kunnen doen oplopen, moeten ook rechtstreeks toegang krijgen tot het Hof van Justitie – op dezelfde wijze als dit voor de lidstaten geldt – voor de domeinen waarin zij bevoegd zijn.

Voorstel tot aanpassing van artikel 221, lid 3, EG-Verdrag : Het Hof van Justitie komt in voltallige zitting bijeen wanneer een lidstaat, *zijn deelstaat met eigen wetgevende bevoegdheden die hem krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* of een instelling van de Gemeenschap die partij is bij het geding, daarom verzoekt.

Voorstel tot aanpassing van artikel 227, lid 1, EG-Verdrag : Ieder van de lidstaten *of zijn deelstaat met eigen wetgevende bevoegdheden die hem krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* kan zich wenden tot het Hof van Justitie, indien hij van mening is dat een andere lidstaat *of zijn deelstaat met eigen wetgevende bevoegdheden die hem krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* een van de krachtens dit Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen.

Voorstel tot aanpassing van artikel 230, lid 2, EG-Verdrag : Te dien einde is het Hof bevoegd uitspraak te doen inzake elk door een lidstaat *of zijn deelstaat met eigen wetgevende bevoegdheden die hem krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend*, de Raad of de Commissie ingesteld beroep wegens onbevoegdheid, schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van dit Verdrag of van enige uitvoeringsregeling daarvan, dan wel wegens misbruik van bevoegdheid.

Voorstel tot aanpassing van artikel 232, lid 1, EG-Verdrag : Ingeval het Europees Parlement, de Raad of de Commissie, in strijd met dit Verdrag, nalaten een besluit te nemen, kunnen de lidstaten, *hun deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden die hun krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* en de overige instellingen van de Gemeenschap zich wenden tot het Hof van Justitie om deze schending te doen vaststellen.

Voorstel tot aanpassing van artikel 237, b en c, EG-Verdrag : Het Hof van Justitie is bevoegd, binnen de hierna aangegeven grenzen, kennis te nemen van de geschillen betreffende :

b) de besluiten van de Raad van gouverneurs van de Europese Investeringsbank. Elke lidstaat *of zijn deelstaat met eigen wetgevende bevoegdheden die hem krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend*, de Commissie en de Raad van bewind van de Bank kunnen onder de voorwaarden gesteld in artikel 230 te dezer zake beroep instellen.

c) de besluiten van de Raad van bewind van de Europese Investeringsbank. Beroep tegen deze besluiten kan onder de voorwaarden van artikel 230 slechts worden ingesteld door de lidstaten, *hun deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden die hun krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* of de Commissie, en alleen in geval van schending van de vormvoorschriften bedoeld in artikel 21, leden 2, 5, 6, en 7, van de statuten van de Bank.

Voorstel tot aanpassing van artikel 239 EG-Verdrag : Het Hof van Justitie is bevoegd uitspraak te doen in elk geschil tussen lidstaten *of hun deelstaten met eigen wetgevende bevoegdheden die hun krachtens het nationale grondwettelijke recht zijn toegekend* dat met de materie van dit Verdrag verband houdt, indien dit geschil hem krachtens een compromis wordt voorgelegd.

Daarenboven moet uitdrukkelijk in het Verdrag opgenomen worden dat dit er niet mag toe leiden dat het Hof van Justitie een uitspraak zou gaan doen over de bevoegdheidsverdeling tussen een lidstaat en haar deelgebieden.

Voorstel tot aanpassing van artikel 220 EG-Verdrag : Het Hof van Justitie verzekert de eerbiediging van het recht bij uitlegging en toepassing van het Verdrag. *In geen geval kan het Hof uitspraak doen over de verdeling tussen een lidstaat en één of meer van zijn deelgebieden.*

3. Het Comité van de Regio's

Het Comité van de Regio's moet als een **volwaardige instelling** erkend worden.

Voorstel tot aanpassing van artikel 7, 1 EG-Verdrag : De vervulling van de aan de Gemeenschap opgedragen taken wordt verzekerd door :

- een EUROPEES PARLEMENT
- een RAAD
- een COMMISSIE
- een HOF VAN JUSTITIE
- een REKENKAMER
- een COMITÉ VAN DE REGIO'S.

Het Comité van de Regio's moet een beroep tot nietigverklaring kunnen instellen bij het Hof van Justitie, wanneer het oordeelt dat handelingen van de instellingen van de Europese Unie het subsidiariteitsbeginsel schenden of wanneer de Europese Unie handelingen stelt die in strijd zijn met de prerogatieven van het Comité.

Artikel 230, lid 3, EG-Verdrag moet dan als volgt aangepast worden : Het Hof van Justitie is onder dezelfde voorwaarden bevoegd uitspraak te doen inzake elk door het Europees Parlement, *het Comité van de Regio's, (het Economisch en Sociaal Comité)*, de Rekenkamer en de Europese Centrale Bank ingesteld beroep dat op vrijwaring van hun prerogatieven is gericht.

Het Comité van de Regio's kan zich reeds tot het Hof van Justitie wenden om het niet-handelen van het Europees Parlement, de Raad of de Commissie te doen vaststellen (samenlezing van de artikelen 7 en 232, lid 1, EG-Verdrag).

Samenstelling

Om zijn slagkracht te verhogen, moet de samenstelling van het Comité van de Regio's worden herdacht. Dit is mogelijk als het is samengesteld uit officieel verkozen vertegenwoordigers van de regionale en lokale overheden. Momenteel bestaat het uit overheden met zeer sterk uiteenlopende bevoegdheden (van steden tot grondwettelijke deelstaten).

Voorstel tot aanpassing van artikel 263, lid 3, EG-Verdrag : De leden van het Comité, alsmede een gelijk aantal plaatsvervangers, *bestaan uit officieel verkozen vertegenwoordigers van regionale en lokale overheden*. Ze worden op voordracht van de onderscheiden lidstaten door de Raad met eenparigheid van stemmen voor vier jaar benoemd. Zij zijn herbenoembaar. Leden van het Comité kunnen niet tegelijkertijd lid zijn van het Europees Parlement.

Motiveringsplicht

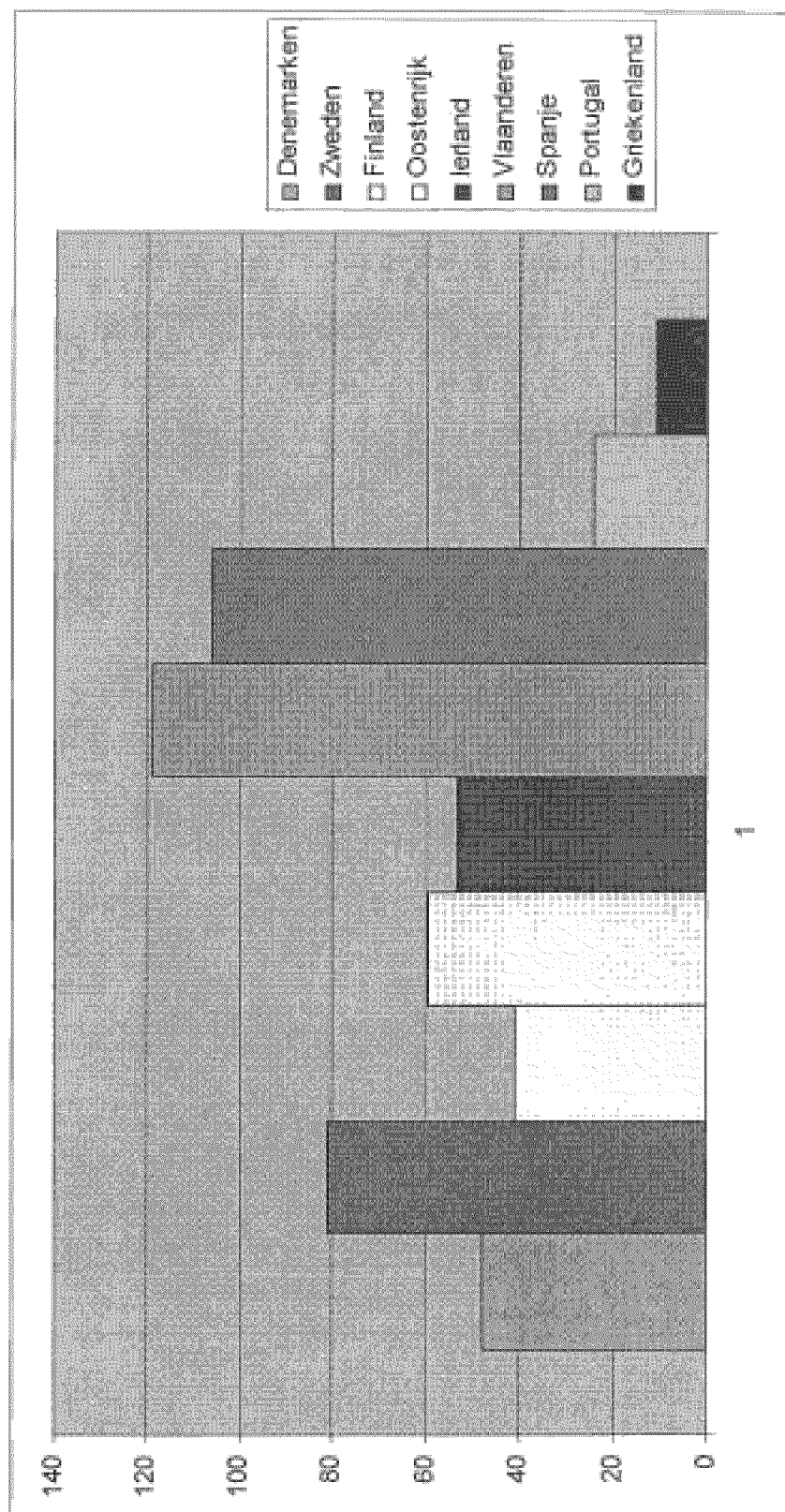
- Er moet rekening gehouden worden met het advies van het Comité van de Regio's. Het niet-volgen van dit advies moet gemotiveerd worden.

Voorstel tot aanpassing artikel 265 : lid 7, EG-Verdrag : *Als de Raad of de Commissie het advies van het Comité van de Regio's niet volgt, moet die beslissing met redenen omkleed worden.*

BIJLAGE 2

De Vlaamse exportcijfers in comparatief perspectief

Export 1997 in miljard US\$

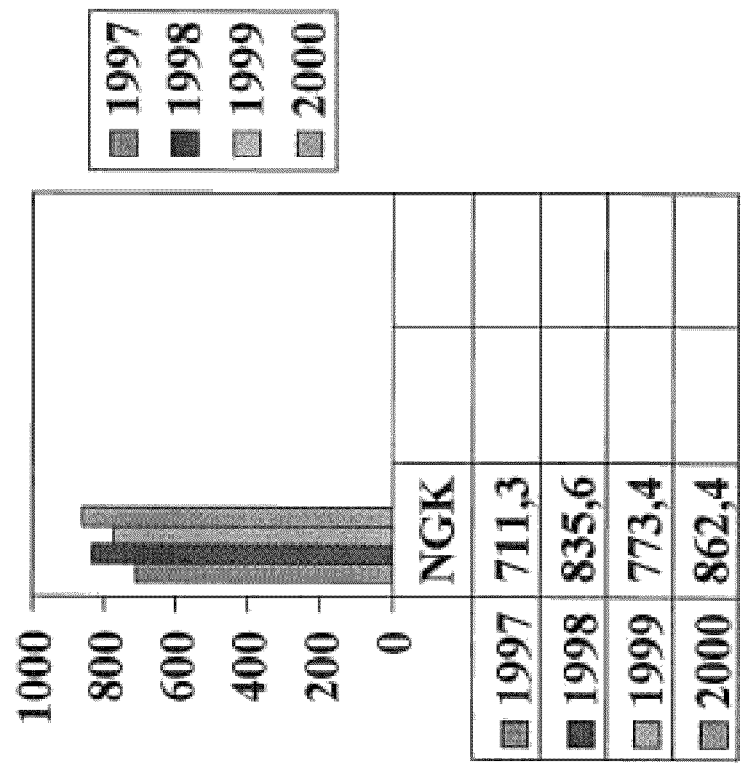
BIJLAGE 3

Evolutie van de dotatie aan Export Vlaanderen (1997-2000)

Ba 41.01

dotatie aan Export Vlaanderen

- nieuw statuut voor binnenlands personeel
- kadertuitbreiding in 2000
- verdere informatisering van de dienst

BIJLAGE 4

Synthesebegroting Export Vlaanderen (vergelijking 1999-2000)

Ontvangsten = uitgaven = 1.215.500.000 BEF

ONTVANGSTEN	Begroting 1999	Begroting 2000
Eigen ontvangsten	204.300.000	176.850.000
Tussenkost van het Vlaamse gewest	893.400.000	992.400.000
Resultaat vorige dienstjaren – inbreng saldi	135.100.000	46.250.000
Totaal der ontvangsten	1.232.800.000	1.215.500.000
UITGAVEN	Begroting 1999	Begroting 2000
<u>Hoofdstuk L :</u> Betalingen aan personen aan de instelling verbonden	225.150.000	227.700.000
<u>Hoofdstuk M :</u> Betalingen aan derden voor niet-geïnv. goederen en diensten	79.536.000	75.850.000
<u>Hoofdstuk N :</u> Betalingen aan derden voortvloeiend uit de uitoefening van de statutaire opdracht	149.870.000	157.500.000
<u>Hoofdstuk O :</u> Betalingen aan de Vlaamse economische vertegenwoordigers	527.534.000	527.800.000
<u>Hoofdstuk P :</u> Betalingen aan derden voor de aankoop patrimoniale goederen	14.760.000	16.500.000
<u>Hoofdstuk Q :</u> Betalingen aan derden hoofdzakelijk ten gevolge van financiële operaties	110.300.000	75.500.000
<u>Hoofdstuk R :</u> Betalingen aan de gevolmachtigd vertegenwoordiger	5.650.000	4.650.000
<u>Hoofdstuk S :</u> Subsidies voor activiteiten die bijdragen tot de bevordering van de uitvoer	120.000.000	130.000.000
Totaal der uitgaven	1.232.800.000	1.215.500.000

BIJLAGE 5

Evolutie van de gesubsidieerde exportinitiatieven
(beurzen én andere) voor bedrijven [1993-1998]

Gesubsidieerde export- initiatieven bedrijven

